

សំណង់សំណែង

តាមរដ្ឋហ៊ីតុលា

សំណែងខ្លះដើរកម្មបន្ទាន់នឹងព្រះនាមរាបូលិវិញត្រូវ
និង

សំណែងកម្មបន្ទាន់នឹងព្រះនាមរាបូលិវិញ
ភាគទី ៥៥

ធម្មជីថុនីស្សន៍ ឱ្យឯកសារបន្ទាន់នឹងព្រះនាមរាបូលិវិញ

ធម្មជីថុនីស្សន៍ ឱ្យឯកសារបន្ទាន់នឹងព្រះនាមរាបូលិវិញ

សំណង់សំណែង

៨៩៥.១១៦

៥៤ ៩៨

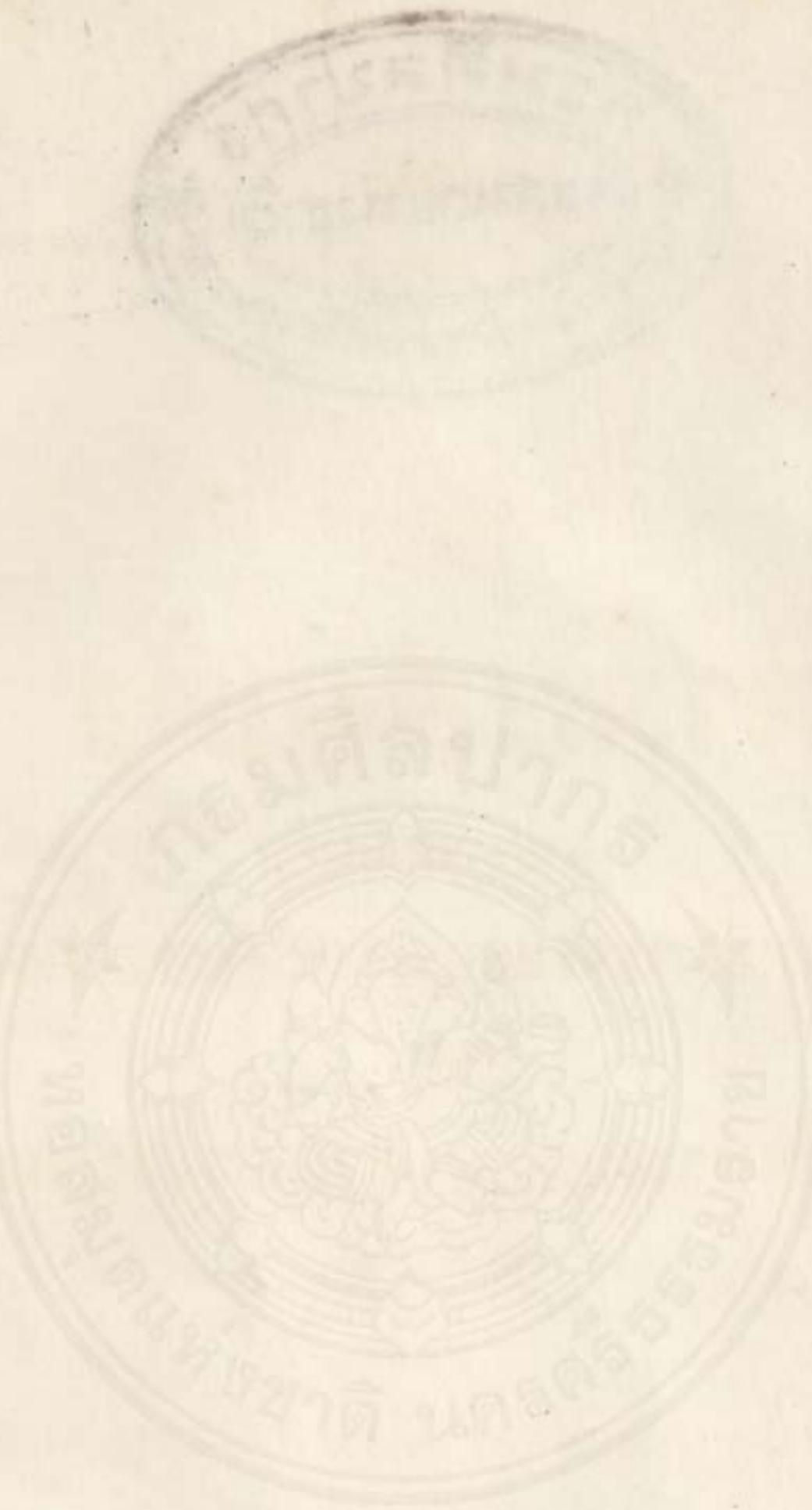
៥៥

សំណែងខ្លះដើរកម្មបន្ទាន់នឹងព្រះនាមរាបូលិវិញត្រូវ

និងសំណង់សំណែង

រ៉ូមមួយ ទី ៣ មករាម ២០០៥







ສໍາລັບສົມເຕິຈ

ສາຍພຣະເຊື້ອ

ສົມເຕິຈເຈົ້າພຶກຮມພຣະຍານວິຕ່ຽບບຸງຄົມ

ແລະ

ສົມເຕິຈກຮມພຣະຍາຕຳຮັງຮາຫຳບຸງກາພ

ກາຕ້າ ៥៥

ພິມພົດເປັນອນບຸນສົມເຕິຈໃນງານພຣະຮາຫທານເພສີງຕໍ່ພ

ທມ່ອມແຂ່ມ ດີຕົກລູ

ສະກິບໃນ

ສົມເຕິຈພຣະເຈົ້າບຣມງຕື່ເຮອກຮມພຣະຍາຕຳຮັງຮາຫຳບຸງກາພ

ณ ສູລ່ານຫລວງວິດເຫພຕີວິນທຣາວາລ

ວິນພູຮ ທີ່ ๓ ມາງມາດ ແລ້ວ ໨໕ໆ

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามทำซ้ำ ตัดแปลง หรือเผยแพร่ต่อสาธารณะชั้งส่วนหนึ่งส่วนใด
หรือทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของการ
คัดลอก เลียนแบบ ทำสำเนา ฯลฯ หรือนำไปเผยแพร่ในรูปแบบใดๆ
นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากการศิลปกร

All rights reserved

No part of this book may be reproduced in any
form or by any mean without prior written permission
from the Fine Arts Department.

“ทำซ้ำ” คือ การคัดลอก เลียนแบบ ทำสำเนา ทำแม่พิมพ์ บันทึกเสียง บันทึกภาพ ฯลฯ
จากต้นฉบับ หรือสำเนา หรือจากการโฆษณาในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน
หรือ “ตัดแปลง” คือ การทำซ้ำโดยเปลี่ยนรูปใหม่ ปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมงาน ฯลฯ ในส่วนที่เป็น
สาระสำคัญ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

หรือ “เผยแพร่ต่อสาธารณะ” เช่น การแสดง การบรรยาย การจำหน่าย การทำให้ปรากฏ
ด้วยเสียง ด้วยภาพ ฯลฯ หรือโดยวิธีอื่นใด ซึ่งงานที่ได้จดทำซ้ำ

895.916
46 254 กx
ก. 55
ศศก: กน. ๙/๑๙

R00963

คำนำ

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมแข็ง ดิสกุล ๔๘ ไก่ใน
ตั้มเดชฯพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กำหนดงาน
วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๐๕ ณ ตุ่น้านหดงวัดเทพศิรินทราราช จังหวัด
เชียงใหม่ ได้แต่งความประสังค์มายังกองบรรณาคดีและประชิดศาสตร์ กรมศิล-
ปักษ์ ขออนุญาตพมพ์หนังสือถ้าตั้นตั้นตั้มเดชฯ ภาคที่ ๕๙ อันเป็นภาค
สุดท้าย เพื่อแจกเป็นอนุสรณ์ในงานนี้ กรมศิลป์ดำเนินการ
อนุญาตให้พิมพ์ได้ดังประสังค์

หนังสือเรื่องถ้าตั้นตั้นตั้มเดชฯ เป็นถ่ายพระหัตถ์ตั้มเดชฯเจ้าพ้ำ
กรมพระยานรีศรานุวัตติวงศ์ กับ ตั้มเดชฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
ทรงมีโศกอบกันในบันปถายแห่งพระชนมชีพเมื่อทรงว่างภาระทาง
ราชการงานเมือง และทรงพักผ่อนอย่างเงียบๆ พระปริชาติมาตรา
ของตั้มเดชฯพระเจ้าบรมวงศ์เธอทรงตั้งของพระองค์น ยอนเป็นหัวข้ออยู่
ท้าไปในหมู่นักกษาโน้มราชนคติ ศิลป์ และบรรณาคดี ฉะนั้นผู้ที่สนใจ
ในแขนงวิชาเหล่านั้นบัดดอยถ้าตั้นตั้นตั้มเดชฯว่าเป็นหนังกุญแจที่จะไข
ไปถูกความสง่างในบัญหาต่างๆ ในน้อยที่เดียว ถ้าตั้นตั้นตั้มเดชฯน้อมยึด
คุ้ยกัน กรมศิลป์ดำเนินการโดยน้ำลงในการสำรวจศิลป์ ซึ่งเป็นวารสาร
เผยแพร่ความรู้ในสาขาต่างๆ ซึ่งเป็นงานของกรมศิลป์ดำเนินการ เริ่มตั้ง
แต่ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นต้นมา เมื่อถึงพิมพ์ในหนังสือการสำรวจศิลป์ดำเนินการ
แล้ว ก่อนอนุญาตให้ผู้มาขอพมพ์หนังสือจากค้นฉบับของหอสมุดแห่งชาติ

(๙)

ตัดตอนพิมพ์เป็นภาคๆ ไป ในปัจจุบันได้พิมพ์ไปแล้วรวม ๕๖ ภาค
ในคราวพิมพ์ครั้งนี้เป็นภาคที่ ๕๕ ขึ้นเป็นภาคสุดท้ายของซีรีส์นี้เดือน

กรกฎาคมปี พ.ศ. ๒๕๐๘ โฉนดที่ดินที่กษัตริย์ทรงได้ให้มาเพื่อที่ดินที่
เด็กภาพได้บ้าเพลย์อยู่ที่แต่ หมื่นแห่น ศิริกุล ทดสอบให้พิมพ์หนังสือ
นี้ออกแจกจ่ายเป็นวาระทุกงาน ขอกราบทูล ด้วยความเต็มใจสั่งให้
หมื่นแห่น ศิริกุล ผู้ดูแล ได้ประทับสุคติมาตราแก่ฐานะนี้ยม
ทุกประการเทอญ.

กรมศิลปากร

๒๙ ธันวาคม ๒๕๐๘



ประวัติ

หนอมแซ่บ ศิริกุล ณ อยุธยา เกิด ณ วันศกร บวชอก ตรอกบัน
วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็นบุตรของขุนศรีธรรมราชา
(สันบุญ เปาโรหิตย์) และท่านน้อย นพนองร่วมบดามารดาเดียวคน
๑ คน คือ คุณหญิงธรรมศาสตร์ราถปะระนัย (ชื่น สุวรรณทัต)
เจ้าพระยานุชนหัว (อาบ เปาโรหิตย์) และหนอมแซ่บเป็นบุตรคน
๕ คนท้อง

โดยเหตุที่ขุนศรีธรรมราชาทรงแก้กรรมไปก่อน คงแต่หนอมแซ่บ
ยังเยาว์ หนอมแซ่บจึงอยู่กับท่านน้อยมารดา ช่วยเหลือกิจการงาน
และเป็นทูรักให้รัชองมารดามาก จนกระทั่งอายุได้ ๑๙ ปี สมเด็จฯ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงเห็นคุณธรรมของท่านน้อยจวานจิรา-
วัตรอนดงาม และนั่งใน การประพฤติธรรมประกอบศ่าสันกิจอยู่
เป็นนิจ จึงได้ทรงขอหนอมแซ่บให้กับหม่อมเจ้าจุติศ ศิริกุล ไอยรัต-
ช่องค์ใหญ่ของพระองค์ ในตอนนั้นจะขอคัดพระนิพนธ์ของสมเด็จฯ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพที่ได้ทรงไว้ในคันน้ำหนังสือซึ่งพมพ์แล้ว
เมื่อ พันโท หม่อมเจ้าจุติศ ศิริกุล ทรงมีชื่นมายุครับ ๕๐ ปี จึงนั่ง

“ประเพณีของไทยเราในสมัยชั้นเก่า บดามารดาเนื่องบุตร
เป็นหนูชน คุ้นเคยนิสัยประภากความ ขอนเนื่องกันโดยมาก คือ ที่
จะให้บุตรได้บัวเรียนและจะให้มีภาระเป็นหลักแหล่ง ความปรารภ
จะขอนพาหารณาให้ถ่องแท้จะคัดค้านไม่ได้เตย ว่าไม่เป็นความคิด
ชื้อบ หนอมแซ่บขอรับข้าพเจ้าได้ปรารภเช่นนั้น แต่ในเรื่องบุตร
ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าตัวบุตรยังไม่เกิดครั้งที่ บดามารดาไม่ควรจะบังคับ

เพราะบัวด้วยไม่เต็มใจ บัวจะแล้วไม่ค้าประภะขอรอนวินัยก็ไม่เป็น
ประโยชน์ ถ้าไปประพฤติอนานาจารด้วยเบื้องหน้าย์ต์มนเเพคยังจะช้ำร้าย
กต่ายเบื้องบากปริญน แต่ขอทูจะให้มภารยาเมื่นหดกแหงตั้งนน หมอน
เนอยกับข้าพเจ้าเห็นพร้อมใจกัน แต่เมื่อได้ประชากตัวเขอกด้วยแล้ว จึง
ไปขอนางสาวแซ่น เปาโรหิตย์ (น้องเจ้าพะยามุนนตรเตยกัน) ให้
เมื่นภารยาภกเบื้องบุญของเรืออกห ให้มภารยาติในคระกุตทด อยุดภัยกัน
มภกวนตุชต์ราษฎร์มาจุนทกวนน"

การวิชาทางคตินนได้ประกอบพอกบ้านเจ้าพะยามุนนตร
พะบทสัมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยุหัว (ชันนนยังดำรงพระยศเมื่น
สัมเด็จพระบรมโヨรต้าธิราช) ได้ทรงพระกรุณาฯ เสด็จพระราชน
คำเนินไปพระราชนานาตั้งขและพระราชนานพร เมื่อเสรจงานແດ
ร์มเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ โปรดให้พาหม่องแซ่น เข้าเฝ้า
พระบทสัมเด็จพระจุตจอมเกล้าเจ้าอยุหัว ถวายดอกไม้รูปเทียน
ให้พระราชนานเงินหนังซัง และได้เฝ้าถวายดอกไม้รูปเทียนแก่
พระมหาตุ้นรัชกาลที่ ๕ ทุกๆ พระองค์ ได้พระราชนานของขอัญจาก
ทุกๆ พระองค์ด้วย

หม่องแซ่นเมื่อได้มาเป็นต์มารชิกในสกัดคีกุด ก็ได้ประพฤติคน
เป็นตระไกทดแก่เจ้าฯ ณ มารดาชั่นในรัชกาลที่ ๔ แก่สัมเด็จฯ กรม
พระยาดำรงราชานุภาพ และแก่หม่องห้ามในสัมเด็จฯ กรมพระยา
ดำรงราชานุภาพทกท่าน รวมทั้งหม่องเจ้าชัยหงุ้งชูงเป็นน้องของ
หม่องเจ้าจุตต์ศักดิ์ความรักให้ทุกๆ องค์ องค์ได้ทรงมีชุรุะให้
ช่วยเหลือ หม่องแซ่นก็ยินดีเต็มใจช่วยเต็ม

๑

หน่องแซ่นนบุตรข้อคากับหน่องเจ้าจุดคี คือ

๑. หน่องราชวงศ์ นัดคาดคี ติศกุต ถึงแก่กรรมเมื่ออายุ ๔๙ ปี
๒ เดือน

๒. หน่องราชวงศ์ คุณจุดคี ติศกุต ถึงแก่กรรมเมื่ออายุ ๕๗ ปี

๓. หน่องราชวงศ์ ครุณคี อศรเด่นา

๔. หน่องราชวงศ์ เจตนคี บัทมิดอก

๕. พันเอก หน่องราชวงศ์ สังขคี ติศกุต

๖. หน่องราชวงศ์ วัฒนคี ติศกุต

๗. หน่องราชวงศ์ วบดยคี ติศกุต

๘. หน่องราชวงศ์ ตุพรรณคี ตุขตัวตี

ในระหว่างอยู่กับหน่องเจ้าจุดคี หน่องแซ่นได้ปักกรอง
ทรัพย์สินและบุตรข้อความด้วยความแต่ความเจริญ ไม่เคยกระทำการใดๆ
ให้เป็นที่ยอมเสียแก่ต่อกันที่ มั่นอยู่ในหลักธรรม ประกอบแต่การศด
และตั้งเคราะห์ญาติและผู้ญากร แม้ตัวใจสั่งอาจไม่มีเวรภัยแก่ผู้ใด
คุณธรรมของคนยังคงหน่องแซ่นอย่างหนึ่งคือ ความซื่อตรง ซึ่ง
คุณธรรมของคนเบนททราบแก่บรรดาญาติและผู้ที่รักคุณเคยกับหน่อง
แซ่นตลอดทั้งนี้ หน่องแซ่นเตือนไว้เมื่อคงในพระพุทธศาสนา เป็น
อุบลากิจเดชที่รินทร์คดของมนุษย์ไม่สามารถจะไปได้ด้วยความเดบิ้ง
ในวันต่อวันคงของพระบาทสมเด็จพระบรมราชูปถัมภ์ หน่องแซ่นก็ยัง
แต่คงความดงรักภักดีโดยได้ภายในอาหารบินหาดเป็นประจำทุกๆ ปี

สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงทำพินัยกรรมยก
วังวรคีทีประทานแก่หน่องเจ้าจุดคี เมื่อหน่องเจ้าจุดคีสิ้นชีพด้วย
วังวรคีคงตกเป็นมรดกแก่หน่องแซ่น หน่องแซ่นก็ได้รักษาไว้

ด้วยความเรียบง่าย ผู้ใดได้นำเห็นในภายหลังยังได้กตัญช์ชนเชยว่า
วัจรวัดคือปัจจังค์รักษาไว้ได้เป็นอย่างดี

หนอนแซ่บได้เริ่มน้ำยเป็นโรคห้าใจ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๙๙ ใน
กลางนนມอาการอยู่ในขันหันกมาก ได้ไปรักษาทัวณ โรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์ และแพทย์ได้ทำการรักษาพยาบาลเบื้องย่างคงคาย
ทsteen มากจนกดบ้มมาอยู่ ณ วังวัดคือ ได้ตามปกติ ครรนเมือง
วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ ปรากฏอาการ โถหิดเป็นก้อนอุดเต็ม
โถหิดในส่วนของ นางพยาบาลซึ่งอยู่ด้วยเป็นประจำได้รับพิเศษด้วยแพทย์
และนำไปโรงพยาบาลในทันที ได้ทำการรักษาพยาบาลอย่างเต็มที่
กลางแรกของการดูนบ้าง แต่ถูกอกกดบั่นหรุดดง หนอนแซ่บถูกแก้กรรม
ด้วยอาการขันตึงบ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ เวลา ๑๕.๔๕ น.
ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ รอนยายได้ฟื้น

หนอนแซ่บ ตีคีกส ณ อยุธยา ได้รับพระราชทานเครื่องราช-
อิสริยาภรณ์สำหรับฝ่ายใน คือ จตุคดจุตจอมเกล้า เมื่อวันที่ ๑๓
พฤษศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ต่อมาในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้รับพระราชทาน
เดือนชันเครื่องราชอิสริยาภรณ์เบ็นตดจุตจอมเกล้า ในบเดียกันกับ
หนอนเจ้าจตุคีได้รับพระราชทานพานทอง

เมื่อถูกแก้กรรม ได้รับพระราชทานนาฬดง และหบกุดันบรรจุ
ทพเป็นเกียรตยศ.



ສາສນສະເຕ

ທີ ១២/៨៦

ວັງວຽດມ

ວັນທີ ២០ ກຣາມພຸກກົກລະກົມ ພຸກກົກລະກົມ ២៤៩៦

ຖຸດ ຕົ່ມເທິກຣມພະນວກ ១

ຫຼຸດສັນອະລາຍພຣະຫົດເວຣຈນັບທີ ២៦/៨៦ (ຄວຣຈະເບື່ນ
ທີ ១២/៨៦)

១) ຍັກໜົດແຈ້ງກັບຍັກໜົດພຣະແກວຈະນິກໃຫ້ກອນ ໜໍມ່ອນຈັນ
ກໍໄມ່ເຄຍຮູແນ ດາຍກໜົດແຈ້ງມກອນ ຍັກໜົດພຣະແກວກໍສ້າງໃນຮັບກາດ
ທີ ៣ ແຕ່ຕົ້ງຕ່ວາຍືຜົກ ເພຣະໄທວາວິກຕົ້ງຂໍຢ້າງນອກປະຕູ
ຊັງຈະຄຸກຕໍາແໜ່ງ ກາຣ່ວັງຂະໜາດແກ້ມເຕື່ອງກໍາຍົມາກ
ໜໍມ່ອນຈັນເພີ້ມເຄຍໄປເຕີນຕຽບປາພເຮືອງຮາມເກຍຮັກທເຈົາພຣະຍາວວພັກ ១
ໃຫ້ເຊີນໃໝ່ ກອນນັບເນັດໄຫ້ມີເຫັນເຂົາວັດ ດໍເນີນຈະໃຫ້ເຂົ້າໃຈວ່າ
ດູນກວ່າກາພເຕີນທເຊີນເນັດຮັກກາດ & ແຕ່ໄປເຫັນເຂົ້າເຕີຍໃຈດ້ວຍ
ເຫັນເດວອັນກວ່າເກົ່າມາກ ຄົດໄປກໍເຫັນວ່າທັງນັກນັບເປົ່າມີ “ອົງຊ່າ”

ການອັນຈາກຜູ້ອ້ານວິກາຮແຕ່ຄວ່າງທເຊີນຄົມງໝາຍແຕ່ໃຫ້ເຫັນແປດກ
ກວ່າເກົ່າເຫັນນີ້ ຮູບຢັກໜົດປະຕູດແຈ້ງກົດ ທີປະຕູດພຣະແກວກົດ
ຢັງດີຄວາມນັ້ນໝາຍດັນນາອີ່ມເພີ້ງຈະໃຫ້ຄົນເຫັນເໜີນອອງເກົ່າ ເນື້ອ
ເຫັນເບັນຍັກໜົດແດກເບັນສົມປຣາດນາຈະເຂົອະໄກນັກ

๖) การหน้านนไม่แต่นชย เป็นกรรมด่างไปจนตัว
เดียวฉานดวย ทรงกเปนวชทศตุชชงฯ พงทำได คิดยนดงมา
จนถงหนายงเรามง กคงหน้านนเอง หมอนฉันเคยพดกบผูมาชวน
อยพหนดกบขบจากเกรยงบัน ว่าทถกหงบขบในกรุงเทพฯ
กคถายกบ โรคห้ออยางอินดง คงเชนขอหาตัว โรคแตะผืดชาชกถูก
คนนนบวงคนนบวง ทรงดคงมากกว ยังหาครรจจะอยพไม

๗) คำว่า “เหยียด” จะใช้หมายความให้กอย่าง หมอนฉัน
ยังไม่เคยคิดค้น คุณแสใช้ว่า “เหยียดแข็งเหยียดยว” กับ เหยียด
ในวชคตเตย ไม่เคยคิดว่าหมายความถึงว่า หยาบ เหมือนอย่าง
ในบทโหรเรื่องการด่า

“ คนจารพักรนแรงในท โกรธ กเขียน ใจว คำขับขับหมาย ”
ดังนก ให้ความด

๘) การท เอาคำภาษาต่างประเทศมาใช้เป็นภาษาของคนนน
มทกชาติทกภาษา หามภาษาใดท จะปดออกคำภาษาต่างประเทศไม
ตั้งเกตุทกคอกแกน ให้มภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ตกเป็นแต
แกภาษาไทยไปเป็นภาษาต่างประเทศอัน คือภาษาบลูบัน แบบ
ทงน ไม่เห็นคิดหาคำภาษาไทย หมอนฉันนก ให้ถงทศกระหนอมชัย
ท่านทรงประภากครองหนง ว่าคำ “ผกหด” นน น่าจะแยกออกแบด
ให้ทรงกับศพทฝรั่งได เช่นคำ “Train” อันหมายความว่าซักซ้อนให้
กำถังอยุตัว ควรแบดตัวว่า “ผก” และ “Drill” อันหมายความว่าทำ
ให้พรกพร้อมกันนน ควรแบดตัวว่า “หด” ถวองท่านกชื่อบกต หมอน
ฉนยังด้าให้ความเมอครองปรภษราบะนงดกูหมายแพ่งแตะพาณชยน
เกิดตามากดวยจะแบดศพท “Inn” คือเรือนพักชันททแยกอาศัยกนอย

ກົບເຈົ້າຂອງເວືອນວ່າກະຈະໄວ ແລະ ຈະແປຕີພັກ “Hotel” ອົບເວືອນສໍາຫຼັບ
ແຕ່ໄທແຊກອາຍ່ວ່າກະຈະໄວ ໄດ້ຕົກຄົງເປັນແປຕີພັກ Inn ວ່າເວືອນແຮນ
ແຕ່ Hotel ນັ້ນຫາສັພັກແປດໃນໄດ້ ໃຫ້ສັພັກໂຢ່ເຕັດນິເອງໃນກູ້ໜາຍ
ແຕ່ເດືອນເທິນໃຫ້ກັນວ່າ ເວືອນແຮນ ກົງອນນັດຕະໂຢ່ເຕືດ ໜົມ່ອນດັນ
ຢັງໃນໄດ້ພົບ ໄກຣທ່າະຄາມຫາເຫດຖຽມເປັນຄາເດີຍດ

ຫຼຸສັນອອງລາຍພຣະຫົດຈົບນັກ ແລ້/໔໖

៥) ຄໍາວ່າ “ສົນນ” ເທັນຈະຕຽບກັບຄໍາທີ່ຜ່ານເວີກຈ່າ Harom
ກາໝາອີນເຄີຍເວີກຈ່າ “ເຂົນານາ” ຕຸ້ມເມນເຊີນ Sonana ທີ່ໄທເວົາ
ເວີກຈ່າ ພຣະສົນນ ນັກສົນນ ສົນນກຣມໃນ ທ້າຍສົນນ ກຣມສົນນທຫາ
ແລະ ສົນນພົດເວືອນ ຄໍາສົນນ ກໍາຄົງຄວາມເປັນໜານສັພັກຈ່າ ນັງໃນ ຄໍາວ່າ
“ກຳນົດ” ຕຸ້ມຕຽບກັບເຈົ້າຫາທີ່ເປັນຊ້າຍເຊັ່ນ ກຳນົດນາຍຕໍາບົດ ມາຮ່ອ
ການດັພຣະແສ່ງກ່າໄດ້ ມາຮ່ອຈະເປັນຜູ້ໜົງເຊັ່ນນາງກຳນົດ ສໍາຫຼັບຮັບໃຊ້ໄດ້
ຄໍາ “ຈອນ” ເປັນແຕ່ຄົນສັພັກ ອີຈະສໍາຫຼັບໃຊ້ປະກອບກັບ “ສົນນ”
ເຊັ່ນວ່າ “ຈອນສົນນ” ມາຮ່ອຊັ້ນຕົ່ງກວານນວນໄປເປັນ “ເຈົ້າຈອນສົນນ”
ແຕ່ເນື້ອພູດກັນຕົດຄໍາ “ສົນນ” ອົກເສີ່ຍ ຈຶ່ງເຫດອັດຄໍາ “ຈອນ” ແລະ
“ເຈົ້າຈອນ” ອັນຈາກຄວຍນານສັພັກ “ອູ່ຍົງຈານ” ໜ້າຍຄວາມວ່າ
“ຄົນປະຈຳຈານ” ຜູ້ຂ້າຍກົມເຊັ່ນວ່າກູ້ໜາມາດາ “ອູ່ຍົງຈານພຣະກອດ”
ນາງອູ່ຍົງຈານກໍປະຈຳຈານສໍາຫຼັບພຣະເຈົ້າແພັນດີນທຽງໃຊ້ນິເອງ “ເຈົ້າຈອນ
ອູ່ຍົງຈານ”, ກົດອັນຍອດຈາກອັງນາງອູ່ຍົງຈານ ແຕ່ຍັງອູ່ໃນຈຳພວກນາງອູ່ຍົງຈານ
ເດັ່ນຕວດອົບເປັນ “ພຣະສົນນ” ອົບເປັນເຈົ້າສອນນາຮາຄາ ຈົນພຣະສົນນ
ສ້ານັ້ນແລະພຣະສົນນເອກ ໜົມ່ອນດັນຄົດເຫັນວ່າຈະເປັນຄົງທົນນານ

៦) ອັນຮັບທຽງເວືອນຄົນອູ່ໃນເນື່ອງໄທຢັນ ຮັນເຄີມໄທຢັນໄມ່ໄກ
ອູ່ຍົກ ຂອບອູ່ແກ່ເວືອນໄຟ ແຕະເວືອນໄຟ້ນິໄຟຄົດແກ້ໃກ້ກັນມາຄົນຄົງ

ສາສັນສມເດືອ

ແບບເວົ້ອນຝາກຮະດານຍ່າງເຊັ່ນປັດກັນທວ່າໄປໃນພັນເນືອງ ເທິ່ນວ່າຍີ່ໄດ້
ເໜາຮະດົກທົດແຕ່ວ ແຕ່ນັກທາເວົ້ອນແບບເດືອກັນ ໄນຄົດເປົດຢັນ
ແຜນຜັງໃຫ້ເປັນຍ່າງຂຶ້ນ ແນຈັນຄົງສົມຍິເນືອເປົດຢັນເວົ້ອນໄນ້ເປັນຕົກ ຕ້າຍ
ປະຕົງຄະຈະໃຫ້ລາງວ ເຊັ່ນເປົດຢັນຕຳຫັນກັນໃນພະວະວາສົວງເມືອຮັ້ກາສົກທູ
ກົດ ເປົດຢັນກຸງີພຣະໃນວັດທະວົງເປັນຕົກກົດ ກໍສ້າງຍ່າງຮູປເວົ້ອນໄນ້
ແບບເຄີນນັ້ນເອງ ຈະດ້ວຍເປົດຢັນແບບເວົ້ອນຫາໄດ້ໄນ້ ເພຣະແຜນຜັງຂ່າຍ່າງນັ້ນ
ເໜາຮະແກກກາຮອຍຸກິນ

ເວົ້ອນທ້າວອົງຄ່າງປະປະເທິກເຂົາມາສ້າງ ເຂົາກເຂົາແບບ
ເໜາຮະແກກກາຮທເຂົາອູຍຸກິນໃນເນືອງຂອງເຂົາມາສ້າງ ເວົ້ອນຝ່ຽວທ່າເບັນ
ຂ່າຍ່າງບັງກະໂຕກເຂົາຄົດທ່າອູຍຸໃນເນືອງຮອນ ກໍເໜາຮະແກກອູຍຸກິນຂ່າຍ່າງຝ່ຽວ
ວ່າ ໂດຍຍົກທເຂົາແບບເວົ້ອນສໍາຫຼວນເໜາຮະແກກຄົນຫັນຂອງຍຸກິນ ນາຫາ
ໄຟຄົນຫຼາຍືນອູຍຸກິນຫາເໜາຮະໄນ້ ຍົກຕັດຂ່າຍ່າຍ ຖ້າເວົ້ອນໄກຍົດອົງຍຸ
ຂ່າຍ່າງນັ້ນກົບພົນຄົງເໜາຮະ ດ້ວຍໃຫ້ຕົກໂຕກເກາອກອູຍຸໃນເໜາຮະ ເວົ້ອນຝ່ຽວ
ເວົ້ອນຈຸນດ້າໄນ້ອູຍຸຂ່າຍ່າງນັ້ນເກາອກໄນ້ເໜາຮະເພຣະຝັນຫຼາມດາ

ແຕ່ນັ້ນຍືນນ່ອຍືນກົກຂອບຂອງແປດກປະຫຼາດ ເມືອສ້າງຂອງທີ່ເປັນ
ອົດເຮັກກົດຍາກຍົກເຍືອງໄປໃຫ້ແປດກຂອງເຄີມທ່າຍຄຸນ ຕ້າຍສໍາຄັນວ່າ
ຈະດູຈົນກວ່າເກົາ ດົງຂອງໃໝ່ນິມຄົນ ອອງເກາຍຍັງນອຍູ່ໄນ້ຈາດແຄຕນ
ອັນໄດ ອັນນາຈະເປັນມັດທຳນໄທຍບາງຄົນສ້າງເວົ້ອນຂອຍ່າງຕົກຝ່ຽວ
ເຊັ່ນພະປັນເກົດ ວຽກສ້າງພະຫັນອົດເວົ້ອນຮ້າຫຸ້ນສ້າງນັ້ນເປັນຂ່າຍ່າງຕົກ
ອົມເຮົກນ ແຕ່ເສື່ອຕໍ່ຈອຍູ່ກປະທັບກົບພົນ ຖົດກະຮ່ານ່ອມທຽບສ້າງ
ພະອົກເນາຈີນເວົດ ກປະທັບເກາອແພວະອົງຄໍເຫັດ ວຽກສ້າງພະຫັນ
ນວຽບຮົວຕົຮເປັນເກົງຈືນໃໝ່ງໜ້າ ກປະທັບກົບພົນ

การสร้างทำให้เจ้าและบ้านขุนนาง หงแบบเดิมไปเป็นอย่าง
ที่ก่อรังสิงค์ไปร์ หมื่นคนเข้าใจว่าเรามีในรัชกาลที่ ๔ เมืองเดิม
เจ้าพระยาฯ ไปดูเมืองสิงค์ไปร์กับมา นักหาตัวอย่างวังเจ้า ได้วัง
กรมเดิมเจ้าพระบาราบฯ ตอนเก่า บ้านขุนนาง ได้บ้านเดิมเดิม
เจ้าพระยาฯ เอง เป็นตน แก่กอยู่อย่างนั้นดูก宦ของคดานอย่างเดิม
แบบเรือนสิงค์ไปร์นั้นเดย์มากถึงวังและบ้านซึ่งสร้างเมื่อตอนศกนรัชกาล
ที่ ๔ เช่นวังท่าพระของท่านดูดูศกนรัชทางถนนบารุงเมือง แต่แก้ไข
เป็นอย่างนั้นเป็นอย่างนั้นเป็นตนมา ถ้าจะว่ากันเป็นแต่อย่างแก้ไขมา
เป็นเช่นๆ ไม่ได้เป็นราษฎรแบบดูกเมืองสิงค์ไปร์ อนุจัติคงมีนุชเป็น
ดักษณ์และใช้รับแขกแต่ชั้นบน

เรือนอย่างเช่นที่กันที่ในห้องบางกะบีเป็นตน ทุกคน หมื่นคน
ตั้งเกตุหินเป็นเตียงแบบเดียวกันอย่างต่ำคัญ ในบางอย่าง ก็

- ก. ต้องอยู่เป็นคู่คู่เมียอย่างฝรั่ง ศงจะเหมะ
- ก. เดยงดูกแคพอเร็วๆ การเด่าวรียน แต่ต้องให้ไปอยู่ท่อน
ทางจะอยู่ไม่เบียดเสียดกัน

เรือนอย่างใหม่เช่นสร้างกันเดียว จะอยู่ห้องครัวบครัวเขยตั่งไว้
อย่างโนบราณไม่มีความตู้ ได้พิจารณาดูแบบอย่างท่า กัยกเยอลง
ตัวยาศักยทัพตั้มภาระอนเกดขันใหม่เป็นต่ำคัญ ก่อตอกด้วยศักดินกรีต
เป็นตน บางแห่งเห็นเขากองนกตั้งต่ำรดอนกราบททายนต้อยขอภารกุณ
เกินคาด แต่ไม่คิดเห็นเรือนทำตั้มยันว่าจะทนทานยังกัวแม่เรือนไม่
ททายอย่างแทกอน ต่ำนรบปร่างห้องหับหกาน คุกเป็นแต่กเยอลงให้
ผดเพยนไป “ตามใจผู้อยู่” เท่านั้น

ສາລັນສມເດືອ

ໆ) ທັນທີບອກຕະຄອດຕາບຮພມພໄມເປັນຄຣງທ່ານ
ເຂັບອກຈະພິມພເຕົວໃນສອງສ້ານວັນ ຂອ້າທັງຫາຊັບພົມພຄຣງທ່ານ
ໄວເປັນນັບເກີນ ເພວະໄດ້ທັນທີນາເພີມເຕັມບວບຸຽນດີກຈຳບັບພົມພ
ກອນທັງ ປຣັງ

່) ຮູບໂຄຂາປານເນື້ອເປັນຖຸໄປເນື້ອຜົ່ງເຫຼື່ອນ້າໄດ້ງາຍ ເຊີນ
ກໍໄນ່ຢາກອັນໄດ້ ດ້ວຍໄສ່ອມພອກ ເປັນແຕ່ຍອດຕົ້ນກ່າວສອນພອກສັນຫັດ
ທັນຍໜ້າທ່ານນັ້ນ ມີອັນດັບເຄຍແຕ່ງຈານແພັນຊ່ອງສົມເດົດພຣະມົງກູ້
ເດົາ ປຣັງທັນ ຊ່າງຜູ້ເຊີນຮູບທົກສົກຍາກຄົງຮູ້ວ່າທ່າງເປັນຍ່າງໄວ
ເປັນແຕ່ແກ້ໄ້ຫວູອອກໄປໃຫ້ມີຄັບສ້າມຜູ້ທ່ານນັ້ນ

ນຮຣເຊ

ໆ) ເນື້ອນທີ ໧ ມີອັນດັບໄປຄວາຍພົມພຣະແກ້ວນຮາດ ເວດາ
ໆ ນາພົກ ເພື່ອຢູ່ໄປພ້ອງກັບເວົາ “ຜູ້ເວົາ” ເຕີ້ຈໍໄປເປັດອົງເຄຣອງ
ແຕ່ສົນໄກພຣະແກ້ວ ແນກວາຈະຫຼັບຫຼັກຫນ້າເຕີກໄນດ້ ມີອັນດັບ
ຈຶ່ງໄດ້ໄປເຂົ້າຮ້າການເປັນຄຣງແຮກຕົງແຕກດັບມາຈາກບັນຈຸ ແຕ່ໄດ້ເຫັນ
ແບບໃໝ່ຄຣງහັນກົດໝູ່ໄມ່ເສີຍໄສ່ໃຫ້ໄປພ້ອງ ຊາກດັບຂັບຮົດເຕີຍພາ
ດູກຫຼູງໄປດີພຣະຕໍ່າຫັກສົວນຸກຫດານ ດ້ວຍເຂົ້າໄດ້ຂ່ານປະວັດຕົ້ເຈົ້າຄຸນ
ພຣະປະຍູຮອງສົ່ງແດວຍ້າກເຫັນ ມີອັນດັບໄປເຫັນຂອງແປດກເຂົ້າ
ທ້ວຍເຕີຍວຸນເຂົາເຂາແນວແດວເຕັ້ງ ຕົງແຕ່ປະຫຼາຊ່າງໝາງໄປຈຸນປະວັດແຕ່
ເປັນກຳແພັງຝ່າຍໃນ ກັນເຂົາ “ແດວນອກ” ແຕ່ກົອນ ອົກມາເມັນ
ພຣະຮາຊ່ວງຂັ້ນນອກທຸກໝາຍອີ່ງທັງໝົດ ດູກເບັນຄວາມຄົດ

ໆ) ເນື້ອນທີ ໨ ມີອັນດັບໄປຄວາຍພົມທົດບວນເດົດ ໄປ
ໄດ້ຄວາມຮູ້ອ່າຍ່າງແປດກປະຫຼາດຍ່າງທັນ ແຕກອນມາຕົງແຕຍັງເປັນເຄົກ

ສາສັນສມເຈົ້າ

(๑)

ກະເຄຍເຫັນດະກະຍາກ ກົບທັງຫຼຸດຕາແດະຊ່າງມາຜາແຕ່ງທໍານວາປະຕວົດນໍ້າຍ
ໄນ້ຈາກ ຄືອເປັນເຄຣອິງແກ່ຕົ້ນບັນພວະຫຼຸນຕົ້ນ ແຕ່ເດຍວັນຂອງເຫດານ
ໜົມຕໍ່ໄປ ໄດ້ຄວາມຈ່າກັນກັນເປັນອໍຍ່າງໃໝ່ ຄືອເຫຼັນໄປກາທີປາກ
ເສີຍວັກງານທັນປະຕູ ແລະ ເຄົກເຫັນປາກນອມທັນ ແລ້ວ ເຫັນຈະເປັດຍິນ
ອັນໄປເປັນບັນເສີຍວັກງານນີ້ ຕຸກປະຫຼາດນັກໜາ.

ຄວາມມີຄວາມແລ້ວແຕ່ຈະໂປຣດ

ຕຳຫົວຫຼວງ

× × ×

ທີ ២៥/៩៦

ຕໍ່າຫັນກັບປາຍເນີນ ຄລອງເຕີ

ວັນທີ ១៦ ນຶດຖານຍັນ ພ.ສ. ២៤៩២

ກວາບຖຸດ ຄົມເທົ່າກົມພຣະຍາຄໍາຮຽງ ອາກຽບຜ່າພຣະບາທ

ບຣຣເລີງ

“) ກາຮັກທີ່ຕ່າງໆ ທີ່ມີການຍາກຍິງນັກ ດ້ວຍເຄຍເຊີນນາຍໍາຍ່າງໜັງແລ້ວ
ມາກົດນີ້ເຊີນອໍຍ່າງໜັງ ກົດຕົກປັນກັນຢູ່ພົດກ ຮອດຕົວທີ່ເຊີນຄວາມ
ຜ່າພຣະບາທອັນໄນ້ໄໝ້ທັນສໍ້ອຣາຊກາຣ ອາກຈະປັນເປັກນໄປໝ່າງໄຣກໍອາມ
ທີ່ກະທຽງເຫຼົາໄດ້ທັນນີ້ ທີ່ເຊີນຄໍາຫຼາກອົນເບີນ “ບຣຣ” ຮອහັນ ນັກ
ຕາມເກົ່າ ທີ່ໄອນເຂົາເຕັນເບີກໄວ່ງນີ້ເຖິງທ້າທັກໄດ້ນັ້ນຕົ້ນຕົ້ນຫຼັກຂອງການວ່າ
ທ່ານກົງກັນນີ້ ເຂົາເຮົ້າກ່ອງ “ປ່າເຕັງ” ທີ່ຈະເປັນເພື່ອ ແຕ່ຈະເຊີນ
ໄຟ້ງານກົບເປັນ “ປ່າເຕັງ” “ປ່າເຕັງ” ກົບເປັນ “ບຣຣເຕັງ” ຕ້ອງ
“ບຣຣ” ແກ້ນ “ປ່າ” “ໄດ້” ແຕ້ວອ່ານກັນວ່າ “ບັນເຕັງ” ໄນແນ່ໃຈວ່າ
ຈະເຊີນອໍຍ່າງໄຣກໍເຊີນໄປການເຄຍ ລ້າງຈະເຊີນ “ບັນ” ກໍໄນ້ເຫັນເປົ້າ

“ทำให้” ซึ่งแปลได้ความเช่นนั้นอยู่ทั่วไป อนั้นเข้าจ่าห้องต่อเก่า เขียน “ปรา” ในที่ “ปรางค์” เป็นอันมาก เกิดการะหน่อนไม่เคยพบ เคยพบแต่ “ปรางค์ปรา” ยังไนกว่า “ปรา” เป็นอะไร นั่งไปเดี่ยว ๆ “ปรางค์” ผิดคนดี นแห่งสิ่งคราวจวาร์เรื่องค่านหมายากนัก

๒) ในคำพากย์บทนางถอยเก้านมือว่า “โภคท่องจำราลงรับ สำหรับราชเทพ จะเชิญศพชนสัตว์มาหาก้อนเรืองร่อง” ถ้าแปล สัตว์ก้าวขาอ่อนแส้ โภคก็เข้ามาอ่อนไน่ได้ ที่โภคเข้ามายได้ในทอกวนนั้นเป็นทำขัน จำเพาะ ในบ้านในเมืองเราก้มอยหตังเดียดเท่านั้น คำนั้นงี้ไปถึงคำ “พระรามเข้าโภค” ด้วย นกถงรบปะยินหระเบียงวัดพระแก้วทัน เข้าทำเป็นพระรามแบบชื่อนกออยกอน เขายไม่ได้ทำขอจากโภค ด้วยเข้าเห็นด้วยข้อง คำ “พระรามเข้าโภค” นพ ทจะเอาอย่างมา จากเรือง “สุวรรณหงส์” ซึ่งกรรณหดองกุดเนตรหงส์แต่งแก่เก่า กับเรือง “สักขณฑงษ์” นหกสุนทรกุ้ดแต่ง แต่หงส์ของเรืองนั้น ตายจริง ๆ ไม่ใช่ตายเส้น ๆ อย่างพระราม คิดว่าแต่ก่อนนั้นโภคศพ เรากลับจะไม่มี

ทำอะไรซ่างกทำไป “ตามเกย” ไม่ได้ประกอบด้วยความคิด เช่นนาคบดังก็ทำไปตามเกย ต้องใช้กระดาษป ถ้าไม่เช่นนั้น แต่วันนั้นบันนั้นไม่ได้คาดถัง ซ่างกเข้าเขียนในพระทันงในศ่าดันนั้นเข้า เอาตัวนาคขัดกันเตี้ยจะคงถังไม่ได แต่แท้จริงเห็นจะต้องเป็นนาคตัวโถ

๓) ได้ความจากกรรมธรรมบูรณ์เจาถงนายตีกตก ว่าแก่ว่าก่อน จะเด่นด้องดุคนหด ถ้าเห็นคนดีเป็นผดคต้องเด่นให้ตระเมยดท์ด ถ้า เห็นคนดีหรานดงดองเด่นเป็นต้องงามดงจะขัน ถ้าเห็นเด็กกิ่งเดียว ได้เกยพุดกับพระนักเทศน์ ท่านว่า “ขอ ทดสอบกิ่งเหมือนกัน”

ອນທຳໄຫ້ເຂົ້າໃຈວ່າພຣະທ່ານເທິງທ່ານຕັ້ງເກົດຄົນພັ້ງ ນັກຄົງຕາຕີເດັ່ນ
ຄະເມຍຄວນໄດ້ອຍາງໜັງ ເດັນຕະກົດຕົກ ຕາຕີເປັນນາງຮຽນາ ເພື່ອນຄົດກ
ທຸກຍັນທັກວ່າ “ນາງຮຽນາຂອບໄວໜັດຍື່ນຢ່ານ” ຕາຕີຕອນວ່າ “ອ້າວ
ໄນ້ຮູ້ກອະໄວ ນີ້ແຫດະແໜນຍັກຄົນຕະປະໄວດັ່ງ” ເຮົາຫວ່າເຮົາເຕີຍ
ແບບຕາຍ ແຕກແກ້ໄນ້ໜໍ່ຫຍາບຄາຍອູ້ໃໝ່ນໍ່ເຫັນເຕີຍ

๔) ເຮືອງຂະໄຣຕ່າງ ທີ່ຖືກສູບນັກໄນ້ຍອນໄຫ້ຈົບ ແຕ່ແຫ້ງຈົງ
ກົດຫອງຫອອນ ທີ່ຈະອາຕີຍື່ນເຮັງທ່ານນີ້ເຊີງ

៥) “ນັກ” ເຊັມຮເຊີຍ “ອນກ” ແຕ່ເຫັນຈະໄນ້ອ່ານ “ອ”
ຄວາມີຄວາມແລ້ວເຕີ່ຈະໂປຣດ

ນັກ

× × ×

ທີ ៣៣/៨៦

ວັງວຽດສີ

ວັນທີ ១៥ ຕຶງຫາຄນ ພຸທືກີກරາຊ ២៤៩២

ທຸດ ຄົມເຄົ້າການພຣະນະກົດ

ໜັກຄົນເຕີຍມຈະວັງຈົດໝາຍເດັມາ ៦ ວັນ ເພື່ອຜົງເກົດ
ຈະວັງຄົນມອະໄວຂັດຂອງຈົນພັນເກົດ ຈົງທັງຮອນມາຈຸນວັນນ

๑. ເຮືອງທົມຍາກຈະທຸດຄອນນັ້ນ ດຸກມາເຕົ່າໄຫ້ພົງດົງກາຮ່າງ
ພຣະສົມພັນຮ່າມເກົດຄອນຈະບວຊ ໜັກຄົນສູບໃຈໄຫ້ກອຍູ້ຈາເຕີວັນ
ກາຮ່າງຈົນນາກຫດວັງເຕີກເພຣະຍ້າງຈ່າເບັນພົບພຣາຮມນ ຄວາມຫາງຈົງ
ເຊັ່ນນີ້ ທົມຮັງຄາເຊີ່ງຈົນນາກອັນກາງຈົນນາກເຂົາແຕ່ງດົມກ ເບັນ
ເກົວອົງຈູງໃຈໄຫ້ເຈົ້ານາຄຸ້ສົກຕົ້ງຢູ່ ແຕ່ເຕືອນໄສຕົກທ້ານໃນກາຮ່າງທີ່ບວຊ

สาสัณสมเด็จ

เป็นพิธีไทยที่นัดก้าวส្តาบ ทางงานทรงผงาดเจ้านายเห็นจะกระตุก
ด้วยเรื่องว่าความดูงใจเจ้านาค จึงให้พระมหาณ์สัมโภชเติ่ยห์เดียว
แต่ก่อนมาถ้านาคหดลงนิใช่เจ้า ทำข้ออัญญิในห้องพระ โรงกยังมราชา-
บันทึกว่าเชิญขอัญญิ คิดคอก็ไม่ใช้เนื่องทรงผงาดเจ้านาย จะขัดขึ้ง
ด้วยเรื่องแต่งค่าทำขอัญญิ ซึ่งเห็นกันว่าเจ้านายยอมร้อยแฉด จง
เป็นแต่ให้พระมหาณ์เบิกແว่น แต่หมอนฉบับเข้าใจว่าคงบายศรีคอง
แม้สัมโภชเจ้านายทรงผงาด ต่อนาคหดลงเป็นขุนนางจึงให้ราชบันทึก
ว่าทำขอัญญิ หมอนฉบับเดินก้าวถูกชายหมอนฉบับนี้โครงการจะตั้มครับดูช
จะทำขอัญญิอย่างท่านทรงทำขอัญญิพระสัมพนธ์.

หลักน่องถ่ายพระหัตถ์ฉบับที่ ๒๔/๘๖

๒. ขอทูลกราบถ่ายน่องหนังสือไทย ทำให้หมอนฉบับ
นกอยุหสัยวน จึงเห็นทางที่จะทดสอบ แต่จะทดสอบความรากนกจน
ได้ใหม่ ก็ถูก ก็ เขียนหนังสืออย่างที่เรียกว่า “ร้อยแก้ว”
กับอย่างที่เรียกว่า “แปดร้อย” ผิดกันตรง ก็ อย่างร้อยแก้ว
นนเขียน “อีกด” ภาษาเมืองด้วยอักษรอาขอน สับกับคำแปด
เป็นภาษาไทยด้วยอักษรไทย ยกตัวอย่างเหมือนเช่นในสมุดหนังสือ
มหาชาติคำหดลง ที่เรียกว่า ร้อยแก้ว เปรียบกับเข้าแก้วหดใหญ่อย่าง
ร้อยเชือกเป็นล้ายเดียวกัน ที่เขียนอย่างแปดร้อยนั้น ก็ใช้ด้วอักษร
อาขอนเขียนภาษาไทยด้วย เหมือนอย่างหนังสือเทศน์ที่จาร์ในคัมภีร์ฐาน
เปรียบด้วยเข้าคำ แปดร้อยเป็นล้าย ขอให้ทรงพิจารณาคิดเกี่ย

หนังสือไทยที่เขียนกันมาเมื่อก่อนตั้มยใช้พมพ์ ตั้งเกตคูม์แต่
ก็อย่าง ถ้าจะว่าทางกันเป็นประเกททเดียวม อย่าง หมอนฉบับ
จะเรียกเป็นอย่างยอแต่คงเข้าพระทัยให้ ก็หนังสืออาดกษณประเกท

หนังสือเรียนประเกท ๑ หนังสือวัดประเกท ๑ หนังสืออาดกษณ์
 สำหรับเขียนหนังสือตัวบับคำราหูตง คนเขียนตัวเป็นตุกหุมผากหัด
 ขันมาในกรมอาดกษณ์เอง หรือมฉบับเป็นผู้หัดกแต่ก่อนไปรัตให้มา
 เป็นอาดกษณ์ด้วยวิชา เช่นพระราชาคนะและมหาเปรี้ยญท่าตึกษา
 เป็นคัน พอกอาดกษณ์เป็นผู้อักษรศาสตร์ หนังสืออาดกษณ์เขียน
 คงถูกตั้งมาก คนวิเศษอนนุมต่อไปถึงเจ้านาย เพราะได้เรียน
 อักษรศาสตร์สอนอาดกษณ์แต่ยังทรงพระเยาว์มา ประเกทที่องทเรยก
 ว่าหนังสือเรียนนั้น หดเขียนแต่หนังสือหาดเช่นท้องบัวใบตรา ตาม
 กระหารองถือเอาการเขียนเร็วและไม่ตกหดันเป็นหตัก ตัวนักชรรช
 ไม่ถือเป็นสำคัญ พอกชนนางเรียนหนังสือเข้ามาทางเส้นยัน เมื่อยัง
 รับราชการเป็นตัวแทนตัวเองเป็นตัวแทนตัวเองความรู้อักษรศาสตร์ก็ไม่
 ดีน ท่านคงทรงเคยได้ยินเข้าว่าต่ำเค้าพระยาบรูมห้าศร์รุยวงศ์
 เขียนชื่อทัวเองไม่ถูกคนคดอยาด ด้วยท่านใช้ ๓. เขียนคำว่า ศร
 และเขียนหนคหติไว้บนคำ ๗๕๔ เส้นช อกประเกทหนังซังเรยกว่า
 หนังสือวัดนน คือจำพอกการพยักดอนชาดกทเขียนตั้งเด่นตมุตไทย และ
 คำราหูตง ๆ ทเขียนจารลงในใบลานด้วยอักษรไทย มักเขียนคดถ่ายรูป
 ทัวบรูจังแต่ไม่ยิมกวดขันทางอักษรศาสตร์ หนังสือไทยทเขียนกัน
 แต่โบราณ ตุเหنمัตนจุร้ายกได้เป็น ๑ ประเกทตั้งทตนา การรูบรวม
 หนังสือไทยเข้าเป็นประเกทหนเดียว กัน เริ่มเมื่อหมอบรดเตคิดทำแบบ
 เรียนหนังสือไทยเป็นตมุตพมพชน และตืบคอกมาถึงคำราหูตงท
 พระยาศร์สุนทร (น้อย) แต่ง เมื่อหมอบรดแล้วเรียนหนังสือ แม่
 ช้อตมุตคำไปจ้างให้อาดกษณ์เขียนตัวหราตนาใช้เป็นหนังสือเรียน
 เรียนสำนวนเขียนคอกวงหนัง หมอบรดเริ่มเรียนทคุณแต่งเส้นยัน

ตัวย่อสัมมุตติคำอย่างนกอัน แต่งข้ายাইไปเรียนต่อคุณปาน ไปเรียน
เรียนตัวย่อสัมมุตติพิพชของหมอบรัดเจอกัน

คิดวันนี้ฉบับโดยทางด้านงานต่อไป หนังสือไทยที่เริ่มใช้เขียนภาษา
อิน หมอมฉันนกอันเจ้าพระยาทพากวงศักดิ์เหมือนจะใช้ก่อน ท่านพมพ
หนังสือส่วนตนที่เป็นสำหรับนั้นตัวย่อพิมพ์หิน เขียนอย่างประดัง
ทุกตัวไป ต่อมาโรงพิมพ์ของพระสุ่นฯ ธรรมยุติกาทวีคราชประดิษฐ์
ชั้นต้นเด็จพระสังฆราช เมื่อยังเป็นพระลูกศิริ ได้ภานุคัดการ พิมพ์คำ
ส่วนสำหรับอุบลราชธานีทำตัวตัวหนังสือไทย ท่านจึงคิดสร้าง
อย่างยามการจัดวิชาการสอน เมื่อต้นเด็จพระพุทธเจ้าหดงามทรงผนวช
หมอมฉันเกย์ได้รับหนังสืออย่างนนนจากท่าน

เหตุที่หมอมฉันพอกษัตริย์ไทยเกิดตน ตั้งเกตุคุณผลเป็นนบประเพณ
เดิน หมอมฉันจะทุ่มตามทันให้ให้ทรงพิจารณา ก็

๑. การหัดเขียนตัวบารุงแบบอาถรรษน์ เรียนกันแพร่หลาย
ขอกไป เพราะอาถรรษน์สอนในโรงเรียน แต่เขียนเส้นหมึกบน
กระดาษขาวแทนเส้นหินดิน เพราะถุงชนน์แตกตื้มตุ้มตุ้ม ไทยแตะกระดาษ
ขอย ไม่เขียนตัวยกรากฝรั่งโดยมาก ด้วยน้อยหดต้ออย่างเต็มยิ่ง
แปดงเป็นหดตัวในนาม ใช้เขียนด้วยหม้ายราชการตามขอฟื้กค่างๆ
หดตัวในตัว ตั้มตุ้มตุ้ม ไทยและกระดาษเพتاกร์ตุ้มไป ครุฑามาถงตั้มยก
เครื่องพมพดด กการหัดเขียนตัวบารุงหดตัวในนามกับน้ำย่อง
ตัวยกรากฝรั่งๆ เปดงเป็นใช้พมพดนามากันทุกท

ว่างแบบอาถรรษน์ เดินแบบอาถรรษน์แบบสำคัญ แต่ก
อยู่ในใช้หองกว่าก็พกใหม่ใช้กับอาถรรษน์ใหม่ ดูเหมือนมาเริ่มเกิด ให้แบ่ง

ขอกชรรชเนื้อเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ พนภากษาตั้งตึกขันในราชสำนัก
แต่เดิมกเรียนคนอินแก้ไขตามอัตโนมัต เดียงกันมรุต้นฯนทกวนน

ดดหมายเรื่องของหมื่นชน ค้างมาช้านานจนออกจะหายใจ ขอ
ทุกบวรเดลงแต่เรื่องเดียวให้ทรงในฉบับนักอิน แต่วงจะเชยนเรียงอิน
ในฉบับหดังตามติดต่อไป.

ความมีควรแล้วแต่จะโปรด

คำสั่งนี้

× × ×

ที่ ๒๕/๙๖

ทำหนักปลายเนิน คลองเตย

วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๔๙๖

กราบหูด ตั้มเด็จกรรมพาราชาติ ทรงฯ ทราบผ้าพระบาท

บรรเลง

๑) “เขมร” เห็นจะนาแต่ “เขมรรู้” นักถึงศ่าส์ศราการย์
เชเชกส์ ว่าค่า “เขมร” นนยังแบล็ฟไม่ออก ในฟุตโน้ตบทสรุปวรรณเกียรติ
พระราชนิพนธ์ตั้มเด็จพาราชาติกรุงชนบุรี พมพในงานศพ นายอาคม
อนทร ไยขัน ว่าค่า “เขมร” เขมรเข้าว่าແບດตนปัตตนาหตอก

๒) นายรูปเวฒานคงนายต่า นนaben “แฟฟแซน” เท่านั้นเอง
ความจริงต้องนายต่าบ้างสั่งบ้าง

๓) ชายจางเอาหนังต่อ “อินโตกุน” มาให้สืบต่องเต้ม บอกว่า
“เด็จดุงประทานมา” ได้คุ้นหูกตั้งกตัญมานถวายแด่ ข่านไม้ออก
ได้แค่ครับ

ສາສັນສມເຕົຈ

ໃນເຕັມທີ່ນັກປັບ “ປຣາສົາທສຳແຮ” “ສຳແຮ” ກໍໄຟໃຫ້ອະໄວ
ແປດຈ່າຊາວນາທ່ານ ທຶປຣາສົາທນັດຈະອູ້ໃນນາ ຂອບນີ້ໃນເມືອງເຮົາກົມ
ຄືດ “ສຳແຮ” ເພື່ອໃຈວ່າກົດກັນໄປພຽງເຂົມເຂົ້າເຂົ້າເຂົ້າເຂົ້າໃນຜົດບັນ
ໄຟໃນທັນເຕີຍວ່າມາຍໄຫ້ຮູ້ວ່າເປັນໄຟໃຫ້ສົ່ງອັນ ແຕ່ເຮົາໄຟເອົກເປັນ
“ສຳແຮ”

៥) ປະເທດໜ້າ ເປັນແນວ່າໄຟໃເຄຍເປັນອານາຈັກຮອງເຮົາ ແຕ່
ກະຈົບກົມໜ້າໃນເມືອງເຮົາເໝັ້ນກັນ ປະເທດທົງສ່າງທົກຮັດແນວ່າໄຟໃເຄຍ
ຮ່ວມອານາຈັກກົບເຮົາ ແກ່ນເມືອງຂັນເຮົາກົມຊ້ອງຈໍາ “ເມືອງຫັງສົາ”

៥) ຄໍາ “ພຸກຂະ” ມີ “ຂ້າພະພຸກຂະເຈົ້າ” ເປັນທັນ ໄຟຈຸນເຄຍ
ແດວຂະໄວ້ກົບເປັນ “ພຸກຂະ” ໄປໜົດ ເຄຍເຫັນກົດກັນຈົງນາງວາຍົນ ຈ່າ
“ພຣະພຸກພັງຄົ່ອງຄົນນາງວາຍົນ” ກົມ ທິຫຼອງແກບເປັນ “ກັບພັງຕີ” ເຂົາຫ
ນາກແຕກໃນຕົນທີ ເມືອງ “ພຸກໄຂຝາກ” ກົມເໝັ້ນກົນ ຖຸດກ່າຍເກົບເປັນ
“ປຣາຍນາກ” ດ້ວຍໆການຕໍ່ເສີຍຈົນຮ່ານຈະເປັນ “ປຣາຍເຕີຍເມີຍະ”
ດ້າຈະແປດກຈະເປັນວ່າຄ່າຍທອງຫ່າຍເມືອງທອງ ເສີຍຈົນຮ່ານເພື່ອ
ແຜດະ ເປັນທັນວ່າຄໍາ “ເຈົກ” ຂັງເຮົາຮູ້ກົນອູ້ ເຂົ້າອົກເສີຍຈໍາ “ເຈົວ”

ກຣາບຫລ

໬) ພວກນັກເຕັມກໍອື່ນຮ່າງເຫັນ ເຊັນກຣາບຫລວ່າເຂົາທ່າງກອນມາ
ນັ້ນ ເຂົາຫວ່າເຮົາເຍະເກົດກະຮ່າມ່ອນວ່າຊົນເກົາ ຖ້າທົຈົງໄຟໃເຊັນນັ້ນ
ໄຟມ່ອງເກາກເໝັ້ນກັນ ແຕ່ຕອງປະກອບຕ້ອຍເຫຼຸຜູດ ຈະທໍາໄປຄານ
“ແພແຊັນ”, ນັ້ນໄຟໃຫດ

໭) ແບບເວີ່ນຜູ້ໄຫຼູ່ຕາມທົດໜັງຮູ່ພົມພາຄວາຍນ ຊຸນວານ
ຄໍາແຫ່ງແຕ່ງເໝັ້ນເຂົ້ານັ້ນຜ່າທັງພວກເຫັນຈະໄຟໄໄດ້ ທົຈົງເຮົາໄຟຮູ້ວ່າຄວັງນັ້ນ
ເຂົາແຕ່ງຕົວກັນອູ້ຢ່າງໄວ

ເຮືອນ

ປ) ດ້ວຍ “ພຣະຈາດຖຸ” ອີຍຸກໃຫ້ ກຽບແຕ່ວ້າຂອງໃນແຂວງເຊົມ
ໄຟກຽບຕຳບດ

ຮາຍການ

ຮ) ເນວັນທີ ๒๙ ຊຸດ ເຊົາໄດ້ວ່າທົກອົງພົບສຳນັກພຣະຈາດວັງສິ່ງ
ໜາຍກໍາຫັດກາຮຽນພື້ນ ເບີດປະຊຸມຕົກພູແທນຮາມອູງສົມຍຸ້ນມາ
ໄຟ ແລະ ອົບນັບເພື່ອຂາດແຕ້ວກ່ອນໄຟຮັບໜາຍທາງຮາຊກາຣ.

ຄວົມຄວຣແລ້ວແຕ່ຈະໂປຣດ

ນາຍ

× × ×

ທີ ២៦/៤៦

ຕໍ່ຫັນກັບປາຍເນີນ ຄດວງເຕີບ

ຈຸນທີ ៣០ ມັດຍານ ພ.ຕ. ២៩៨៦

ກຽບທຸດ ຕົມເທົຈກຽນພຣະຍາດ້ວງ ຈຶກກຽບຝາພຣະນາກ

ນຮຣເລີງ

ຮ) ທີກຽບທຸດວ່າ “ເດີກ” ເວັນເຊາອອກເຕື່ອງວ່າ “ເຈອະ”
ນັ້ນເຫັນຈະຜົດ ກ່າວຈະເບີນ “ເດີກ” ເຕື່ອງເຊັນພຍາກນັກ ແດ້ຄາທເວາ
ຮ້ອຍຸແດ້ວ່າເຊັ່ນ “ສອ” ແປດວ່າຂາວຍັງພັ້ງໄນ້ອອກ ແດ້ຫັນສົ່ວນນອນໄຫ້
ເຊັ່ນ “ນາຄພັນ” ເວົາໄປເຫັນສົການທີ່ເຂົ້າໄກ ແດ້ເຊັນເຊາວ່າ
“ເນີຍກເປີຢັນ” ມັດຕົກນເຫັນນ

ເນື້ອກຽນພຣະຍາດ້ວງ ທີ່ເກີດກົງເຫັນທຸກທີ່ (ດັ່ງ) ເປັນຈຳຫຼວງອີຍຸກ
ເນື້ອກພຣະຕະນົບອົງເຊັນໄາເຍື່ນນຳນັ້ນ ພົມກວຸງພົງຕ່າງດ້ວຍຊັບເຊັນຮາຊງຄານ

ว่ามหรือไม่ ถ้ามีก็ให้เขาก็มาให้ เขานอกว่าแต่เป็นหนังสือ
เขมรนะ เกต้ากรรมม่อนก็อตใจ แต่คิดได้ว่าพระเขมรเข้ามาระยิน
หนังสืออยู่ในบ้านเรามีก็ไป จ้างแปลก์และกัน ใจบอกว่าเป็นเขมร
ก็เปา ครอนให้มารถูกอกข่านให้ไม่ต้องจ้างแปลก์ น้ำคำในนั้น & อย่าง
ก็เป็นภาษาบាតซึ่งเราแปลก์ได้น้อยอย่างหนึ่ง เป็นภาษาเขมรที่เรารู้นั้น
อย่างหนึ่ง กับที่เห็นอนกันเช่นค่าว่า “กាแพง” น้ำอย่างหนึ่ง เป็น
ภาษาเขมรซึ่งเราไม่รู้โดยน้อยอย่างหนึ่ง เมื่อรู้ถึง $\frac{๓}{๔}$ แล้วจะเป็นไร
ไป ภาษาที่เราไม่รู้เข้าตัวมันพันธุ์ดูบ่อก็ได้

ที่เขียนว่าเมือง “พระตะบอง” น้ำเป็นเขียนอย่างไทย เขมร
เข้าเรยก “บด็อมบอง” แปลก์ว่าไม่เท้าห้าย มั่นทานประกอบ ที่แรก
ก็สังติย์ว่า “ตะบอง” ทำไม่จะเป็นไม่เท้าไปได้ คิดคิดเห็นก็ตามได้
เช่นรูปนารายณ์ในอนเดียก็อไม่เท้า ผิดกันกับเราที่ว่าด้วย “ลังชី
កករ គុទា” คำ “ตะบอง ត្របង” ก็คือ “កំបង ក្របង”
น้ำเอง หากแต่ด้าน “ត្រប” เป็น “ក្រប” แล้วก็เดียด้าน “តប”
เป็น “កប” ไปด้วย

๒) ขันถ้อยคำนัยกันนัก เช่น “เพรະ” ก็โคนกับ “ໄພເວຣາ”
ที่ “เพรະ” จะเป็นพคด็ อไปโคนกับ “តួយ” และอันๆ ใน
คำกذاอนช้างเก่าเห็นจะเป็น “អូចុយមុងគមភុវត្ស់” ตั้งเกตว่า
“ໄພເວຣາ” เขียนเป็น “ພເວຣາ” ก็ได้แก่ “ໄພເວຣາ” น้ำเอง
คงกว่าคำ “เพรະ” น้ำเป็นพคด็ แต่จะถูกหรือไม่ก็ไม่ทราบแน่

๓) คำ “សាលស្រក៍ការណ៍តិន” น้ำ “ស្រក៍” ก็คือ “ស្រក៍”
น้ำเป็นเร่องคำอาอก

ກຣາບທຸລະ

៥) ນມາຍເບີ້ດສຳກັຜູແທນຮາຈໝວຽຮັສມ້ຕໍານັ້ງ ວັນທີ ۲۶ ນັກເປັນ
ວັນເມືດແດ້ວ້າ ແຕ່ໄມ້ນ໌ໜາຍທາງຮາຊກາຮນາ ທົຈະເຫັນວ່າເບີ້ດຮູ້ພາ
ໄຟຕ້ອງການໃຫ້ໄປ

៥) ນັກຈຸນມາໄດ້ວາທແຕ່ງຄອບທັນໜ້າເຮັດ “ພຣະມະນີໄຊຍ່” ນັ້ນ
ທົຈະເປັນພຣະຢາເກະທຣ ແຕ່ເກະທຣຕ້ວ້າຍອະໄວແລະເຄີມສ້ອອະໄວໃໝ່ກຣາບ
ທັນ ຈະກຣາບທຸລະໄດ້ແຕ່ເປັນອໍາຍ່າງຍາວວ່າເບີ້ດພ້ອນວັງໃຫຍ່ ຜົ່ງໄປເປັນເມີ່
ພຣະຢາຕໍ່ວັງຂ່າຮນຕໍາ (ຕົກ ເຈົ້າສິນ) ເຈົ້າພຣະຢາເທເວົກເຕຍບອກຈ່າ
ໄດ້ໄຟພຣະຢາເກະທຣແຕ່ງ ແຕ່ຈະເປັນເຮັດຈະໄວນັ້ນໃໝ່ກຣາບ ເວດານນ
ເກົດກຣະໜ່ອນໄປໃໝ່ເສີ່ງກັນກີໃໝ່ອອກ ເຈົ້າພຣະຢາເທເວົກເຕຍບອກຈ່າໄຟ
ອາຈເອົາຈຸນເດັ່ນບັນໂຮງທີ່ກຳດັບຮັບພໍ ເດັ່ນອຸ່ນແຕ່ກໍໂຮງຈ່າງ (ກົດໂຮງທີ່ໄຟ
ຮັບມຽດກາ) ໄນມັກຄຸກເຕີເຕີ

៦) ເຮັດ “ຕົ້ງຈົກດົບໄຊຍ່” ພັນໄຟໃໝ່ເປັນສົອງຄອນ ທີ່ແທ້ເປັນ
ຕໍານັ້ນ ແຕ່ທີ່ທີ່ໄຟເດັ່ນເຕີ່ຍຄອນທັນຈົງເປັນສົອງຄອນ

ອັນຈຸບັນເພດງວັງທີ່ສົງໄວໃນສຸດ “ປະວຸນບທະຄອນຄົກຂໍາບຮັບພໍ”
ນັ້ນ ເຫັນຈະນັມພົດຍູບນ້າງ ວຸ້ສົກທີ່ເພດງ “ຕົ້ງໂດດ” ວ່າໄຟໃໝ່ສ້ອຍ່າງນັ້ນ
ພຣະບາທສົມເຄົ່າພຣະຊູດຈົນເກົດກຣະເຕຍກວ້າເວົກທ້ານທັນທັນນັ້ນແດວ
ປັ້ງພາຖີທັນນັ້ນໄມ້ໄກຣໄດ້ ແຕ່ຄົວພົມຄົນສ້ອງຂອງຫດອງສໍາອາງ (ພັກ)
ເບີ້ນຄົງໃນວັນນັ້ນຈົງຕັ້ງນັ້ນນາຈຸນ ແຕ່ພຣະບາທສົມເຄົ່າພຣະຊູດຈົນເກົດ
ກຣະສໍ່ທ້ານເຕີ່ຍ ດ້ວຍໄຟໃໝ່ເພດງທົດອັນພຣະຮາຊປະສົງຄົກເຕີຍຫຍຸດ ໄດ້ຄົດ
ຈະໄຟເຮັດວຽກພົມ ແຕ່ມາທ່ານບໍ່ທ້ານຈົງວ່ານັ້ນຍູ້ນ້າມຕ ເຫັນ
ໃນກາຮທົຈະໄຟປັນຕົວຈົງເປັນປະໄຍພົມພາຍາຍາມນາກນັກເຊີງດີ ເພດງທ່ານ
ພຣະອັນເພດກວ້າທັນແດວ ດ້ວຍທ່ານວ່າແຕກອັນກາເພດງທັນຕາງຫາກ

เดียวจะนั่งเข้าหรือนอนเพลิงเดียวกัน ตามคนเก่า ๆ ก็ไม่มีใคร
จำได้ เว้นแต่พระประคิษฐ์ (ตาด) บอกให้จังหวะตะโพนหัน (คือ
ตั้งหัวเคราะ) นั่นก็ไปได้จากบางปะอิน คิดว่าพระเจ้าเป็นป้าที่
บ้านนอกทำไม่เปลี่ยนแปลง

๗) เห็นชอบการศึกษากร ค ร ง น า ย ก ร จ ต ร ว จ ต ร ว า ท ก า ร
เป็นนายก ต ร ผ น า ย ก ต ร บ ท ร ะ บ ฯ “ ค า ว ด ิ ง ต ร ท ე ვ ი ถ ი გ მ ი ხ დ ა ” เ ร อง ง ე ა
ว ა ไม่ เ ค ი ი ტ ი გ ნ ი გ ა მ ა ფ ე ნ გ (พระ ร ა ჟ) ვ ა ง ი ყ ა კ უ კ ი ხ ტ რ გ ნ ა ხ ა მ
ว ა ไม่ เ ค ი ე რ ა ი გ ა მ ა ფ ე ნ გ พระ ร ა ჟ ვ ა ง

๔) ได้พังครั้งถังพระทันต์ก็เห็นขันของ คุณไถเกยพูดกับหงษ์
คำรับมากทั้งนั้น ว่าได้อ่านหนังสือพับเข้าไปรารภเรื่อง ไส้พันปอดอม เข้า
จากนักแกกกดูเป็นเด็กอย่างเห็นด้วยกับเข้าตามประดิษฐ์ จนทเซอ แต่หงษ์
เขาว่า “ถ้าจว่าตามเที่ยวรากเป็นเช่นนั้น แต่ความจริงสังกะไม่เป็น”
แป๊กจว่าไม่ได้คิด และเมื่อวันที่ ๒๙ นัดครั้งถ้วนยกประทันพรให้อยู่ไป
ตัวยกันจนอายุ ๕๐ แต่เห็นไม่มีประโยชน์ซึ่งจะไว นั้นก็แป๊กจว่าได้ทรงคิด
คนที่หายา “อาชัยวัฒน์” หนทางที่สุด จะอยู่ไปทำไว ไกร ๗ รัช
ตรายกันไปหมดแล้ว แต่รายที่เรอขึ้นตามธรรมดานั้นยังเดิน

๔) เร่องม้า “กงเรียว” หรือ “กงเดียว” ซึ่งกราบถูก
ตามมานน ไม่ใช่เป็นคหบดีของครัวส์คอบ เพราะให้ไปถวายพระยาเทอดคร
มาแต้ว ด้วยแต่ก่อนสำคัญว่าอยู่เพชรบูรณ์

เรียน

๗๐) “สัญญา” เป็น “สัญญาณ” ทรงจำได้หรือไม่ว่ามีทวิ
ณ ตุกฤศ พราหมค ให้แต่ครั้งไหน

สันของลายพระหัตถ์

(๑) เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๖ มาทางใต้ให้ตัดออกคุณความดีงน

(๑) กิตาภัณฑ์พระบ่าได้ยกเมืองสุพรรณ ให้ทรงตั้งเกตุถัดวัน เกต้ากระหน่อ้มได้ตั้งเกตตัดหารเท่านั้นว่าให้ม ทครตั้งหระเจ้าปราบ ลงที่เมืองโภสัมพันธ์ เป็นอนได้ความรู้ให้มอย่างหนึ่ง ซึ่งแต่ก่อนไม่มีร คำ “ป่าเตดิ” นักเป็นพระคำ แต่คิดว่าคำ “ป่าเตดิ” นั้นจะมาแต่คำ “ป่าเรไร” แห่งเมืองสุพรรณนั้นเอง อนความเห็น ทว่าคุกนังขอกต์มานาขันนาความไป ขอประทานถอน

(๒) ตัวตั้ก๊ะ จักจัน กับ เรไร นั้น ทรงวินิจฉัยว่าเป็นคน ดะอย่าง จะมาได้ เคยเห็นตัวเหมือนแมงช้างเกะกะงไม้อยู่เบนกุดุ เข้าว่าจกคุณ แต่ไม่เคยเห็นนร้อง

ให้ทราบมาแต่เรื่องนท่าน กรมตั้มเด็จพระยาบารับตรัสด้วย ตั้มเด็จพระปรมานุชิตไม่ทรงรู้จักหม้อตุ้งก้า ทอยคพระเนตรเห็นกตัว ถามว่า “ไ้อนเรไรของไคร”

(๓) เรื่องพระเจดีย์ “ภูเขาทอง” ทวายพระเจ้าหงส์อาดทรง สร้างนน เกต้ากระหน่อ้มกราบ ยังได้ใช้ให้ครกนหนังคุ ล้านหกชั้น กาจมเต็ยแล้วว่าเป็นมหุญ องค์พระเจดีย์ใหญ่นหดอนอยู่มาก

หม่องหดองพันธุ์ (เป็นดูกหม่องราชวงศ์ทั้งหมดในพระองค์ เจ้าพระเสริร์สุรศักดิ์) เขามาถมถงภูเขางอนกับคดของมหาศา (ใน กรุงรัตนโกสินทร์) ให้บอกเข้าไปว่าภูเขางอนนั้นสร้างในรัชกาลท สาม แต่คดของมหาศาคนนพอจะบอกกันก่อนมาให้กับกรุงเก่าเดยงด หม่องหดองพันธุ์นเป็นครู

(๔) เรื่องพระมาตามักขันนกการเดือนนี้ จำได้แน่นอนว่าครั้ง
นักว่า ในพระราชวิจารณ์ เมื่อเขียน “ยุนฟอม” กระหุงต่างๆ
ติดทึ่กระหุงคดังว่าเป็น “นกawayakok” “พระคำราเครื่องคน”
ครั้งกรุงเก้านททดสอบมาก

(๕) ถัดไปคงแบ่งๆ ต่างๆ ปรากฏในหนังสือพิมพ์ยกย่อง
ศรีราชปัญญาในการแต่งโภคต ขอถวายบทแรกชั่งคากห้าไม้ม้วรรณยก
เป็น “พระเยาวราชแต่ง ถ่าเจ้าอย่าย้ายคากชามเต็องมา” พระ
เยาวราชจะเป็นครร ชน “ชามเต็องมา” ก็ว่าเป็น “ชัมเต็องมา”
เห็นว่าเป็นคำชาวปักษ์ใต้ แสวงก็ให้โภคตพระดอยทึ่ครั้งว่าเป็นหลักนั้น
ไม่มีเอกสารยกย่อง เช่น “ต้องศรีสัมบูรณ์ กชนาต ถูเยย” กับ
เกนกม เช่น “ไฟแคดอยรั้วใหม่ ใจยาร ถึงแม่เตย” กับโภคต
ศุภราษฎร์รักษ์บานทึ่งว่า “สังฆ์สุกวนยังตี ป้าโนกช” ยังได้
ยกหัวอย่างกรอบทุกกรณีรวมมว่า “ป้าโนกช” แสวงก็ได้ว่า
พระบาททรงเคารพพระมังกุฎเจ้าก ให้เคยทรงแต่งทพะปูรุ่ม ด้วยทรง
เห็นโภคตเก่าแต่งประหนาด โภคตเก่าเห็นจะไม่จำกัดอะไรมาก คำ
ถวานก์แต้วกัน จะอย่างไรก็ไม่สำคัญอะไร ฝ่าพระบาทก็ได้ทรงพระ
คำว่าไม่นา闷ແลว

(๖) ฝ่าพระบาททรงพระคำริมหาก เกจ้ากระหม่อมซอมแพ
แต่ก็ยังดูกว่าคนที่ไม่ได้คิดเสีย

ที่ให้ชื่อว่า “พงศ์อาภาเหนือ” หน้าให้ชื่อผด ถ้าให้ชื่อว่า
“นทานเหนือ” จะคิดว่า

จะแต่งหนังสืออย่างไรก็เพราะคนเฉพาะนั้นชอบอย่างนั้น ทั้ง
เด่นไปด้วยป้าโนกหารยกเพราะคนเฉพาะนั้นนับถือการป้าโนกหาร ที่เข้า
หนังสือแต่งไว้ก็มาปรับกับทุกกรณี เกจ้ากระหม่อมเห็นไม่เป็นธรรม

ข้อพะคำรثارาชานรวมคำแหงไม้มีอยู่ด้วย ๑๖ คือชื่อ “ร่วง”
เพรากนคนเคยเรียกนามกันจนนิยม ก็คงจะที่พระแต่ง “รังก์” ก็
ได้แก่ร่วงนั้นเอง “โรจน์” เนี้ไปหน่อย แปลว่า ส่วน แต่ส่วน
ก็คือ “ร่วง” “รัง” กับ “ร่วง” ก็เป็นชื่อเดียวกัน เอา ฉุ เป็น ๗
เท่านั้น หากจะรวมเป็นคำเดียวกันก็ได้.

ความมีควรแล้วแต่จะโปรด

หัวข้อ

× × ×

ที่ ๑๕/๙๖

วังวรวิศ

วันที่ ๒๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๖

ที่ ๑๕/๙๖ ตัมเด็กการนพวรรณรัศ ๑

ดูหมายเหตุฉบับนี้ หมอนฉันจะถูกความรู้ที่ได้ใหม่เมื่อขาน
หนังสือตราช้างของเก่า ให้ทรงพิจารณาเร่องหนังก่อน เห็นใน
“ตราหนนชัยบatham” ออกชื่อผู้อำนวยการพิธี คุณคงกัมบอย ฯ
เรียกว่า “พฤฒิบัศ” คุณ ฯ เรียกว่า “หัสด้าราษฎร์” คุณ ฯ เกิด
ความคิดเห็นว่า พฤฒิบัศ จะเป็นผู้เชี่ยวชาญการดูช้าง หัสด้าราษฎร์
จะเป็นผู้เชี่ยวชาญการหัสด้า ไทยเราเอามาใช้นามแปลเป็นภาษา
ไทยเรียกพวกพฤฒิบัศว่า “หมอด้า”, เรียกพวกหัสด้าราษฎร์ว่า “คร
ช้าง”, และน้ำขบายน้ำยาท่อออกไปถึงพระมหาชนก กรมทัณฑ์ในท่านายบ
คือ “พระมหาชนก”, อันพระมหาราชครพิธีเป็นหัวหน้า คงเป็นพวก
ช่างนาฏกรรมทำพิธีท่าทางศึกษาสกุลหนึ่ง “พระมหาชนกพฤฒิบัศ” (ได
มาจากเมืองเขมร) พระครุฑ์ที่ชัย เป็นหัวหน้า คงเป็นพวกเชี่ยวชา-

ข้ามภารกิจช่างกรรณหงส์ และ “พระมหาณห์ศักดิ์ภาคราช” อันพระครูห้ศักดิ์ภาคราชเป็นหัวหน้า คงเป็นพอกเชี่ยวข้ามภารกิจช่าง (นิใช้พระมหาณห์ศักดิ์ภาคราชและพระครูอัษฎาจารย์ อิยาจเซ่นเรียมกัน) กรรณหงส์ มุตตูรับเป็นเช่นนัดอกกรรณหงส์ ขอให้ทรงพิจารณาคุณ

หลักสูตรของสายพระหตุตัวเรื่องฉบับที่ ๒๕/๘๖

๑. คำว่า “ขอม” กับ “เจมร” จะเกิดจากมุตต์ต่างกันอย่างไร หมอมฉันยังไม่พบงานทักษะนั้น ทุรังขออภัยกับเจมรเป็นนุชนุชชัยเจ้าพอก เทียบกัน แต่ไทยทุกคำพอกเรียกว่า “ขอม” แต่ไปรษณ ต้วนพอก เจ้าเชิงเจากเรียกตัวเขาว่า “เจมร” มาแต่ไปรษณ ไม่เคยได้ยินว่า มีคำ “ขอม” ใช้ในจารีกของเจ้าเชย หมอมฉันสงสัยว่า “เจมรสู” จะเป็นคำชื่องพอกพระที่เรียนจากถึงกามาผูกฐาน เรียกเมืองเชียงใหม่ก็ว่า “เจมรสู” กัน อธิบายชื่องพระยาปะชากรจารึก (แซ่บ บันนาค) ว่า “ขอม ข่า เจมร ขม” เป็นนุชนุชชัยเจ้าพอกเทียบกันทั้งนั้น ดังที่ได้ แต่หานมฉันยังไม่รู้ แต่ไม่ได้ยินว่า ควรรู้ว่าขออภัยกับเจมรต่าง กันอย่างไร

๒. การทดลองของฉ่ายรูปคุณตาหรือตั้งหัน หมอมฉันได้พัง อธิบายชื่องฝรั่งช่างฉ่ายรูป ว่าเป็นกตเม็ดในอิฐจะฉ่ายรูปคุณให้ตัวย เพราะร่างกายมหัศย์ก้างคนก้มตัวนิดเดียว งามครั้งหนึ่งบางทรายครั้ง นบ้าง แวนฉ่ายรูปฉ่ายพั่งครั้งไปจากกล้อง ตั้งกตเม็ดให้ตั้งหันให้ตัว อาจจะให้รูปแต่คงตัวนั้น ๆ ให้งามผิดกับที่เป็นจริงให้ เจ้าว่าตั้ง หมอมฉันนักได้แต่เคยฉ่ายรูปพระเจ้าพนัญเชิง ทำอย่างไร ๆ ก็เห็น แต่ฉุกทางเป็นสำคัญ เดยเด็ก

၃. “ເມອງຊາວ” ເຄຍເຫັນໃຊ້ເຮັກເປັນຊື່ເມືອງຫດວັງພຣະບາງ
ນອຍໃນສີຕາມາວິກຂອງພໍອງຈຸນຮານຄໍາແໜ່ງ ດ່າວັດແດນກຽງສູ່ໄອທີ່ຄ່ອບແດນ
ເມອງຊາວທີ່ແມນາຂອງທ່າງເຮັກເມືອງຫດວັງພຣະບາງຈ້າເມອງຊາວ ກ່ອນເຄຍ
ເຫັນອົກ ແຕ່ຈະນາຈາກຂອະໄວເປັນນຸ່ອຍັງໄຟກ່າວ

၄. ຂອງທັງປ່ອງກຳລົງແບນເຮືອນທີ່ຂອບສ້າງອີກັນໃນຕົ່ມຍິນນັນ
ໜົມອົນດັນເຫັນວ່າສົ່ວນຮູບຜົນສູ່ວັນກີເປັນ Fashion ທັນຍົມກັນສ້າງຕົ່ມຍິນ
ແສງກັບເປົ້າຍັນເປັນອໝາງອືນ ຕ່ອໄປອົກເປັນສົມຍໍ ພົມອົນດັນເຄຍສັງເກົດ
ນານເຮືອນທີ່ສ້າງກັນໄວ ເມືອງບັນນັງເປັນເຊັ່ນນັນ ອາຈະບໍລິກິດໄຟກ່າວໂຮງ
ວ່າສ້າງໃນຕົ່ມຍິນຮ່ວາງສັກຮາຊ່າທ່າໃຫຍ່ເທົ່າໄດ້ ແບນທີ່ຂອບສ້າງກັນຂັ້ນ
ຮັ້ງ ນັກທຳທາງເດີນຫ້ອຍຂ້າງນອກຜັນງເຮືອນ ເມືອນດັນຄົດໄຟເຫັນວ່າຈະ
ເປັນປະໂຍືຂົນສໍາຫຼັບເຄີນໄປໃຫ້ ດາມພູກເຄຍອີກເຮືອນເຊັ່ນນັນເພັງໄຟ
ອື່ນບາຍ ເຂັບອົກດ່າເຂົາໃຊ້ຕາກຜັບນັພັກ ດ້າເຊັ່ນນັກເປັນປະໂຍືຂົນດີ
ທີ່ໄຟຕົ້ນເຂົາມັດງມາຈັງຮາວດາກຂ້າງສ່າງໃຫ້ໄກສົມໂຄຈາ ແຕ່ໜົມອົນດັນກ
ຈ້າເຮືອນຄົດ “ແບນບາງກະບົນ” ທີ່ຂອບທ່າກັນເຄຍວັນຈະໄຟກ່າວທານ ຕ້ອງ
ຕົນເຊືອເຄວົອງຄອນກົດ ດົກທ່າແບນບາງນັກ

ໜົມອົນໄດ້ຢັນຄວາມສ້າງເຫດທີ່ທົກດັນຮາຊ່າເນີນພັ້ງຈາກໄກຮ
ດຳຕວ້າໄຟໄດ້ເນື້ອເວົ້ວ ຊົກອໝາງຫັນ ວາຜູ້ຖ້າເກີຍໃນການສ້າງສ້າງ
ວ່າເປັນເຫດປະຫຼາດກາງວິທີຍາສຳຕ່ວະດີ ຮ່າກເປັນທີ່ໃນຍ້ໄວບພວກນັກ
ປະຫຼັກເຫັນຈະນາຄົກນັກ ຕ້ອງການທ່າງກົດ ກອງສ້າງກົດ ຖົກທົ່ງກັບ
ຕົວຕັ້ງໜົດ ເຫດກພົງນັນເປົ້າພວະເນືອຄົດແບນອົນເຍື່ອຜູ້ຄົດໄຟດ້ຍ
ເພື່ອໄປຂະນະຫັນ ໃຊ້ຕວ້າເຕົກຄ້ານວຸນຜົດໄປຕວ້າເທິງ ດ້ວຍອົນຈ່າກວ
ຄູນຕ້ວຍ ໄປຄູນຕ້ວຍ ແທ່ງເຄຍວ ກເຕຍພດາດ ເສີຍຕົວກຳດັງໄປ
ໜົດ ຈະຈົງເຫດຫຼັງໄກຍູ້ກັບຜູ້ເຕົາ ຖົດຕາມທ່າຍນຳ

๕. รูปภาพพระเจ้าร้านค้าแห่งน้ำ หนึ่งองค์นั้นเคยเห็นมานานแล้ว
แต่รู้ด้วยว่า ไกรคิคแห่งตัวอย่างไร ผู้คนนั้นใช้อัน คือพระบาทสมเด็จ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประทชรูปเนื้อโปรดเด่นเจียนรูปปั้น
ศักดิ์อิฐพกหิน พระองค์ท่านคงจะทรงรำถกให้ ชื่อ “สีนาม” คือ^๑
ชื่อเมืองไทยสัมยนนแต่ตัวอย่างไร นรูปภาพอย่างเดียวแต่ถาย^๒
สำหรับกระบวนการพิพาระเบยงพระนครวัดท่านก็ได้เสด็จไปทอดพระเนตร^๓
แล้ว

๖. ด้านพระจารึกนั้น หนึ่งองค์นั้นทราบด้วยในทางเดินไปกรุง
กัมพชาจากเมืองไทย และอยู่ในเขตดังหัวตู้ปราสาณบูร แต่ยังคงให้เห็น
ตั้งไว้ คันดูในหนังสือเกาเมืองบางจุดหมายน กยังไม่พบ ขอประทาน
ผู้ต่อไป

หลักสูตรภาษาไทยหัดเรียนฉบับที่ ๒๖/๔๖

๗. คำว่า “คระนอง” กับ “กระบอง” เป็นคำเดียวกัน และ
หมายความว่า “กะท่า” เหมือนกัน ถึงรูปภาพถือกะท่า จะเป็นเทวรูปเช่น^๑
พระราษฎรยกหัวขึ้นกษัตริย์ ถือหัวของอย่างยาวบางอย่างสืบ
น้ำ แต่ไม่เท่าเรียกว่า “ทันโล” ต่างกันกับกระบอง หนึ่งองค์นั้นเพียง
โดยนิริว่า เอาไม้เท้ามาใช้เป็นชื่อเมืองพระคระนอง ขอกระตุ้นสัญญาณ
ร้องผู้แต่งตำนานนั้น

๘. คำ “ไฟเราะ” กับ “เพราะ” นั้น หนึ่งองค์นั้นซับใช้
ไฟเราะ สำหรับเสียงใช้คำ “เพราะ” เช่นคำด้วย คำ “ส้ากสรวค
กាំនតិន” นั้นจะเป็น “ส้ากสรរ” หมายความว่าที่ได้เตือนก็ตามเป็น
กាំនតិន ความดูเข้าทอกกวา “สรวค”

๙. ทเพນ “ณ” เข้าท้ายคำ “ស្មោរ” เป็น “ស្មោរណ”
หนึ่งองค์นั้นไม่ทราบและไม่เคยใช้ทเดียว จนด้วยเกต้า ฯ

บรรเลง

๑๐. ได้ยินเข้าเด่าเรื่อง โจรกรรมให้พังเรืองหงส์ ของจักราปีตอก
ประหาดว่า เมื่อราชสัก ๗ วัน มาเดือนพฤษภาคม นำมาจากหัวเมืองบกษ
ใต้คนหงส์ เป็นคนมั่นด้วยการขุดแปร มากในกรุงเทพฯ ไปว่าเข้าห้อง
อยุทธเยือนแรมรัตนโกสินทร์ เดือกดอยห้องอย่างเชกซึ่งขอตราคำเช่ากันจะ
๒๕ บาท บอกว่าจะอยู่ ๗ วัน ก็ให้วันการคืนห้องเป็นอย่างดี เวลา
อยุทธเยือนแรมกันอย่างด้วยความพูนเพียร จนเชือกันหมัดกาวเป็น^๔
เกราะสุริ ดังแต่มาอยุทธเยือนแรม พอยุทธเช้าศุรษสุรุณนกตันกูญและ
ห้องของการเรือนแรมไปในเวลาวาระ ๗ น. ทุกวัน ถือแต่กระเบ้าหัว
ติดคัวไป จะไปไหนหานี่ไม่ได้ จนเวลาเย็น ก็ลัดค่าดึงกตัญม้าไขกูญ-
และเข้าห้องอยู่เส่นอย่างหกวัน อยู่ได้สักสั้นหัววันศุรษสุรุณนหายไปไม่กตัญ
ผู้ดีการเรือนแรมเห็นว่าปีต่อๆ ผูกกันไว้ให้ติดไว้ห้อง
เข้าไปดู ดูเห็นของเครื่องแต่งห้อง hairy ไปหมด ดังแต่ผุ้ (ว่าราค
๔๐ บาท) ปลอกห้มอนหันหัวปลอกห้มอนช้างผ้าปีหินอน และ
เครื่องใช้บัน ให้สำหรับแต่งห้อง เช่นห้องและตู้บานเครื่องแบบเป็นคันก
หายหงส์ ว่าโดยย่อว่าไร่จะเอาไปได้ เศรษฐีโจรเอาไปหนอดหงส์ห้อง
แทบทริงก์ไม่เห็นประหาดอนนี้ได้ เป็นแต่ว่า โจรกรรมทุกหันหัวยินให้
เข้ากับสัมภัยเท่านั้น ผู้เป็นเจ้าของก็ประมาณห้องประการต่างๆ โจรก
ตักด้วยขอต่างๆ มาแต่บ้านปฐมกตัญ ต่อไปภายหลังก็คงมีความ
ประมาณและโจรกรรมคงอยู่ในโลก เป็นแต่ต่างประเกทและวิธีกัน
เป็นต้นไปตามสัมภัยเท่านั้น.

ความมีควรเดิมแต่จะโปรด

ตรีสุนทรภู่

คำหนักป้ายเนิน คลองเตย

ที่ ๒๑/๙๖

วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖

กราบถด ศัมเครื่องพระยาคำรังฯ ทราบผ้าพระบาท

กราบทูลถาม

๑) ทรงคำโคด “น้ำประษญ” ที่แต่งกระหัวว่า “ศาส เจ้า เปก ไฟ” ให้หรือไม่ คำ “ศาส” กับ “เจ้า” นั้นเกิดการะหม่อน คำ “ให้เห็นจะแน่” ว่า “ศาส ตุ้งต่องศอกส์เหตุยม” กับ “เจ้าศอก ศอก ณ ใจ”

๒) อ่านพบในเรื่อง “ประทับแห่งทวปอาเซีย” ว่าอสังไชย นนส์้าหรับนับเม็ดฝันซึ่งตกในหอยคีบพันธุ์ ตามทวนนเป็นคำเปรี้ยบ แต่เขารู้ว่าเป็นคำนูนมาก

สันօงลายพระหัตถ์ ๑๐/๙๖

๓) เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน หนังใจเชิญถายพระหัตถ์ ที่ ๑๐/๙๖ มาทอดไว้ให้ ตัดออกด้วยกราบถดสัน่องค่อไปนี้

(๑) ขอບกบบันเนื้อไว้ในแยกกัน ตามทพดว่าขอບกหหมาย ถงบ คือรอบตีบต่องหรือตีบถามເຕືອນກໍໄດ້ หรือຈະหมายขอทดสอบชุด คือรอบນົກໄດ້ ແຕ້ວແຕ່ຈະຕ้องการພູດ ແຕ່ທ່ຽວງໃນເຮືອງເກີດໄດ້ສອງວັນ ນັບໄດ້ສອງຂາບໜັກกราบทดเป็นເດືອນທ່ານ

(๒) ເຮືອງວິນຍັກຮມນັດຖຸຂອຍງພຣະດຳກຳທຸກອຍ່າງ

(๓) ເປັນພຣະເຫຼືອພຣະຄຸນນາກ ທີ່ຕົວສີໄຫ້ໄດ້ກຣາບຄົງ “ກຣມ ຕ່ຽງພາກຮອກ” ແລະ “ສ່ຽງພາກໃນ”

(๔) ເວັງພຣະຕຸ່ານກັບນາງນ ໂອທ້ານນເປັນທານທເຂົາຜົກຂນແຕ່ທ່ານນຮັບເປັນທ່ານນ ໂອທ້ານນ ຄົມຮປຄນໃສ່ນິກຫາງ ທ່ານຮປເປັນທ່ານໆ ນັກດູກຕາມທກວຽດຕືນ ຕວຍຄວາມຕອງຈ່າຍອັນຜູ້ທໍາມະໄຫັກທັງຫດາຍເຂົາໄດ້

(៥) “ກຸ່ານຸ່າມາຮັບ”, ຊາຄຈະເປັນຄນແຕ່ທ່ານຕີ່ອັນທັງໃຫ້ທັງກໍໄດ້ ຈະດີເອົາເປັນແນ່ໄນ້ໄວ

(៦) ໜ້າຍກຳໜ້າທີ່ກ່າວເຊົ່າສົ່ງມາຄວາມບ້າງກົດ ຕາງທຫທຽງເຫຼວ່າເຂົາໄຫ້ເກົ້າກະຮ່ານມ່ອນແຫນເຈົາກຈະຄົກ

(៧) ຂົວທົວສົດາມຄົງເຈົາຈ້ານວັນນ ໃຫການໄຟໄໝ ເພຣະໄຟທ່ານ ເກົ້າກະຮ່ານມ່ອນເຂົາໄຟໄໝໃນກະທຽບຈົນເຈົາກຕົງຫອມນານແລ້ວເຈົາຈ້ານວັນນຈົງ ແລະເກົ່າກົບກາໜ້າກຈົງ ແຕ່ເກົ້າກະຮ່ານມ່ອນໄຟໄໝໄຟເອົອະໄວແກ່ຄນທເປັນເຈົາຈ້ານວັນ ຈະຄາມໄກຮູ້ຈະເຄຍທ່ານທັງຍົກນເພື່ອເຈົາຈະທ່ານພົບຕົ້ນອັນພຣະປຣະປ່ອຕົ້ນຄົນກິດແຕ່ກ່າວຕາຍເຕີ່ມແດວຈົງຢາກທີ່ກວາບກົດ ສັງເກດໄຟແຕ່ວ່າຜູ້ທັນເຈົາຈ້ານວັນນຕອງທ່າກາຣອັນດັຍ ຈະໄຟດັ່ງນີ້ ໄຟໄໝເພຣະເປັນເຈົາຈ້ານວັນ

ສັນອະລາຍພຣະຫັດທີ່ ១១/៤៦

(៥) ເນື່ອວັນທີ ກຣກໝາຄນ ໄໝົງໄໝເສີມສາຍພຣະຫັດທີ່ ១១/៤៦ ດັງກັນທີ່ ກຣກໝາຄນ ນາໄທ ຈະກຣານທຸດຕົນອັນໃນບັດນ

(៦) ເວັງເຈົາພຣະຍານຄຣຄວາມພຣະເສື່ອຕົງຄນນນີ້ໃນພຣະරັຊພົບຕາງດາວ້າກາດຖ້ານ ແຕ່ຈະດີວ່າກະຈັງແຫ່ງພຣະເສື່ອຕົງຄນທໍານາແຕ່ເນື່ອງນຄຣຫ້ອມພາທໍາໃນນັກໄຟປຣາກງູ ຖ່າເວັງພຣະເກາຍຄນກິດເຄຍຄາມພຣະຍາພຈນປ່ົ້າ (ສໍາເວັງ) ນາແສວກໄຟຮູ້ ໄດ້ນາຍຮປ້ົງແຂວນອູ້ໃນພຣະທັນຈົກຮ ເປັນຮປ່ງທຸດກະຮ່ານມ່ອນເຕີ່ມອົກແກ້ເນື່ອງຜົງນາໄທ

รูปนัยอยู่ในทกวนน กับได้กามเจ้าพระยาบินทร์เทศาనุชิต (แย้ม) กไม่ร พระท่านพุดคานถมชงคงอย ในห้องพระ โรงกษาพระท่านจกกร ดุเหมือนทราบว่าพระยาเพชรพิชัย (จัน) ทำ ไม่ใช่เจ้าพระยานคร (หนพรัตน)

ทรงกนดะครกเขาแบบบางขุนพรหมเรานเอง ต้นกันไปเปิดๆ แต่ถางทจะนเชือเกาอยู่กเบ็นได

(๖) อันถาวรยขอพระบาทสมเด็จพระมังคัญเกต้านน ไดยิน จาเขียนแก้วสานถงถามห เพราะว่าเงินไม่พอ อันงเส้าโคงชงเปิดยก ยกเบนวชระนน อาจทำให้กามกว่านี้ได

(๗) เรื่อง “ผอบ” หนนกุดชน ดึงให้กราบทุดถานเพื่อจะ ทรงทราบ หากไม่ทรงทราบก็ผ่านไป แต่ก็ได้ความรู้มากอกอกไปทว่า “ผอบ” นนทำด้วยอะไรก็ได้ด้วยหดักหดอยผนของนางคุณทศดา

“ผอบ” ที่ในดายพระหัตถ์ใช้ไม่เอกสาร นนดี ไม่ทำให้เข้า ใจผิดไปได้ ทงนกุดถายอย่างที่ได้เรียนในเรือนนนเอง ตัวทถกอกใน ขานเป็นเตียงตา แต่ขานเป็นสระ อะ เกต้ากระหนอมไม่ชอบจะเขียน ประหลังตะพด ไปเช่นข้อมบกบกระทรงศักษา จะเขียนแต่หหนกจริง เช่น “ฉันะ กันะ ชันะ” เป็นตน ท่อานหดูกอกเอกสารเป็นเตียงสระ อะ นนกไม่ใช่อนไก คือเขียนรนนเอง เพราะเข้าไม่มีผัด ใช้จาก ขังกับไมเอกสารเป็นไมผัด ที่ใช้นอส่องตัวหรือรอดส่องตัวเป็นตนนนเข้า ใจว่าเราคดขัน เมื่อมไมผัดแล้วก็เติกไป คงเหลือแต่รอส่องตัวเรียกว่า รอหันใช้แทน “ปะ” และอันอิก ขอนส่งให้เข้าใจว่าพอกส่องตัวนน เรียกว่า “หัน” เมื่อนกัน “หัน” กไม่ใช้อันคือ “หันอาภาศ” นน

(๔) ເຮືອງເຮືອນທັນສົ່ງອໝາງໃຫມນັ້ນ ຈະນີປະໂຍບັນເພີ່ງໄວ
ກໍທຽບອໝ່າມຄແດວ ແຕ່ອາຄີຍກວາອໝ່າງ ຖ້າ ກໍເຮືອນໄປເຫັນເຍຸງ

(๕) ເຮືອງກົດອົມຊ້າງເປັນກາໝາມອຸນຸນ ເຖິງໄດ້ທຽບຈາກຄຸນ
ແປດ ນາຕາກຸດ (ພຣະຍາທີວາຊີຣາຊ) ແລ້ວ ອ່ານອນອຸນຸເຂົາກົດອົມ
ຊ້າງຮະເນຍດເນີນຊ້າງໃນເພື່ອຍົດເວັງ ແຕ່ໄນ້ໃຊ້ໜົມເຄົ້າອໝາງທີ່ໄດ້ທຽບ
ທຽບນາ ທົກດອນເປັນກາໝາມອຸນຸນນັກງົດນີ້ ພຶດກັນກົບກົດອົມເພົ່ານ
ໄຮງສົນໄກຊ ແຕ່ອາຈົດເບາແນບກັນໄດ້

ຊ້າງເຂົາເພື່ອຍົດນີ້ເຫັນຈະຢາກເຕັມອີ້ນ ເຖິງໄດ້ຍັນພວກຫຼຸບຊ້າງເຂົາ
ຂານກັນໄປຕ ຄົດຄົກເຫັນຈະຢາກຈົງ ຕ້ອງຕວກເຄີຍເຂົາຈະກົດບົນອົກ ຕ້ອງທ
ໄຟເກີຍເຂົາຈະເຂົາ ຄົງອົດໜໍານັກນທປະຕູ

ຮາຍການ

៥) ເນື້ອນທ ๓ ກຣກອູາຄມ ມໍ່ມາຍນາວ່າໜໍມີມເຈົ້າຫ້ໜ້າກ
ວຽກຮຽນ ຈະເປັນນາຄທດວັນບົດຊາກຫຼາກພຣະແກ້ວນທ ๘ ແຕ່ໄນ້ພູຄຄົງທ່າ
ຂວັງ ຈະນໍ່ຫຼັອໃນນົກໃນທຽບ

៦) ເນື້ອນທ ๓ ກຣກອູາຄມ ໄດ້ຮັບໃນດໍາ ២ ຊົບບັນ

(៧) ບອກໜໍມີມເຈົ້າຫ້ອງຮອດຕາຍ

(៨) ເຈົ້າພຣະຍາບດິນທີ່ (ແຢັ້ນ) ບອກຈະເຜັສພ “ນາຍຝາ
ກຸດເຊີງ” (ທີ່ເປັນຈົກ໌ໜູ່ຂອງເຈົ້າພຣະຍານກາ (ໜູ່ພຣັນ ແຕ່ໄຟຮັກ)
ທ່ານວັດທະນທຽບວັນທີ ៤

ໄດ້ຄົດວ່າທ່ານໄຟຮັກເຈົ້າພຣະຍາບດິນທີ່ເຫັນທີ່ຫຼັງຈຶ່ງຄອນໜີ້ຫຼັກເຂົາໄປ
ກພຄາຮ້ານາກເຫັນວ່າຄົບດິນທີ່ເຫັນແມ່ນ “ອາເກົ້ວ”

ຄວາມມີຄວາມແລ້ວແຕ່ຈະໄປຮູດ

ສາສັນສມເຈົ້າ

ຕໍ່າຫນກປລາຍເນີນ ຄລອງເຫຍ

ທີ ២៨/៩៦

ວັນທີ ១៤ ກຣກກູາຄມ ພ.ກ. ២៤៩២

ກຣາບທຸດ ຕົ່ມເຈົ້າກຣາມພຣະຍາດ້ວຮງ ວ ທຣາບຜ່າພຣະບາທ

ບຣຣເລຈ

១) ດີອຈັນທຽບຕ່ວນເພື່ອວັນດັບ ດັດຊາທັງສູງຄົດຕອນມີຮູບພຣະຈັນທີ່ ອີ່ຢ່າງໄຮຈະຕີໃນຄົປະໂຍໜ້ນກ່ຽວຂ້ອງກຳນົດ

២) ຂໍານໍາທັງສູນພົມພັນທານອີປັດ ກຳດ້ວຍຄົງ “ນິຕູ” ຈ່າ
ດອດຫວ້າໄຈໄວທີ່ດອກໄນ້ຊັງອີ່ສົງ ນໍ້າເໝັ້ນໃນຍາພແວແທກສົກຮຽນ ກັບຈ່າ
ເຫວຄານຮົມຄານງານໃຫ້ເປັນເນີຍ ແດ້ວິນໍາ “ໃນດີ” ດັກເຫຼັມຄວຍໃຫດ
ໄປຕາມນໍາ ນີ້ຈ່າຍຫອນດ້ວຍ ພຣະເຈົ້າພາໄຣທີ່ເປັນຜົກເກີບໄດ້ ນັກຄົດ້າຍກັນ
ເຮືອງນາງຈັນທີ່ສຸດອອຍຜົນ ນິທານເຮືອງເກົ່າ ຫຼຸດຈະນົມທານາທຸກ

៣) ໃນທາງວິຊານັກໃຊ້ຄໍາ “ປຸ່ງຊຸມາ” ຈະພຸດໄວ້ໃຫ້ດ້ວຍ
“ປຸ່ງຊຸມາ”, “ປຸ່ງພຸ່ມາ” ນັ້ນເຊັ່ງ ຕ່າງກັນທີ່ມີການສັງຫຼັກຖືກ
ນົກຂອງເຫັນ

ກຣາບທຸດ

៤) ໄໝົງໄອແກນ່ຳຜ້າໄຫ້ແຕ່ວັດແກນອົກຈ່າກດັບ ເກົດກວະໜ່ອນກົດ
ແຕ່ວັດແຕ່ຍິງວ່າໃນກດັບ ແຕ່ທໍາໄໝົງໄອພດນ້ນໜ້າຍຄວາມວ່ານຸ່ງກດັບເຫຼົາ
ຂ້າງນອກເບັນຂ້າງໃນ ຜ້າທັນນັນເປັນຜົາສາຍພົນມົງ ແປດວ່າຕາແກດແກ
ແຕ່ເຫັນ ແຕ່ເກົດກວະໜ່ອນໄຟເຫັນທີ່ແຕ່ຍິງວ່າໃນກດັບນັ້ນພົກວ່າຍເຮືອງດອກ
ເບັນເຮືອງຄໍາ ແຕ່ເນືອຄົດຕົງຄາກແພແກອີກ ຖາງເກົດກວະໜ່ອນຄວາມຈະ
ພຸດວ່າດອກຈຸນທອກສົງ

៥) ນັກຄົງເສື່ອງເຂັນກວ່າຍັງຈະເຫັນຂັ້ນ ໄໝົງຕ້ອນໄຟມືສະ ອ ແຕ່
ເສື່ອງນີ້ ດ້ວຍໃຊ້ແກ່ການຊ້ອງຄົນກໍາຕາມທີ່ ແຕ່ນໍາຍໄປໃນການຊື່ນດ້ວຍ

ເຊັ່ນ “ມໍານີ້” ກໍເປັນ “ມໍານີ້” ທັງ “ຜົດກົດ” ກໍເປັນ “ຜົດກົດ” ແລະອັນ
ອັກຕົວຍ

๖) ໄດ້ໃຫ້ຊາຍງັດໄປຄວາຍຂອງພຣະນາຄຫດວັງແທນ ກົດບັນນາບອກ
ວ່າທໍາຂວັງເຕີກ ແລ້ວເຕົ້າຄົງພຣະຂວາມປາໄໂນກັບພຣະໝູນທຸນຸກຈັງ ພຣະ
ໝູນທຸນຸກຈັງເປັນພວກໜອອເນົາກັນ ໄນໃຊ້ພວກບາທຫດວັງຫວຼ້ອພວກບວຊ
ຕາມທາງພຣະພຸຖືກສາສົ່ນາ

ຮາຍກາຮ

- ๙) ວັນທີ ๘ ສະໄໝໄດ້ຮັບໃບດໍາ ບອກຈະເພັດພທອງຈຣອດທົ່ວດໄກຣນິຕີຕໍ່
ເຕີມຄົດວ່າຈະໄປ ແຕ່ທໍດັ່ງຝັນຕົກໄປໄນ້ຈຣອດ ຄົງໃຫ້ຊາຍງັດໄປແທນ
- ๑) ວັນທີ ๙ ໄດ້ຮັບໜາຍກໍາຫນດກາຮເຂົ້າວຽກໄປພິມພົດອັນ
ອັນບັກ່ອນໜາຍທາງຮາຊາກາຮ ເຂົ້າໃຈວ່າກອງພົບສຳນັກພຣະຮາຊາວັງສົ່ງນາ
ເພື່ອຊາດ ແຕ່ໄນ້ໄດ້ແບ່ງສົ່ງນາຄວາຍ ຕົວຢ່າງໃຈວ່າຄົງໄດ້ກຽງຮັບເໜີ້ອນກັນ
ດ້າໄນ້ໄດ້ກຽງຮັບໄປປົດໄຫ້ກຽບຈະໄດ້ແບ່ງສົ່ງນາຄວາຍ
- ๒) ວັນທີ ๑๐ ໄດ້ຮັບໜາຍທາງຮາຊາກາຮສ້ານອັນບັກ່ອນ ອົບໜາຍເຂົ້າ
ວຽກໄປກະບອນທີ່ຢ່າງໜາຍກໍາຫນດກາຮ (ໄປພິມພົດ) ສອງອັນບັກ່ອນ ກັບໜາຍ
ປຣະຊານຜູ້ຕໍ່ເວົ້າຮາຊາກາຮເປົດອັນເກຣອັງພຣະແກ້ກ້ອກອັນບັກ່ອນ
ແຫດເຫັນແນວວ່າດ້ອງດ້ວຍທ່ອງກາດຄະເນວ່າເຂົ້າມໍ້ໜາຍນາໄຫ້ດ້ວຍເປັ້ນຜູ້
ແທນພຣະຮາຊາວັງຕໍ່

ຄວຣມີຄວຣແລ້ວແຕ່ຈະໄປປົດ

๗ ๑๕/๘๖

วังรดิศ

วันที่ ๑๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๒

ที่ ๑ ตัมเด็จกรรมพระนรีศาก

ขูลสื่องสารพระหัตถ์ฉบับที่ ๒๗/๘๖

๑) โภคตั้งกระท์ “ศาสตราเจ้าเมืองไพร” ของนายฉบับราชบูรณะนั้น หม่อมฉันก็ได้ให้เพียง ๒ นาทีย่างเช่นทรงๆ ด้วยท่านมา ดังคิดค้น ขอก ๒ นาทึกคิดไม่ออท์เดียวว่าเป็นอย่างไร ดังเป็นดังด้วยเกต้าฯ

๒) กระดังก้องของพระราชนิยานถมณ หม่อมฉันเห็นจะหา ข้อมูลการท่าทักวายได้ ด้วยนักขันถังคำเจ้าพระยาตัวรัตนมนตร (หนพร้อม) พุดเนื่องท่าพระท่านพูดตามถม ว่าท่านเมืองนครคือรัตนราชนี้ แต่ช่างถม ต้องหาช่างท่องลอกไปจากกรุงเทพฯ และครองหนเจ้า พระยาตัวรัตนมนตรให้ช่างท่องไปจากพระยาเพชรพชรพชรุณ เห็นว่า คงเข้าย่างคงเจ้าพระยานครฯ (น้อย) ทำพระราชนิยานถมเมือง รัชกาลที่๒ ครองหน ก็เห็นจะเข้าช่างท่องไปจากกรุงเทพฯ

ช่างถมทเมืองนครคือรัตนราชนั้น หม่อมฉันเคยตับเร่องประ วัติได้ความว่าเมืองคงเจ้าพระยานครฯ (น้อย) คือเมืองไทยในรัช กาลที่๒ ได้เชิดยามานาก ดึงห้าช่างถมที่ในกรุงเทพฯ ออกไปเป็นครุฑ์ พอกเชลยให้ทำเครื่องถม ความทวนมหักสานทช่างถมทเมืองนครฯ แห่งกวนนกจนเป็น “แขก” เชือด้วยมลายแบบทงนน ยกประการ หนังตั้งเกตุถ่ายเครื่องถมเมืองนครฯ ก็เห็นแต่ถ่ายสัมยารัชกาลที่๒ เช่นถ่ายมรูปหันเป็นต้น เป็นอย่างเก่า หาไครจะพบท้ายแบบคง กรุงศรีอยุธยาไม่

ดูโดยพอดีไปถึงประวัติของวิชาทำเครื่องคอม หม่อมฉันเคย
เห็นในหนังสือที่ฝรั่งแต่ง ว่าวิชาทำเครื่องคอมนั้นเป็นของพวกชาว
อิหร่าน (เปอร์เซีย) คิดประดิษฐ์ขึ้นก่อน เช่นเดียวกับหมากรุกและ
กระดานปูด้า ก็เป็นของชาวอิหร่านประดิษฐ์ขึ้นก่อนเหมือนกัน ของ
เหล่านี้ฝรั่งได้แบบอย่างไปจากชาวอิหร่านทั้งนั้น หม่อมฉันนึกว่าเมือง
ไทยเรามีเครื่องคอมและหมากรุก และเข้าใจว่าคงหัวป่ากันไม่มาแต่
ตั้งมั่นยังคงศรีอยุธยา และยังมีของแบบอิหร่านอย่างอื่น คือยกพระ
มาจอกนมมาแต่ครองกรุงศรีอยุธยา ก็พวกชาวอิหร่านคือพวกแขกเจ้า
เช่นนั้น เริ่มเข้ามาตั้งบ้านนาอยู่ในเมืองไทยแต่รัชการพระเจ้าท่อง
ธรรม ไทยเราจะได้แบบอย่างของเหล่านนมมาจากพวกอิหร่านเหมือน
ฝรั่งยกกระนั้น หม่อมฉันได้ต้องค้นคว้าในหนังสือเก่า พบรากถาวรคงเครื่อง
คอมก่อนเพื่อนในภาษาซึ่ครองบรรณาการ ซึ่งตั้งไปถ้ายังไม่เป็นเมืองรัช-
การตั้มเด็จพระนารายณ์ ว่าเจ้าพระยาวิชาเยนทร์ให้ทำไม้กางเขนด้วย
“เงินคร่ายาดា” ตั้งไปถ้ายังไม่เป็น ความต่อว่าคงเป็นเพราะวิชาเยนทร์
จะขอวิชาให้ม่าว่องไทย จึงเข้าใจว่าไทยเรารู้วิชาทำเครื่องคอมมาก
พวกอิหร่าน

หลักสูตรรายบทที่ ๒๘/๔๖

๓) ประดิษฐ์ทางคณิตศาสตร์คิดกับสุริยคณิ หม่อมฉันเห็นว่าสำหรับ
กิจกรรมตามนี้ ใช้คณิตศาสตร์มาก เพราะเห็นด้วยพระคณิทว่า
เป็นเครื่องกำหนดอยู่ในท้องที่ เป็นแค่ต้องคิดยังต้องขีบขอมาส์และขอวิเคราะ-
หาน ฯ ตามที่ทรงหัน ประดิษฐ์ริยคิดแค่เข้ากับความรู้ทางคณิ
ศาสตร์ทั่วๆ ไป เป็นประโยชน์แก่คนเพียงบางจำพวก ชาวอิหร่านเดิม
เข้าเห็นเช่นนั้น จึงใช้ประดิษฐ์ทางคณิตศาสตร์เป็นสำคัญ

๔) ใจความคือ plot ของเรื่องนี้ท่านตั้ง ๆ นั้น ถ้าแปลกด้วย
ขอเป็นเจ้ากันต่อ ๆ ไป ก็แพร่หลายไปถึงต่างประเทศ และมีผู้เข้าไป
ใช้ในเรื่องแต่งใหม่ จะเป็นประเพณีมากแค่ปฐมกัลป์ และมีทุกประเทศ
แม้ในเมืองไทยเราก็เรื่องชนคนหนบในก้อน เช่นเรื่องกาແຕ່ນປັນແດວ
เรื่องพระร่วงดูกนางนาค ก็อยู่ในพอกนน เรื่องพระยาทรงพระยาภาน
เต็มเดียวพระมงกุฎเกล้าฯ กทรงพบร่วมกับเรื่องนathanของกรีก ทาง
เหล่าประเทศในโถกภาคอน ก็คงเป็นเช่นนั้นเหมือนกัน

๕) “ปูรชุณा” เป็นคำใหม่ที่เราใช้ หม่อมฉันทุตได้ว่าได้
แปลเห็นตรงตามนักศึกษาและนักวิชาการไทยแทนคำ Decree ของ
ฝรั่ง ที่เขามาตรายว่าเป็นศักดิ์ในความรู้ เช่น B.A. และ M.A. เมื่อตน
เมื่อต้องการให้หนังสือไทยใช้เรียกว่า “ประโยค” ตามอย่างพระนามก่อน
ด้วยเห็นเจ้าพระยาภาน ก็เป็นผู้คนเข้าค่า “ปูรชุณा” มาใช้ เดียว
ด้วยเห็นเรียกว่า “ปริญญา”

๖) เรื่องพระญูบุนมาหาอัมนาธรรมทางศาสตราในเมืองไทย
หม่อมฉันเคยถามพระไวยที่ได้สัมภาษณ์กับพระญูบุนพอกที่มานั้น ว่าได้ถูก
ชักจูงกันในเรื่องอะไร ได้คิดว่าพระญูบุนอย่างไรก็หักห้ามยานนนเป็น
อย่างไร หม่อมฉันคิดคิดเห็นว่ายกที่จะเข้าใจกันได้ เบื้องตนพระทัง
ต้องฝ่ายไม้รักภากันแตกน ต้องพูดกันด้วยตาม ยกประการหนังพระ
ไทยกันน่าจะไม่มีครัวเรือนเหตุ แต่ตัวใจความว่าคิดเหยียดกับหินยาน
ผิดกันอย่างไร

บรรเลง

๗) หม่อมฉันได้เห็นคำแปลกดอกคำหนัง ซึ่งใช้หมายความเช่น
เดียวกันทั้งในคำราคช์ศาสตร์และกฎหมายไทยรบส คือคำว่า “ความ”

ใช้เป็นนาม เช่นเรียกว่า “ความช้าง” ก็มี ใช้เป็นกริยาเช่นว่า “ให้ความช้าง” ก็มี ใช้ทั้งเป็นนามและเป็นกริยาอยู่ตลอด ทั้งนี้ เช่นในกฎหมายเทียบนำ้ตามว่า “ให้ความ” ช้าง พระทัง” ตั้งกัน จะโปรดประทานขอขบายได้หรือไม่

๔) ที่ควรศึกษาในการถ่ายพระหัตถ์ฉบับหดังของคำ “อู” ภาษาพม่าว่าหมายความว่ากระไว้นั้น เมื่อหม่องฉันไปเมืองพม่า เจ้าชายเมืองสุกเจ้าพ้าเชียงคุุง (อินแอกตง) เชือไปหานักปราชญ์พม่าคนหนึ่งชื่อ อู ไปคยา มาให้หม่องฉันซักใช้ หม่องฉันได้เคย์ถามอูไปคยาถึงคำ “อู” น แบบขอขบายว่าแบบโบราณที่ใช้อยู่แต่เดิมหนน นคำสำคัญบัน្តาราชเชื้อเรย์กบุคคล ตามขานาดอาชญาเบนกุ “กัน” & กุ

๑. บุคคลอาชญาตเป็นป่าตายาย ใช้คำว่า “อู” น าหน้าชื่อผู้ชาย ใช้คำว่า “กอ” น าหน้าชื่อผู้ชาย ใช้คำว่า “กอ” น าหน้าชื่อผู้หญิง

๒. บุคคลอาชญาตเท่าแม่ใช้คำว่า “โภ” น าหน้าชื่อผู้ชาย ใช้คำว่า “ນะ” น าหน้าชื่อผู้หญิง

๓. บุคคลอาชญาตเดียวกันกับตัว ใช้คำว่า “ນอง” น าหน้าชื่อผู้ชาย คำว่า “ไน” น าหน้าชื่อผู้หญิง

๔. บุคคลอาชญาตเกิดจากน้ำดอง ใช้คำว่า “งง” น าหน้าชื่อผู้ชาย ใช้คำว่า “ມ” น าหน้าชื่อผู้หญิง

แต่ภายหลังใช้กันคิดตามแบบเดิมไป ที่พูดกันเป็นสำนัญมากใช้คำว่า “อู” น าหน้าชื่อผู้ชายชนผู้ใหญ่อายุกว่า ๔๐ ปีขึ้นไป หนุ่มสาวนั้นใช้คำว่า “ນอง” น าหน้าชื่อ แต่ผู้หญิงครูสอนใช้คำว่า “ນะ” คำเดียวน าหน้าชื่อเป็นพน แต่หม่องฉันสั่งเกตุพอกว่าราชการที่เป็นชั้นหัวหน้ากรรม

หรือแม้หัวหน้าแผนก แม้ข้าพเจ้ายังไม่ถึง ๔๐ ปีก็ใช้คำ “ อุ ” นำหน้าชื่อทั้งนั้น ตามทรงกับคำที่เรามาใช้ว่า “ ท่าน ” ในบ้านคุณนน

๔) จะก่อข่าวให้ทรงปัตงธรรมสังเวชเรื่องหนึ่ง ด้วยไก่ทราบ
ว่าพิรุณครุช่างปนกอกคنمต้า จะต้องเป็นเชดใหญ่พระชากอิตาติยชนแพ
สังกรรมในยโรปคือขยังชักที่ไทยดับ พระราษฎร์ไทยเดียงฝรั่งเชื่อถอยด้วย
ปีราน ถ้าญบุนดับจะต้องถูกเข้าไปเบ็นกรรมกรทางรถไฟ คิดเห็น
อนেดอนนาดี กูหหมายแต่โบราณว่างบทอาญาจ่าอาคคະชาผู้กระทำ
มิชอบหงษ์หาดด้วย อชัวโคลา ก็ตามกันว่าทารุณ เมียเจริญ
ภัณฑ์ธรรมก์เดกมีไคติงยามาถุงเพียงหนน เดือนยังเจริญภัณฑ์ธรรม
น มนษย์ทมได้กระทำความผิดแหอย่างไร กดับได้รับความเดือดรอน
ไปหมดทุกใบไม้เต็มหงษ์

ความมีค่าและแต่จะโปรด

၁၆၂၀

\times \times \times

卷之二

คำหนักปลายเนิน คลองเตย

~ ๔
วุฒิ ๒๕ กวารกษาคน พ.ศ. ๒๕๘๖

กราบ Gott ผู้มีคุณพระย่าด้วย ฯ ทรงรับผ้าพระบาท

กราบฯ

๙) ตามที่กราบทูลมาว่าบังกับขับแยกกันไม่ขอคนนักกอกแต่ว่า
แต่เป็นการประหาดซังจะนั่งเตี้ยไม่กราบทูลในได้

คำ “ชาก” นั้นใช้แต่แก่กัน แต่ว่าไม่ทัวไปค้าย เป็นคนว่า “ยลีบชาก” หรือ “สามจิบชาก” นั้นไม่นิ้น แต่จะนำหันต่อเข้าอะไรมันยังคงไม่เห็น ใบราชนกจะบ่าวขึ้นด้วย ๒๑ หนนกจะเกินไว้แล้ว แม้กระนนกยังมผด ตั้งเม็ดกุรนพะยะาดชรัญานาโกรส์เคย์ตรั้ส์เต่า ว่ามีภากษรปหนังมาทอปีรากษา ว่าบุชเมื่อยาวยังไม่ครบจะทำอย่างไรดี ตรั้ส์ว่า “นง ๆ เดี่ย”, กเป็นอนตกง

“บกน เบญจศัก”, นนເຍາຈຸຕັກໍກາຮ້າເຂົ້າແຂບ ແດວເຫຼາແຕດັກທ້າຍ ຕວເຫຍວເສີຍຄວຍ ທເຣາເປີຍນເປັນພູກທັກໍກາຮ້າໃຫ້ສອງຕວນນເປັນທົ່ວໄລ້ ແດວ ພູກທັກໍກາຮ້ານກເහັນເຫຼອ ຄວຍພະພູກເຈ້າຍັງໄນ້ໄດ້ເປັນເຈົ້າແຜ່ນດິນ ພະທ່ານບອກທັກໍກາຮ້າ “ພູກສ໌າສັນກາດດູວແಡ້”, ໄດ້ເຫັນນບ ຍອນໄນ້ຈັກນີ້ “ພ.ສ.” ດ້ວຍຄືເຫຼາ “ສ” ເປັນ “ສາສັນກາດ”, ໄດ້ ໄດ້ພົດ ຂອນແກ່ຕົ້ນເຕົ້ມເຕົ້ມພະພູກໂນມາຈາරຍ່າຫານເຫັນຄວຍ ກໍຫຼັງທ່ານແກ່ຄາ “ພູກທັກໍກາຮ້າ” ເປັນ “ພ.ສ.” ຕົ້ນ

๖) ຕັກນາຕຽວຮ່າງຮ່າງ ແມ່ເກຍກຳນົກກຳທຳຄ່ອນໄປໃນສູ່ານທີ່ເປັນ ກຸດເຊຍສູ່ ວັນແຮກເຫຼາໄປຈຳແນກໃຫ້ວັດໄພຊ ພະຕ່າກຣມນີ (ຟັງ) ເຕົ້າ ໄກ້ຄນທັນໄປພົ່ງ ດົງເຮັດທົ່ງບຸນນມນຕົດນເວດາຄາ ນົດຄົງທ່ອງຕົວຄົງ ພະຫຍາຍປາໄນກຊ້ອນນາໄດ້ ຈົງຄານຫ້າຍັງວ່າ ບ່ອກຈ້າກພວກທັກໍກາຮ້າ ຕົ້ນມາຄົມຢູ່ບຸນຈົດເຂົາມານນເອງ ແຕ່ເປັນເຕີຍທັກໍກາຮ້າທົ່ງບຸນ ວານນັດທ່າງວັດທ້າວປົດວິຍກັນ ອ້ານໜັງສື່ອພົນພວ່າຫຼາໜ້າເປັນນາຮອນທີ່ເປັນ ກຸຫຼັດ ແຕ່ໃນປະຈຸບັນເຂົາວ່າເປັນພຣະ ດ້ວຍຮັງດັງນທກວາບທຸດວ່າເໜື່ອນ ທົມອອເນົຮັກນົກເປັນແກ້ໄໝໃຫ້ຕົ້ງຄານກາດທົ່ວ

ວິກາດນັ້ນໄນ້ໃຊ້ເວດາເທິຍງແດວ ແຕ່ເປັນຄາ ຕົ້ນຈະຊົດເຕັ້ນເພີ່ງຍາຄາ ພຣາດກົມຂູ່ວ່າ “ຮຕຸ້ນ ກຸບຸເຊດ ວິກາດໄກ້ນໍ”, ຕັ້ງກັນກັບຄ້າວ່າ

“กันข้าวค่า” ทุกคน (ในอินเดีย) เข้าเห็นจะไม่กันข้าวกันในเวลาค่า
จะบินหาบตามไม่ได้ แต่ก่อนนี้ไม่ได้เที่ยบคำพูดกับคำบรรยายพากันให้ใน
กรุงศักดิ์

ความมีความแตกต่างของโปรด

X X X

ที่ ๑๖/๘๖

วังวรดิษ

วันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๙๖

ทุต ตัมเดชกรรณพระหงษ์ฯ

บรรเลง

(๑) จะทูลเร่องทเพงนกชนเสียก่อน ด้วยเกรงจะถูก หม่อมฉัน
เกยทูลประภากว่าการส่งกรรมครองท่าให้ดองเชื้อว่า “บัญชือนตร-
ชน” ท้องในหนังสือปฐมนิเทศ อาจจะนัดให้คริง จะทูลถึงอันตร-
ชนทประภากฎใหม่ต่อมาบางอย่าง คำใดยินดีทเมืองสิงคโปร์เดยกัน
ห้ามให้ขอขายผ้ากันในท้องคถາด เพราะผ้านั้นหมทบนขาดแคลนลง
มาก ไกรมีจะได้เอาไว้ใช้ต่อย ขออนต์มกับทหม่อมฉันได้ยินมาจาก
ไกรคนหนังเมื่อไม่ช้านัก ว่ามตุกนาขอยงเข้าเข้ามาเยี่ยม เข้าผักป่า
มาให้ความเกย์เมื่อนแท้ก่อน แต่คราวนเข้าจะให้เงินตอบแทนเมื่อน
แท้ก่อนไม่เอา อย่างได้ผ้าเก่า ๆ ที่ไม่ใช่ พอกจะได้เอาไปกดูมตัว

ອີກເຮືອງໜັງ ຈອງຊັງເຄຍຊາດແກດນແຕດບາງຕົ້ງຄອນຜູ້ອຍາງ
ທ່ຽງກວ່າ Klim ຕົ້ງໜັງ ນມຂຸ້ນທເຈອນາຄາຄົ່ງໜັງ ເຄຍວຸນຜູ້ຄຸດທາງໆ
ໃນເນື້ອງໄກຍໄດ້ແລ້ວ ແຕ່ເກີດຕຳບາກດ້ວຍໄຟ້ນິກຈັກຈະໄສ່ຂ່າຍ ເພວະເຫດກ
ວິດາຕີອັນຕຽານ ນໍາຕົ້ງສ້າງອີກຕົ້ງໜັງການນັບປັງຕົດ ຊັ້ນຜູ້ຄຸດຕ່າຫຼັດທ່າ
ດ້ວຍຂ້າວເຈົ້າແຕະແບ່ງຂົນໆ ມີມອນດັນໄດ້ເຄຍກົນຫຼາຍອ່າຍາງ ກົງທຳກຳເປັນ
ຂັນນັບປັງຂາດແຕະຂັນນັບປັງດຳ ບາງຄນທຳໄດ້ຕໍ່ເຫັນຂັນນັບປັງຕົດແຕກອົນໄຟ້
ນິກຈັກ ແຕ່ໄຟ້ນິກຄົມາຮັດປ່ຽນຮັດເປັນຂັນນັບປັງຕົດສົກຮາຍເຕີງ ກົາຍ
ເປັນກົນແຕ່ອປາຫານໄປດ້ວຍກັນທັງນັ້ນ ຄ້າຍັງຮັບກັນຍຸ້ກົງນີ້ໄວ້ອັນຕຽານ
ກັນເຮືອຍໄປ ຈຶ່ງດອງຈຸກທຸດເໝີມອັນດັງທະບູນໄວ້ ຮອກກົຈະກຸດຕ້ອໄປອົກ
ຂ້າຍແລວກຕົນມາຈາກເນື້ອງຢູ່ນຸ່ມຸນ ເຕົວວ່າທກຽງໄຕກໂອກອດອ່າຍາງປະຫວາດ
ໜັກນົມອ່າຍີຍົງກວ່າໃນກຽງເທິພາ ໂຢ່ເຕີຕໍ່ໃຫຍ່ສໍາຫຼັບແຂກເນື້ອງ ເນື້ອ
ຕົວໄຟ້ນິກນີ້ ຖ້າແປ່ປາ ແຕ່ເຮືອໄດ້ກັນເນືອບັດວາພ ວັດຈີຍ ແລ້ວໜົມຕູ້
ປະຫວາດອູ້ ໄຂນແຕ່ອ່າຍາງທຳແໜ້ງເປັນຜູ້ ໄຂ່ຕ່າມ໌ໄຟ້ ເຮົວວ່າຕົວເຮືອ
ເອັນໄດ້ກັນແຕງກວາຈົມນາປັດຢູ່ນຸ່ມຸນ ເປັນວ່ອຍກວ່າຕົ້ງໜົນ

๒) ຍັງນິກອ່າຍາກທຸດຄາມອົບນາຍຄາເກີດຈຸນອົກຄາຫັງ ຄົມຄໍາຈ່າ
“ຕົນ” ທີ່ປະກອບໃຫ້ເປັນຄໍາພົດວ່າ “ອັດຄົດຂັດຕົນ” ອີ່ຍາງໜັງ ກົບທ
ໃຊກັນເປັນແນວຂັນຕົນສ່າດກົນຫົວໝາຍຕົວເປັນທາສີແຕກຄາຕອນ ຈ່າ
ຂ້າພເຈົ້າອ້າຍ ກ. “ນໍາອາຕົນ” ຂອງຂ້າຍຕົວຝັກໄດ້ກັນທ່ານ ພ. ດົງນອ່າຍາງ
ໜັງ ອົາກຽງວ່າຄໍາ “ອາ” ນັ້ນໝາຍຄວາມຜົດກັບຄໍາ “ຈົດ” ອີ່ຍ່າງໄວ
ເຄຍທກຽງທ່ານນຸ້ມຕໍ່ກຳນົມກ່ອນໄຟ້

ຫຼຸລສັນອ່າຍພະຫຼັກເວຣລົບນັ້ນທີ ២៨/៤៦

๓) “ຂົດນີ້” ກົບ “ນີ້” ນັ້ນ ມີມອນດັນເຫັນວ່າຄວາມໝາຍຕ່າງກັນ
ຕອຄວນຮອບ ແລ້ວ ເຕືອນຈົງນັບເບີນຂົວໜັງ ແຕ່ບັນຫຼັບພັນຂົນຕົງແຕວ້າ

เบ็ดขึ้นร้อยปีใหม่ไป นี่เป็นความทั่วไป ยกตัวอย่างดังเช่นอยู่ของ
หนอมฉัน เมืองจันทบุรี 月初 ๒๕๘๗ กว่าอายุได้ ๙๖ ปี
แต่จะครบ ๙๖ ขวบก็คงจันทบุรี มีนาย พลกัน ได้ถึง ๒ เดือน คำศาน
พลกันด้วยการตักหันศอกใช้ “ปี” เพื่อจะง่าย แต่พอเบ็ดขึ้นบานชูป
ใหม่กันบันเพมจำนวนบาน คำว่า “ขวบ” ที่พลกันแต่เมื่อว่าดังข้างต้น
แต่คุณจะเห็นจะเดียว บ้านเรือนเดียวเท่านั้น ตอนนี้ไปใช้ว่า “สิบเกต
ไม่ได้ค่าโดยเดียว พลกันว่า “เกตสิบสิบห้าสิบห้าสิบ” จึงเห็นว่าที่ใช้
คำขวบสำหรับเด็ก น่าจะมาแต่ปริมาณยานพาหนะก็นมีอย่างเป็นทางก ใช้
คำขวบรู้อย่างไร ให้ไกตจิริงกว่าใช้คำว่า บั้งกันมีให้วางยาเกิดขึ้น

๔) คำว่า “ศักราช” แปลว่า “ปี” นั้นพอดังข้อดังโภน
เพื่อจะคำว่า “ศัก” เป็นแต่พระนามของพระเจ้าแผ่นดินของคุณ เป็น
กุศลามัญนาม เหมือนเช่นว่า “พระนองเกศ” คำ “ราช” ก็เป็นคำ
ฐานัญนามหมายความแตกตัว พระเจ้าแผ่นดินจะเป็นของคุณๆ ก็ได้ ที่
จริงคำว่า “ศักราช” ความหมายเพียงว่า “บพิธเจ้าศัก” หรือจะ
ขยายความให้เข้ากับเดชะกาต ก็คือว่า “นับดังแต่พระเจ้าศักเดชะ
ราชย์” ไม่ที่เขามาใช้ว่า พุทธศักราช มหาศักราช คุณศักราช และ
กรุงศักราชผู้ทรงคุณธรรมดี แต่ที่ใช้ พ.ศ. หมาย “พุทธศัก” นั้นพอ
จะไปได้ แต่ถ้าว่าอยอกมาเดียวกันว่า “พุทธศักกรุงฯ ทเดียว” ดูจะไฟเราะ
กว่าใช้แต่ตัวอักษรเป็นเครื่องหมาย

๕) ความคิดทว่าจะประถานพระสังฆ์ไทยกับพระสังฆ์ญี่ปุ่นให้
ร่วมคิดกันนั้น แต่แรกหม่อมฉันได้ยินกันก็ยากรู้ว่าจะให้ร่วมกัน
อย่างไร ครานเมื่อพอกสั่งซื้อยี่ปุ่นเข้ามาทางถนนเจริญ “จัมนานารุ”

หมุนยังได้ยินรายการรักยังคระหนักใจ ว่าตั้งชื่องานผู้เขียนมีค่าไม่รู้กัน และไม่รักคิดของกันแตกัน ยังกล่าวเคยสำคัญมาแต่ก่อน ชาภาษาอักษรไม่เข้าใจกันด้วย คิดไม่เห็นว่าจะประท้วงกันได้อย่างไร

ความมิควรแล้วแต่จะโปรด

คำสั่งมหาเสนาสนะ

X

X

X

ที่ ๓๐/๙๖

สำเนาหนังสือป้ายเนิน คลองเตย

วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๗๒

กราบถวาย ผู้มีอำนาจพิจารณาที่รัฐฯ ทราบผ้าพระบาท

ส่วนของลายพระหัตถ์

๑) หนูงไข่เชิงลายพระหัตถ์มาให้ ในที่จะกราบทอดต้นของข้อที่เจ้า ๒๖ เป็น ๒๖ ไปนั้น หนูงขอรับผิดชอบ เดชะ ๒ กับ ๒ หน (เช่นอย่างเก่า) ก็ถ้าถูกกัน เกสักระหนอนไม่ให้ตรวจ แต่ถึงตรวจ ก็ไม่มีประโยชน์ด้วยคำไม่ได้

๒) ยกษัตริย์พระภักดิ์ทรงครองราชอาณาจักร “ไวการิก” จะคงอยู่ข้างนอก แล้วยังมีผดุงอภิหารปทศักดิ์สูงเป็นเมืองแม่จิกไว้ประทับดังวัดไม่สมควรอย่างยิ่ง แต่จะทำเพื่อไรนั้นไม่ทราบ เพราะความผิดนนั้น ปรับว่าทำที่หดังวัดแจ้ง

๓) การหนึ่หากทั้งรัฐร้อง ว่า “ห่า” แปลว่ามาก แท้จะมาก ก็ไม่ถึงหมาดครั้งถูกแล้ว ซึ่งให้หดับให้จ่าย ๆ ก็ควรหดบ แต่ถึงจะ อพยพนนคุกเกนไป

๔) ภาษาปัปภารานนจะต้องมีความกันทั้งนั้นจริง แต่ทางพอก
เข้าจะไม่คิดคิดถือก็เป็นได้ การเรอภาษาตามครั้นสันต์กุฎเข้ามา เกิด-
กระหน่อมเกยพดว่า เอาภาษาแยกเข้ามากทั้ง เรื่องคำไทยนั้น
นายยัง ส. อุบลราชธาน เคยปรึกษามาทั้ง ว่า “เจ้าศักดิ์ท้า-
วีคิดคำไทยไม่ออก “ศักดิ์” คิดคำไทยไม่ออก “ศักดิ์” นน
เป็นคำนิคช เกิดการะหน่อมคิดให้ว่าในเรื่องพระดูนมว่า “พ่อแรงผ
แรงคน” “แรงผ” เห็นจะได้แก่ “เจ้าศักดิ์ท้าว” บอกไปกหายเงยบ
ไป “ผกหัด” ของทุดกระหน่อมสายกเคย์ให้พังครั้ง ติเห็นอนกวา
สองคำแค่ๆ ก็ไม่ได้ เห็นจะทหดงทหดงทหดงทหดงทหดงทหดงทหดง
คำรเพนคำใหม่นนได้ คำ “โยเกต” นันผู้พากษาเข้าได้ทักแต่ว
ติเห็นอนจะเป็นพระยาศรีรากด แต่กคงเป็น “โรงแรม” ออยอย่างเดิม

๘) เป็นพระเดชพระคุณมาก ที่ครองให้ทราบว่าทางใน “ป่าเรื่น”
ภาษาร้อนเดียวกันกว่า “เช้านา” ไม่เคยรับ ต่อไปเรื่องต้นมักเข้าใจ
แล้วยังมีตั้งสัยในการให้บันดาลเดียวเรียกว่า “เชางาน” หนอยู่ จะเป็น
สิ่งที่นับว่าเป็นงานศรีบเช้าจะต้องให้บันดาลเดียวเดียวตามความมั่ง

๖) ตรัตถิงเรือนไทยนั้นดูใจเป็นอย่างยิ่ง คนที่อยู่เรือนฝ่า
กระดาษนน เพราเมืองเราเป็นเมืองไม และผูกอยเรือนไม จะหาอิฐ
ก่อแก้เรือนของตนก็ไม่ได ทางเขากอยกันทัวไปด้วยไม่ใครแก้ คนที่
แต่งห้องต์ขอทุกวันแตงไปตามความรู้เท่านน “ หนู ” เคยทักว่า “ ถ้า
จะนุ่นเทาจันสักเท่าไรเรือนก็คงมหองรับแขก ” เก้ากระหมื่นบาท
ถือบดแบบเรือนคนดูนของฝรั่งก็ต้องกันช้าน มแต่ห้องครัวอย่างเดียว
ห้าครัวกหนน กันขาวกหนน นงเตนกหนน รับแขกคนน ไม่หองรับ
แขก แยกออกไปต่างหาก อีกประการหนึ่งกตัวถังเคาะประคุ นน

ก็เป็นแต่งไปด้วยความรู้ในเมืองเราไม่มีใครเมื่อประคุณเดยในการจะอันจะต้องเคาระ

ของการหันนักหักกันไปตามเวลาเป็น “แฟชั่น” เช่นในเมืองโกราชแต่ก่อนกับเป็นทักษิณแต่ก็ถูกติ่งเป็นไม้สิบคือปรัมุงสังกะติเห็นอนในกรุง อะไรก็ไม่เจ็บแต่บเท่านั้นของนางรอง ติ่งหันหักด้วยไม้สิบคือปรัมุงสังกะติ ไม่ถูกมอยู่ไก่ตุ๊ก กัน เขามุ่งกระเบองไมกไม่เอาอย่างไม่กหาง่ายในเมืองนั้น ตุ๊กหักด้วยไม้สิบคือปรัมุงสังกะติไม่ได้มหันตากว่า ที่ร้องเข้าสังกะติไปทางร่องน้ำดองเตี้ยเงินมาก ต้องประทกรดไฟชนไปโกราช แต่ด้วยทุกเกวียนไปทางร่องอักหักหัน ที่ในกรุงถ้าไครมเรือนฝ่ากระดานก่อห้องรับชายเตี้ยถูก ๆ เก้ากระหมื่นเศษไปรับช้อมาปิดกหบานปิดายเนิน จนม้าหดงซึ่งว่าเหมือนวัดอย่างหกรอบหุติกซ้างเป็นไร นึกเรื่อง “แฟชั่น” พาไป

๑) หันตือ “ประชุมบทตะครอกคำบราฟ”, ที่ไปได้มาต้นห้าปีกว่า “พนพครังทต่อง ๒” เพราะฉะนั้นก็จะแสดง “พนพครังท ๒” ตามที่ครั้งบอก

๒) ตามที่ครั้งเดาถึงไปพบการเปิดของเครื่องพระแก้ว ไม่ทรงหอบนบนการดัดแปลง

๓) เรื่องเข้าฝันทาปักษ์ไปเสียจากการหัวหับวนเวศก์เกยเห็นเกยตาม แต่ได้ความเป็นว่าพวกทเกยวซึ่งในเรื่องฝัน เช่นพวกคำฝันเดือนเบ็นคน ในไช้แก๊สันบนชาร์มหากเดยระงับไม่ต้องต่อน ตะกรายกและซ้างม้ากระดาษทประคุณเดยเห็นจริง ๆ กหราบ เมื่อเบ็นเณรคุณคุณบันก์แพงดูหงซังเข้าบกฯ อราหัวพดบพดากครองหง

แต่ไม่ได้บัน พระพหอรูปักษ์ข้อมกต รูปพระเจ้าเหมือนกันแท้กันใน
เห็นอกกัน

บรรเลง

(๑) เรื่องมติยกน้ำชาด้วยด้วยเห็นอกให้กราบทูลแต้ว ว่าพระ
มั้นต้องหักหัวลงไว้กิน ดูมั้นอย่างบันแต่ก่ออย่างที่จะน้อยโดยไม่รู้
ทุก แต่ว่าด้วยความเชิงพาเราหงายหงั้งลงไป แต่ด้านหนังสือพมพเข้าว่า
พระมั้นเบียดกันกันจริงคงต้องไปแต่นักไม่เป็นไร ตอนนั้นก็ถูกโภช
ชายว่าเอา่าน้ำชาด้วยด้วยหัวลงให้หงั้งเตี้ยไป เห็นได้ว่าผู้หญิงแต่งงาม
ใส่โภชเอารากชายแต่ฝ่ายเดียว ทั้งหมดคือยกน้ำชา

(๒) ได้พูดกับสัมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ทรงเร่อง “พระไพร
พินาศ” ท่านอย่างรุ่ต่อไปว่า ไกรฤทธิ์ นั้นเป็นตัวสำมารถที่จะบอกให้
แต่ว่าท่านอย่างรุ่วว่าพระองค์ควรรับแต่คนดีให้ นั้นสำมารถจะบอกให้
พระมั้นทราบ จะคัดบอกให้ท่านทราบ

(๓) ก้าแฟท์ไส่นมไส่น้ำชาดกผึ้ง ประเทศที่เกิดก้าแฟเข้าก
ซังก้าแฟเปล่าอย่างนาชาติที่เราเรียกว่า “ก้าแฟดា” นั้นผึ้งพาไป
แม้นาชาผึ้งก็ไส่นมไส่น้ำชาดเห็นอกกัน

กราบทูล

(๔) สำพันธ์กับหมอดำรัต ตะบุดชากวัตเทพศรินทร์ วันที่๑๑
ถึงหกค่ำ กถางวัตสา

ความมิควรแล้วแต่จะโปรด

ທີ ១៣/៤៦

ວັງວະດີຕີ

ວັນທີ ພຸກຊັກກວາມ ២៤៩៦

ທຸດ ຄົມເຕັກຮັມພຣະນຣີສ່າ

ສັນອອງລາຍພຣະຫຼັດເວຣອບນັ້ນທີ ៣០/៤៦

១. ກາຣຫທ້າຍກັບຫຼັດປົກກົດຢ່າງດິນ ໄວງວາງກາຍໃນແຕະກາຍ
ນອກຄານຕ່າງໆ ໂມອນຂັນເຫັນວ່າຈະເກີດຂຶນໃນຮັບກາດທີ່ ຕ້ອງກົດ
ຄຸນແດ່ ໃນສຳຄັນທີ່ຮ້າງໃນຮັບກາດທີ່ ເປັນເກົາກວ່າເພື່ອນ ຮູບໂກກົດ
ທີ່ຮ້າງກອນນ້ອນໄປເຊັນສົ່ງທີ່ເຂົ້າມຮູດອມເຮັບກາດທີ່ ເພີ້ມກົດທັງຫຼັງ
ບັນໄດພຣະນນາປົວດີພຣະແກ້ວ ຍັກຊີນໜ້າປະຕຍອີກຫຼັດຂອງນັ້ນ ທີ່ກ
ຮ້າງໃນຮັບກາດທີ່ ຍັກຊີນປະຕວັດພຣະແກ້ວກົດ ຕົກຕາຄີ່ຈາກນີ້ອັນ
ຂ້າງຂ້າງໃນປະຕວັດພຣະເຊື່ອພຸນ ແລະວັດທີ່ກົນ ກົດ ແນ້ນຮູບເຫວດ
ແຕະວັບຢັກທາເຊີນຫຼັງບານພຣະທວາງກົດ ເປັນວອງທີ່ຮ້າງໃນຮັບກາດທີ່
ທັງນັ້ນ ອີຈະເປັນຄົງແປງຄົນມາຄົດວ່າເປັນ “ອາຮັກ໌”, ແກ້ນ “ໂກກົດ໌”
ຈະອີ້ນຂ້າງນອກຫຼັດຂ້າງໃນກໍເໝັນອັນກັນ

២. ແບບເວົ້ອນທອນຂູ້ຂອງນ້ຳຍືນ ໂມອນຂັນເຫັນວ່າທີ່ພ້ອມການ
ເປັນເກຣອົງບັນຄັບໃຫ້ກ້າວຢ່າງເຫັນວັດກັນ ຍັກດົວຢ່າງດັ່ງພວກເຂົ້າກົມ
ທອງໜູ້ຂ້າງຫຼວດແລະໄກທີ່ຕົວອອງໄຕກ ອັນເປັນທີ່ຫາວັດຄົນພາຍໃຫ້ມະນາຄາ
ຄົດອັນຄົບ ຕອງຈຸດຄົນທາກຫຼູ່ເໝັນອັນຕັ້ນສູ່ານສົ່ນໄກ ບຶກໄຫ້ຫາວັດນອກ
ໄຟໄ້ໃຫ້ເຂົ້າໄປຂ້າງໃນ ຂ້າງໄອແຜ່ນດິນແລະໄອນ້ຳຂັງເກີດຈາກຕົວນ້ຳຍືນກັບໄອ
ໄຟທີ່ສົ່ນໄວໃນຕຸ່ມນັ້ນ ຈຸນຄົງຄູ້ຫາວັນອີຍຕົງຈົງຄ່ອຍຮະບາຍໄອຮ້ອນ ກົກ
ໄວແຕ່ພອດບາຍ ກາງໄກຕົງນາຄົງຢູ່ໂຮປ່ນຫາວັດ ຈຳຕົ້ນອາຄີຍໄອໄຟແຕ່
ນາງຖຸ ຄົງໃໝ່ໄອໄຟໃນຖຸຕູ້ນັ້ນໃຫ້ເປັນປະໂຍ້ນໆນາກອຍຢ່າງທຸດເຊັ່ນວ່າ

เมื่อต้นฉกุหนาวแต้วกเตกสูมไฟ ใช้แต่เป็นเศษมนาหงข้าวเหنمอนกัน
หนด ตอนกางทาง โถกเป็นกระเตกรายแห้งแต้มมิครั่มฝันหรือหมະ叩
ແທหนาวจัดกับร้อนจัดเปปตยนกันราดเรว เรือนห้องอาศัยฝ่าผนังบัง
ความร้อนหนาวเป็นสำคัญ เรือนคนจนหดังคำมากทำแต่เป็นอย่างประว
พอกันแต่งแคดเท่านน ในโถกภาคอนกเปปตยนไป ตามอยู่ได้ส่าย
ในภาคนน แบบเรือนของมนุษย์คงดูอยเหมือนกันเป็นภาค ๆ ไม่ม
ก JACK ใจที่จะคิดปริ่งดูดสายให้แบบตกกัน ไครไครจะมีเรือน ไปค้างช่วง
นออกแต่ว่าให้หาเรือนหดงหนง ช่วงกหานตามแบบเช่นเคยทำมากเป็น
ขันสำเรฯ

หนอนฉบับเรือนหดงที่จะหด ได้เป็นอุทานรน ครองหนังในเมือง
ตมยหนอนฉบับเป็นเส้นबढकกระหารองนหด ไทย ชนไปเมืองช่วงทอง
ไปเห็นโรงเตือยจักรขานาคย่อง ๆ ตงรนใหม่โรงหนัง ตามได้คิดว่า
เป็นของห้างกมเสงหด เมื่อหนอนฉบับดับมา พบทดงอุตรภัณฑ
พานิชย (ชากรเดง) นายห้างกมเสงหด ตามแก่ว่าเหตุใดนจึงไป
ตัวรังโรงเตือยจักรทเมืองช่วงทอง ชนเป็นเมืองเตือกและอยู่ใกล้ แก
จะขายไม้ได้พอกับดงทุนหรธ แบบอกอิฐนายชาแกชันดองหางนน
มาช้านาน หราบว่าประเพณแต่งงานต่อมรสหของพากพตเมือง เจ้าบ่าว
ต้องตัวรังเรือนหดงหนงเป็นนฯ และการตัวรังเรือนหอนน คัวไม้
เครื่องเรือนอย่างอื่น เช่นไม้ท่อนสำหรับทำเตาและเครื่องบัน เป็นตน
หาได้ไม่ยาก สำบากแต่ฝ่าเรือนอนห้องห้างไม้ทำฝ่าตกปะกน แก
พิจารณาตเห็นว่าเรือนหดงหราชูบหานนรปว่างกอย่างเดียวกัน
และชนาตถกเทากันหงหนง ถ้าตงโรงเตือยจักรขันสำหรับทำฝ่าตกปะกน
ไปขายเป็นสำรับ ๆ ซื้อไปก็ให้เข้าไปประกอบกับเรือนหด ได้สำเรฯ ได้

ทบท เห็นจะขายด้ เพราชารนดาวงเจ้าบ่าวย่อนอยากแต่งงานเร็ว
คงมาขอฝ่าเรือนทแกทำดวยเครื่องจักรสำร่องไว้ ยังกว่าไปเที่ยวหา
ซ่างจังใหทำด้วยมือ ต้องรอแต่งงานไปอีกนานวัน และมันชัยย้อม
แต่งงานกันมอยเด่นด้ คงทำขายได้เต็มอิ่มเกต้าศศิรัง ขอกแก
ไปคง โรงเตือยทเมืองซ่างทองนน เพราเรือนหอชนิดทแกทำฝ่าขาย
ซอบอยกันแต่ขาดหัวเมือง โรงเตือยอยทเมืองซ่างทอง อาจจะขาย
ไปได้คดดกทำด้วยซ่างช่วยช่วย คงแคดูงหัวดอยขยะ ตพวรรณ-
บุรี ตพบุรี ติงห์ สรรค์ อินห์ พรหน คดดคนต์รະบูรี คิกวะตง
โรงเตือยขันใหม่ หรือใช้โรงเตือยใหญ่ทำในกรุงเทพฯ หมอนฉัน
ใหพังซิบาย ก็ได้แต่ชัมควาณคิดซองแก

เมืองไทยเราหาจักไม่คด ร้อนก็ไม่คด ดำเนินแต่ฝันรุกใน
ถูกฝันกับนาทุน เมือน้ำตกจากทสูงแบบเรือนหทากัน ดูท่าพนดง
บนเส้าให้สูงพนนาทุน กับมุงหดังคาดทำเป้อข่าให้น้ำฝนเข้าได้ค่าดัง
ใช้หพสัมภาระขันหนาหน่าย เช่นหันและอู่ เผอญญเเนเมืองนี้ใน
บริบูรณ์ ก็พอยเหมารแกทจะใช้ในท่าเรือนอย แม่นจนปร้า.....

(คงแคดคนดูนถงซ่างบันน ประทานเมืองท ๒๖ พ.ย. ๙๒ รับตั้ง
ว่า “ยังไม่จบ จะตอบบรรกันไปอีกต่อไปฉบับ ครบแต้วจึงใหพมพ
ถวายทรงเชื้น” ตอนต่อไป ประทานลงนามเมืองท ๒๕ พ.ย. ๙๒
รับตั้งว่า “คงเร่องคดหมายถวายต้มเค็กรามพระ ความยังไม่รับกัน
เอกสารไวเมื่อเดือนงานเจ้านายพระชนชัยนแต้วใหเขามาตู จะเชื่อม
ให้ตอกกัน”)

จากพระนรินทรราชเด่นชัยเป็นพระยาเทพประชุน ท่านสร้างบ้านขันใหม่
ทรงคติของตระพานหันทางฝากเห็นอ (ชั่งเคยใช้เป็นศักดิ์งานกระทรง
ธรรมการมาดูเมื่อเร็ว ๆ) มีคนชื่นบุญบารมีมาก ว่าเดิมท่าน
กับเป็นแต่คนหากันในการเดินเบียดๆ ได้เป็นดูกเจย์ของเจ้าสัวหง ผู้ก่อตั้ง^๔
โดย ก.ว. จนเมื่อครองราชกาดที่ ๗ แต่ดูจะเข้าท่าราชการเป็นท่านตั้งที่
โภจารในรัชกาดที่ ๖ ถึงรัชกาดที่ ๘ ไปทำความชอบ ศักดิ์บัญญา
ปรากฏที่เมืองเชียงใหม่ ได้ครองดินดูง ได้เป็นที่นุนนางผู้ใหญ่ ดังชื่อ^๕
กันแข็งไปอยู่มาจ้างวังเต็ก (เป็นจังหวัดของไกรหมื่นชนกในกรุง
ชั่งเป็นพื้นของดูกเจย์บุตรมหั่นทร) ทำการบอนเบียรารวย ได้เดือน
เป็นขันช้านาญ ๑ แล้วได้เป็นที่พำนภูมิบ้านบริบารน์ สร้างวัด
ดินยื่นช้านาญที่รวมคติงบางกอกน้อย แล้วจะสร้างบ้านขันใหม่ไก่ตี ๗^๖
กับดุคัน พะรอดยจะเห็นว่าประวัติของพระยาวรตนาขิเบศร์ เป็น
ตัวตั้งคิด จึงให้ช่างทำเรือนหัตถ์หนัง เหมือนเชียงเรือนของ
เจ้าพระยาวรตนาขิเบศร์ ห่มดักแดะรูปพระราษฎร์สูง
เป็นประธานของบ้าน เมื่อห่มดักดันผ่านไปพอดีเห็นยังไม่รู้ว่าบ้าน
ของไกร ก็รู้ว่าเชียงเรือนเจ้าพระยาวรตนาขิเบศร์ไปทำ ต่อมาก
พระยาภักดพหุรากร (ไอจิ) สร้างใหม่ช้างเห็นดูกอรุณฯ กثارเรือน
เหมือนของเจ้าพระยาวรตนาขิเบศร์อีกหัตถ์หนัง ห่มดักดันต้นนฉสูง
ว่าคงประราภตัวตั้งคิดเป็นเหตุ แล้วชับเชิงช้างว่าให้ทำเหมือน
เชียงเรือนเจ้าพระยาวรตนาขิเบศร์แต่กับเป็นแต่กันเพียงตน ดังวัง
เจ้านายค่างกรณ อย่างเช่นวังกรรมหัตถ์บุคินทร ศักดิ์อยู่ในให้กรณ
ช้างทหารในเข้าท่าตามอย่าง “วังเจ้า” เจ้าหาได้คดหรือแก้ไขแผนผัง

อย่างไรไม่ หากบางพราะของคุณออกต์นูกทำอะไรบ้างก็เป็นแค่ช่วย
จำให้ถูกด้วยด้วยฝีพระหัตถ์ที่บ้างสิ่ง คงเคยได้ยินว่ากรรมหมน
ภูมิทรัพย์และพระองค์ของนายกรัฐบาลฯ จัดการที่ “ผู้อิสระ” คิดแผนผัง
ตามข้อปฏิบัติคนเอง เห็นจะเกิดขึ้นใหม่ นประวัติผู้อิสระ จะบ่วงยกถ้าไป
ใช้ลงชื่อที่พอกตัวร่างเรือนแล้ว เขาว่าร่างกันเป็นแบบใหม่ ก็เห็นว่า
คงเป็นของคิดว่ายเป็น “อย่างใหม่” เท่านั้น

๓) สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ ท่านขอวิจัยมาก ที่จะหา
ความรู้เรื่องประวัติพระพุทธไพรพินาศ หนอนนักไม่รู้ว่าใครถูก
ทุกกระหม่อม บอกได้แต่ว่าที่พระหัตถ์ขวางแบบนี้เป็นพระพุทธรูปตัวร่าง
ตามคติมหายาน เรียกว่า “ปางประทานอภัย” ตั้งเกตุดักชันะ
หนอนนักเห็นว่าจะเขียนมาจากทางแห่งมนตรายชั้นผ้ายิ่วนิไซต์มาจาก
เมืองเหนือ ช่วยท่านได้เพียงเท่านั้น

ทรงรำลึกไว้เพียงเท่านั้น

คดีกร่างขันถวาย สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าพากรณ-
พระนริศราనุวัตติวงศ์ เมอเดือนมกราคมปี พ.ศ. ๒๕๙๗
ที่หน้าพระศพ ณ วังวรวิหาร เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๙๗

× × ×

คำหนักปลายเนิน คลองเตย

๒๒ ธันวาคม ๒๕๙๗

หนูงู

ที่ให้ตายพระหัตถ์เจ้าพอกนต์เทมท์ในเรื่องเรือนคนทำตามประ-

สาส์นสมเด็จ

เทศนัมมาก ถ้าหากไม่ก็จะเขียนหนังสือกราบทูลด้วย เดี๋ยค่ายเด้มที่
ทูลพระชนม์เสีย ฉะกราบทูลอะไรในไถทงนน

นรร

× × ×

ถ้ายังพำห์ตดของตนเด็กเจ้าพากรนพระนรศ์ฯ ทรงถวายมาขอ
ฉบับ ค้อมฉบับที่ ๓๙/๘๖/๙๖ ที่ ๓๙/๙๖/๙๖ ที่ ๓๙/๙๖/๙๖ ที่ ๓๙/๙๖
ที่ ๓๙/๙๖ ที่ ๓๙/๙๖/๙๖ ที่ ๓๙/๙๖/๙๖ ยังไม่ได้ทรงตอบด้วย
ทรงติดพระอุรุระอย่างขัน คงค้างตอบ คงที่เรียงได้ต่อไปปอกแพ้มหงนน

ข้าพวงพุทธเจ้า นายแก้วมงคล

๒๒ ๙.๙. ๙๖

× × ×

ที่ ๓๑/๙๖

คำหนักปลายเนิน คลองเตย

วันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๙๖

กราบทูล ตั้มเคจกรนพระยาคำรังฯ ทราบผ้าพระบาท

กราบทูล

๑) ตั้มเคจเรืองพระอภัยมนน ชังทรงพระเมตตาหอบหัวเขามา
ประทานให้ดู ๙๙ เดือนนน โศคแสวงด้วยคณนาบคน

ถ้าจะซึ่งเขียนว่าเขียนคอกศอก เก็บแต่ไม่เข้ากัน เหตุด้วย
เรื่องเป็นเก่าแต่เขียนเป็นใหม่ (อย่างฝรั่ง) เป็นตนว่านางผู้ใด ผู้แต่ง
กันให้เป็นยกษัตริย์ (หน้ากระหนก) แต่ซึ่งเขียนก็เขียนให้เป็นคนตัวโถๆ
(อย่างยกษัตริย์ฝรั่ง) ตามนั้น ที่เขียนระบุยังว่าพระแก้วกัลเณวัตซึ่ง
เข้าใจนัก เขาก็นักความเข้าใจนั้น แต่เข้าใจว่าไม่ใช่เขียนใหม่ทั่วไป
เขียนใหม่แค่ที่ชารุด ตามที่ผู้แต่งเรื่องพระภิกขกเปลี่ยนไปเพื่ออนุกัน
คงนั้นว่าไว้อย่างหนัง แต่ก็อนุปถั�กกว่าไปข้ออย่างหนัง ซึ่งก็
เขียนเอาผิดมกันเข้า แต่อย่างไรก็ได้ เห็นแพ้เปรียบกันมาก คนแต่ง
เรื่องเนื้อพูดถึงเรื่องสำคัญให้ญี่ปุ่นเข้าสู่เรื่องสำคัญแล้ว ก็ต้องไม่
รู้จักสำคัญ

ถึงสารแต่คนแต่งคำนำ เอาตัวผู้แต่งเป็นทั้ง นั้นเป็นอาจารย์
ที่สุด ถ้าไม่เอาคนแต่งจะไปเอาใคร แต่ที่เอาต่างประเทศเข้ามา
ประกอบเรื่องนั้นไม่เต็งเห็น เช่นพระภิกขกอเที่ยวเหตุยังนั้นเอง
ผู้แต่งก็สำคัญ แม้จะเอาต่างประเทศเข้ามาผิดมก็แต่ก็เป็นไทย
เช่นฝรั่งถูกเรือกให้หนีขบกราบเป็นต้น

บรรดาเรื่องที่คนชอบ จบไม่ลงตอกเรื่องเดียว มีคนแต่งต่อ
ๆ กัน

๒) สมเด็จพระมหาวชิรวงศ์ท่านให้หนังสือเรื่อง “ห้ามสูบหรือ
เสียง” มาในนั้นมีคำเป็นที่โคลงตัน ว่า

“ คอดงหมายดแต่พำสະเด็จท่อง	ชรน
โ似มคำนควรคำดเจอง	เทียมท้าว
นกสนมเนือนาร	เชียงสอน
กาກองเก้างามดา	ลูกขอม”

ว่าเป็นแบบทางอื่น ก็คือโภคธรรมเป็นเก่าที่สุด แต่ทับังคับเอกสารไทย
และตั้มผ้าชนน์ใหม่”

“เมืองกิน” มีในตำนานนั้น แล้วไอกล่าวว่า “เมืองเมือง”
เป็นอนุ “รับพร้าวอาทาน” อย่างในชื่อ เราชะท้องระวังทขือ จะ
เขามาเทียนกับเดียวันเป็นเช่นยาก

- ๑) รัมเดศพะระมหาวรรจก์ท่านให้เหมือนกันอีกเดือนหนึ่ง ในนั้น
มีรูปพระบาง เป็นพระยืนห้ามศัมหมื่นไส้มงกุฎ แต่จะไส้ให้หนึ่หรือไส้มา
แต่เดินไม่ทราบ ครวนคุณค์เพ้อใจคดสั่นกครองผ้าเสี้ยแส้ แต่ผ่านน
ไม่ใช่จาร เป็นผ้าทอง ได้ทราบว่าแต่ก่อนดงอยู่ในโบสถ์วัดพระแก้ว
ที่หลังก์ได้ไปวัดดักกรวารต แล้วก็ได้ถวัตไปบ้านเมือง เดียวนา
จนนาโงง ไปเสี้ยแส้ เกจ้ากระหม่องไม่ได้เห็น เป็นแต่ได้ทราบเรื่อง
๒) หญิงไօเอ่าตุ่มคุเรื่อง “พระอภัยมณี” มาให้ออก ๒ เดือน
(เดือน ๗๓ เดือน ๗๔) บอกว่าเดศจดุรงฝากมาประทาน “ได้คุ้มแส้และตั้ง
กตัญมากถายนแส้

เรียน

- ๓) “สิบสองคุ้มไทย” เคยรัมนาว่า “คุ้มไทย” ก็คือเจ้าไทย
แต่มีคำ “ผู้ไทย” ชนในบ้านเรา จะเป็นชื่อบรษัทหรือบุคคลก็ตามไม่ได
จำได้แต่ว่าเกิดขันครองกรรณสูตฯ จะถามกตัญพระชนม์ไปเสี้ยแส้
ดังกราบทตามผ้าพระบาทแทนที่แผ่นจะได้ทรงทราบบ้าง อันคำ “ผู้
ไทย” นั้นหมายความว่าเมืองไคเมืองหนึ่งในสิบสองคุ้มไทยนั้น หรือว่า
จะเข้าเสี้ยงคด้ายกับ “คุ้มไทย”

- ๔) “ชี้” ทำไม้คงตากแก้ผู้หญิง และกันงูขาวควย ชี้น
จะถ้องทรงพระค้ำวี และเกจ้ากระหม่องก่อแยกทราบด้วย

บรรเลง

๗) “ผดุง” ถ้าคิดคำคู่ก็ได้ “ผู้สูง” แต่ไม่มีคนพูด ถ้าจะแปลถูกได้ความ “ผดุง” ก็คือผู้ที่ไม่ได้เปา “ผู้สูง” ก็คือผู้ที่ได้เปาแล้ว.

ความมิควรแล้วแต่จะโปรด

นาย

× × ×

ที่ ๓๒/๙๖

คำหนักปลายเนิน คลองเตย

วันที่ ๓๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

กราบถูด ตั่มเท้ากรมพระยาดำรงฯ ทราบผ้าพระบาท

กราบทูล

๘) หนังสือเรื่อง “ห้าอย่างหรือเจ็ด” ซึ่งตั่มเท้ากรมหา
กรวงศ์ให้นำกราบทูลไม่รู้กุญแจ เป็นที่ว่าโภคตน ตั่งเกตุว่าท้าย
บทต่องเป็นโภ แล้วรับในบทดัง ถางทกรับต่ำน ถางทกรับห้า
ตั่มผั้นนไม่มีเดียนอกจากที่โภในบททั้งสองแตะตั่ม แต่ถางทกไม่มี
ส่วนเอกนัมแต่ในคากห้าบทหนึ่งแทนโภ ท่อนไม่มี เห็นได้ว่าออกโภ
กับตั่มผั้นนมาทหลัง แต่งเป็นภาษาอีสานเข้าใจได้น้อย ถางทกมค่า
เกินไปบ้างแต่ไม่นาก เช้าทอยุกๆ “ช่า” ก็ “ช่า” เป็นความรู้ใหม่
ทึกราบทดลว่าเมืองชนเป็นเมืองเมืองนพงผดเพราะฯ จ้าไม่ได้ “ได”
ดูบคนดูบบแต่ด ว่า “นางเมืองจัน หรือ นางแม่น อุยเชียงกา”

“เชียงกา” นั้นแหล่ง เข้าใจว่าเมืองชั่งเป็ดยนเป็นเมืองคุ้น ในเรื่อง ของฝรั่งกมเมืองคุ้นเหมือนกัน กรมหมนพทายาติงกรรณภารณ์ว่า ในรัฐบาลไทย “เมือง” ก็คง “แม่นอเขียนหนังสือทันฉบับ” ในโควตุ้ยในเมืองคุ้งพงษ์ด ชนกความในทันฉบับบนมเมือง “ปะกัน” เข้าใจความว่า “เมืองช้าง” คิดว่าทหดังเมืองชื่อชื่อยางนนเรามาเรียกันว่า “เมืองฝาง” จะผิดหรือถูกก็ไม่ทราบ เมืองในพม่าก็ชื่อ “ปะกัน” (Pagan) แต่ได้ทราบมาจากกรมหมนภูจว่าแต่ก่อนเรียก “ปะกัน” เราก็เรียก “ภูกาน”

ทางหมตดังใจจะกราบทดเดือนว่าเมืองต่างๆ นนเข้าชื่อกันง่ายๆ ระหว่างนี้ เอาคริงกับເວດານที่จะไม่เป็นผล เว้นแต่จะมหตว์อย่างอนประกอบ

๒) ทกราบทดว่าช่างทกวนนไนรู้จักสำลงาน ถ้าคองเขียนรูป พงศ์ดาวศรีพะยາจันจันค์และวิหารหนัก

๓) หนูงานเข้าປะชุนบทะครอกคำบัวรพชังคพมพควรด ที่มาให้ บอกว่าเดียวดุงฝากมาປะทาน ได้รับໄว้ແສວ เป็นพระมหาม พระคุณอนยัง ให้หนูไม่ต้องໄປเที่ยวหาແສວ

บรรเลง

๔) “พระเกศชาตุ” ไนใช้มั่นແຕ้ในเมืองพม่า จ้าทอนเดียเห็นช กน เห็นในประวัติพระย่วนเจียง (ถังชัมจัง) คาดไกว่าเมือง “พยต” (เข้าใจว่าภาษาจัน ใช้ความໄว้เป็นภาษานครว่า) เมือง “ภตติก” จะถูกหรือไม่ถูกก็ไม่ทราบ แต่อย่างไรก็ พระเกศชาตุเห็นจะไนม แต่แห่งเดียว

รายการ

- ๕) ได้รับใบแต่ง บอกรับแต่งงาน ม.ต. ณ เกิงเดช กับนางสาว พสรา ทบ้านพระยาจิตร์ วันที่ ๑๓ สิงหาคม
- ๖) ได้รับใบคำ บอกรับเอกสารพแม่หงษ์ (ภริยาพระยาสิงห์) กับแม่สันนิวา (ดุกสาว) ที่ดูไถวนิมิต วันที่ ๑๔ สิงหาคม
- ๗) ได้รับใบคำ บอกรับเอกสาร พ.อ. พรัชญ์ มีครภักดี (พระยา นวินทรราชเต้น) ที่เมรุหน้าพลับพลาวัดเทพศิรินทราราช วันที่ ๑๘ สิงหาคม

ความมีควรแล้วแต่จะโปรด

× × ×

ที่ ๓๓/๙๖

คำหนังกล่าวในนี้ คลองเตย

วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๙๖

กราบดู คุณเด็จกรรณพระยาคำรังฯ ทราบผ้าพระบาท

บรรเลง

๑) เมื่อวันที่ ๑๓ น. ไปบวงสร้อยพันธุ์กับหมอดำรัต หมอดำรัต ใจไปอยู่ที่เขา เมืองชลบุรี ทำให้นักลงพระประคิษฐ์ (ตาด) ขึ้นมาได้ ว่าเมื่อท่านบวงสร้อยพันธุ์กับเกจิอาจารย์หมอดูท่านปถายเนิน เกจิอาจารย์หมอดูท่านอยู่ เรื่องนี้ทางเรือนห้องเขามบพาย ในการทำขัวัญนาค แต่เรือนนั้นอยู่ข้างจะไกดเพรานท้องนาคน ท่านพึงกว่าบพายเข้าจะเด่นอะไร แฉวนกชนมาได้กับอกแก่ตัวเองว่าไม่ใช่

ชุรุ่ แต่ว่าก็ตามทว่าพังงานนั้นเพียงอย่างไร ทำให้รู้สึกว่าไม่ถูกต้องในเรื่องนี้ อย่างไรก็เป็นดังนั้นทั้งไม่ได้ แม้ตัวเก้ากระหม่องก็เคยเป็นเมืองที่เป็นพระอยู่ด้วยกันเด็ก ไปรับบัณฑูตกลับมาถึงถนนคอกงัว ได้ พังคนขอทานต่อข้อซังเรียกกันว่า “ตาสังขารา” ไม่เคยรับ ได้ยินแต่ ชุมชนว่าต่อเด่นเอาคือ “เด่นช้าช้า”

๒) แต่ว่ากันก็ถึงต่ำพันรัชชอบกับพระยาเทเวศร์ เมื่อบาชนาไปเหตุด้วยชายเนื่ิมกับชายสาวกคิดทำของบันดัดยิน จะให้เก้ากระหม่องในวันเกิด แต่บนแต่ว่ากแต่ก็คงไม่บันแก่ราย ยายบอกรว่าต้องใช้ดินบนหม่องจะไม่แตก ด้วยเหตุนั้นต่ำพันรัชชอบนหัวหน้าไปถังชี้ตั้งขึ้นจะเอาดินบนห้มอแก่พระยาเทเวศร์ เพราะอยู่บ้านห้มอ พระยาเทเวศร์ก็สำคัญไปหาดินบนห้มอมาให้ จึงทำให้เห็นไปว่าที่เรียกบ้านห้มอันนั้น ทแต่ก่อนเขากองทำห้มอ กันทั้งหมด ก็เป็นกับที่เรียกคอกงัว แต่ก่อนเขากองเดียงงักกันทัน

๓) “ห่า” ที่ว่าผู้พระบาททรงรับรองว่า “มาก” นั้นเห็นจะเป็นการซ่องมากไป ทแท้จะไม่ได้ครั้นแต่ถึงอนุไม่ผิด

กราบหล

- ๔) รดน้ำบ่าวสาว ทบ้านนายวชิรวงศ์ กับ
- ๕) เพาศพแม่แห่งส์ กับดุกสาว เพอิญฟนไม่ตกได้ไปทั้งส่องราย

รายการ

๖) ได้รับใบแดง บอกจะแต่งงานนายพจน์ ศิริกวงศ์ ณ อยุธยา บุตร ม.ต. พงศ์ (พระยาชลมาศ) กับนางสาววิไช วราวนุวรัตน์ บุตรนายประเสริฐ วราวนุวรัตน์ (พระสิทธิพยากรณ์) ทบ้านเจ้าสาว ถนนกรุงเกษม วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๑๙๗๓ น.

๗) ได้รับใบแดง บอกรำหนດจะแต่งงาน ม.ต. สาย ตนิพงษ์ บุตร ม.ร.ว. สายหยด ตนิพงษ์ กับนางสาวใจรัก ไกรฤกษ์ บุตร นายประเสริฐ์ ภักดิ์ ที่บ้านประเสริฐ์ วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๑๒.๔๕ น.

๘) ได้รับใบแดง บอกระແຕງงาน ม.ต. บุญมี บุตร ม.ร.ว. โน๊ะ มาสากุล (พวยยาชาติ) กับนางสาวประทิน มาสากุล บุตร เจ้าพระยาธรรมราชนรน์ ที่บ้านนนท์ วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๑๒.๓๐ น.

ความมิควรแล้วแต่จะโปรด

× × ×

ที่ ๓๔/๘๖

สำเนา

สำนักปลাযเนิน คลองเตย
วันที่ ๒๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๙๒

กราบดู ต่ำเท้ากรรมพวยยาตัวรัง ฯ ทราบผ้าพวงมาลัย

บรรเลง

๑) เรื่องพวยประคิษฐ์ (คาด) ยังนึกได้อกอย่างหนึ่ง เกต้า-
กระหม่อมเจียงนกยุงปตอยไว้ตัวหนึ่ง เกต้าหานฉันอาหารมันกไปเกตเคน
หานกไปประช้ำาให้มัน มนกจิกกิน แสงกมหมาไปเกตเคนอาหาร
เหมือนกัน แต่ไม่ได้กินกไปได้กต้นกยังเข้า หานกฉวยไม้เท้าขึ้นไปตีหมา
แต่ไม่ทันหงส่องอย่าง หมากตันกยุงกไม่ทันมันหนีไปเสี้ยก่อน ได้
หมากไม่ทัน คงจะเข้าพวยทัยได้ว่าหมากบคนวิงไม่ทันกัน หานดึงถ่าน
ตัวเองว่าอะไรไว้นำให้เป็นเช่นนั้น แสงหานกบอกตัวเองว่า “เพราะถือ
เขาว่างานกยุงเป็นของเราม”

- ๒) อ่านหนังสือเก่า ๆ พบเข้าແປດคำ “ชวา” ว่ามาแต่ “เชียงคง เชียงทอง” (คือหดงพระบาง)
- ๓) ไทยเราเรียกว่า “มลายู” ฝรั่ง (อังกฤษ) เป็น “มลายา” แต่ญี่ปุ่นพูดเป็น “มาติย” รู้แต่รู้อดไป แต่ที่จริงคำ “มาติย” ควรจะเป็นคำของเรานะ ด้วยรูปเป็นภาษาบ้านภาษาซึ่งเราถือว่าเป็นภาษาของเรานะ

กราบขอ

- ๔) เผาศพแม่แห่งสืบกับญาติสาว (วันที่ ๑๔) นันได้ไป แต่
- ๕) การเผาศพ พ.อ. พร้อม มิตรภัต (พระยานรินทรราชเส่น วันที่ ๑๕) นันไม่ได้ไป เพราะฝนตก ด้วยคิดจะไปเผาที่หดัง เกต้าท กำหนดมานานเป็น ๗๐.๓๐ น. เช้านัก
- ๖) การรดน้ำแต่งงานทบ้านนายวิชิตวงศ์นันได้ไป เพราะฝนไม่ตก
- ๗) การรดน้ำแต่งงานทบ้านนายประเสริฐ วราหุตต หมื่น เป็นอยู่นี้เป็นอย่าง คือเข้าพามาให้รดน้ำทบ้านปถายเนนหหดังฤกษ (วันที่ ๒๐) ด้วยเข้าใจทางานทบ้านเข้าสาว แต่คุณต่อ (เมียพระยาชลมาคร) ไปครุฑบ้านเห็นกะไช้ กตัญจะให้ความต่ำบาก คุ้งพามาให้รดน้ำหหดังฤกษ
- ๘) รดน้ำแต่งงานบ่าวสาวทบ้านประเสริฐ (วันที่ ๒๒) ได้ไป เพราะฝนเวลากาเย็นไม่ตก
- ๙) ในวันที่ ๒๒ นันเอง ชายคุณภูริบันธ์พญ์มาศานให้ไปรดน้ำหดังคง ไม่ต้องกราบทูลมากมายเพราพนธ์พญ์มาศานหดังแล้ว

(๑๐) เห็นในหนังสือพิมพ์ ก็จะไม่ตัดส่งมาถวายแต้ แต่ก็ขอ
ไม่ได้ คอกทพพ์ได้ข้างบนนนนแปดตัว คุณขอ กับคำจาหน้าก็แปดตัว
โภตงก์แปดตัว

(๑๑) ทึกราบหูด่าว “สั่งชักดิปชัย” เป็น ๑ ตอนนนน นักได้ว่า
เด็กตอนที่ ๒ เห็นจะเพราะไม่มีเรื่อง จำให้ ฉาก ฉากหนังมีญวน
รำกระถางขอมาต่อโคงร้อง “กิโย่” ตอนนี้เจ้าพระยาเทเวศร์ว่า “ได้
เห็นเรื่อง “ชินเดอเรลดา” มีระนำขอมาต่อโคงหาเก้อกแก้วก์ท่า
ตามไป คนที่เก็บซองกับผ้าได้จงให้ชื่อ “กอนเจ่อง” เพื่อให้เป็นญวน
เข้ากับระบะ ชิกฉากหนังท้าวเต่นากุญให้ปฐกโรงเต้นฉลอง จำให้ว่า
เพื่อจะให้หันน้อยด้วย ดึงคอดตอนพระรามเด่นดวง นัดตกพอกับคนเชิดหนุ
ฉากโรงหันนนคนเขียนฉากโรงดูครรยังสั้นเกตได้ด้านไม้ต้องเข้ากับ
ภูเขา ต่อกับคำที่เรียกว่า “เข้าไม้”

สันօจลายพระหตุ

(๑๒) หญิงไอยเชี่ยนถ่ายพระหตุก์มาให้ เห็นขอพระองค์ว่าไม่ได้
มถายพระหตุก์มานาน ขันถ่ายพระหตุกนนไม่จำเป็นจะต้องมีเส้นขอไป
แมทเกต้ากระหม่อมมามาถวายทุกวนพุชก์เพราระถายเก่า ๆ มอย
ถ้าหมดไปทกๆ ราไป จะไม่ชูกระถายแพงมาใช้ ด้วยเรารอยู่ในกรุง
ไม่จำเป็นต้องเขียนหนังสือถังกัน ผู้จะไว้ก์ไปเม้าให้

เร่องบัวช ฯ ลูก ฯ นน ได้เคยถามพระคุณวังต์มหาชีวัตร (อาจารย์
แมว) ได้ถามว่าประเพณีนห้ามต์กหรือ หานบอกว่าไม่ได้ห้าม แต่เข้า
ไม่ถึกกันเอง ในเมืองทม婺เพราระเข้าย เข้าไปถึกกันในเมือง
ค่างประเทศ

ก่อนจะบดชนดองรับใช้ในวัดແດວบัวเป็นเนตรก่อน ขันหมาก
ซึ่งบดด้วยพระพุทธศรีสัมภาราซึ่งเรียกว่า “ติกรามนา” การบดชนทักษะนั้น
พระเจ้าบรมโกศรับผิดชอบ

ในการทำข้าวปุ๋ยนาคบังเอญนายหงวนซึ่งบดชนห้าราศุ
คุณเคยกินมาแต่ก่อน เขายังทำข้าวปุ๋ยนาคให้คงทนเข้มแข็ง ถ้าหากไม่ได้ทำ
จะไม่มีว่า นายศรีทองก็คงกระหง แต่เป็นตนรูปไปก็ทิโจน นายศรีแก้ว
ก็คงเข้าเครื่องแต่งตัวทั้งแกล้วเข้าประดับกระหงนายศรี ขอนให้รู้
หากพระราชคárส์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลดง ถ้าท่านงบหนักชิง
แก้วกองทองก็คงเข้าเครื่องแต่งตัวทั้งแกล้วและทำด้วยทองด้านเข้า
ไปประดับดัง นายศรีทองเงินก็ได้คดแฉว คือโถะเงินโถะทองรอง
อาหาร ไม่ผิดคárรับให้ญี่เห็นเป็นผิดในรัชกาลท่าน แต่สำรับอัน
ไม่ได้ เพราะไม่มีโอกาสจังหวะ

(๓) ตรัสรัง “ร้อยแกล้ว” กับ “แปดร้อย” ทำให้ได้คดชน
แต่เห็นจะหมายความอย่างเดียวกัน ก่อนหน้าได้แปดตัว “ร้อยแกล้ว” นั้น
แต่งนั่มผื้น กับที่ตรัสรังแยกระยะให้ร้าวห้องต่อม ๗ อย่างนั้นคือมา
เดียวยหหงต่อตามกระหงเดียวไม่ทราบว่ามาแต่กระหงไหน
เพราไม่ได้หัดกันจากกระหง คำว่า “หงต่ออัค” ก็เข้าใจ ยังไห
พดว่า “นหต่องคาว” เป็น “หนุหต่องขาว” หงต่ออาจกษณกเข้าใจ
ว่าเพราจะเขียนถูก

การเรียนนั้นเกิดจากการหม่อมไม่ได้เรียนกับเจ้าบีและคณปาน
เพราจะครอกบ้า “ตีรพัคเพชร” ตื่นให้ร้าวได้ การอ่านต่ำนุกด้านนี้เรียก
ว่า “ขันต์มด” ดีใจเป็นตนพัน ที่หดงคุ้งได้เรียนกับพระยาศรีตันทร
(น้อย) นั้นแปดตัวได้รูมากซัน ในการเรียนนั้นไม่จำเป็นต้องเขียน

ต้วยตุ่มค้ำหรือกระดาษข้อมย นักเรียนแทกก่อนใช้กระดาษค้ำ ตั้งให้
ทรงทราบอย่างแล้ว จนชุนนิรศราనุวัตติวงศ์เจ้าฯ เรียนหนังสือที่โรง
ทานพร้อมกับพระยาจันดา (สาย) พระยาจันดามรรูปภาคอูฐหัว
กระดาษค้ำเต็มอ

การเขียนประหลังและไม่ประหลัง เกิดจากกระหม่อมได้พุดเนื่องๆ
ถ้า ประหลังไม่ใช่ตัวของ แต่ชอบความเห็นที่ว่าต้องประหลังแทบทุก
เสียงดัง “อะ” จริงๆ แค่ที่เขียนประหลังในที่เห็นไม่ควรประกับประนน
ด้วยทกวนนเข้าเขียนกันเช่นนั้น ได้ดังปณิธานไว้แล้วว่าจะเขียนตาม
สมัยกเขียนตามเข้าไป

เรื่องเดียวกันนั้น จำไม่ได้ว่าเคยกันเมื่อไร มีอะไรเป็นหลัก
แต่เป็นแนวว่าเกิดจากกระหม่อมเดียงเมอรุคดีนและ การเปลี่ยนแปลงก
มีเส้นอ เช่น “หรือ” แทน “ๆ” “แตะ” “แหด” แทน “ด”
ก็จะเขียนตามไปเสียอ ที่จริงไม่มีอะไร เกิดจากเขียนกันอย่างไร
ก็ต้องตามเข้าไป ไม่เช่นนั้นก็ “เป็น”

เรียน

(๔) ทุกกระหม่อมตัวรรคตด้วยประชวรพระไรโคะไร ห่วง
ว่าจะครั้งบอกให้ ให้ยกแต่เข้าโถษกันว่าเพราะเต็คๆไปหัวกอ หัวกอ
อยู่ที่ไหนก็ไม่ทราบ

คุรุมิคุรุแล้วแต่จะโปรด

ທ. ๓๕/๘๖

ຕໍ່າຫັນກໍປລາຍເນີນ ຄດວງເຫຍ

ວັນທີ ๑ ກັນຍາຍັນ ພ.ກ. ๒๔๙๒

ກວາບຖຸດ ອົມເຄົ່າກຣມພຣະຍາຄໍາວັງ ທ່າງນິ້າພຣະນາທ

ກຮາບຫລຸ

) ຂ່ານໜັງສ້ອພບເຂົາແປຕືອກຮູ່ “ຕົກສົດທານາຄນຫຼຸດ” ວ່າໃໝ່ໃຊ້
ເປັນຫຼັງຫອນ ຄໍາ “ສົດ” ວ່າຮ້ອຍ “ຕົດຫຼຸດ” ວ່າເຈັດ ຄວາມຄວິງໄນ່ກວາບ
ວ່າເຂົາເຊີຍພອຍໆງໄວ ກັບຄໍາ “ນຫຼຸດ” ກົບເປັນຈຳນວນອັນຫັນໃນໄຊ່ສັນ ອຸ
ກັບ “ນິນຫຼຸດ” ເພີ່ມແຕ່ດີບຕັນຂຶ້ນໄປຄວິຍຮ້ອຍແສນ ເຂົາວ່າໃໝ່ປະເທດ
ເຂົາພຣະຍານາຄສ່ອງຕົວເປັນເກັນທຸກຂອງເຂົາ ພຣະຍານາຄຈະມາທຳອະໄວ
ແກ່ປະເທດນຳງົກຄານທ ຕານຊາວນເນີນຂອງຕໍ່ານານ ແຕ່ຂອງປະເທດ
ນີ້ມີຢູ່ໃນຕໍ່ານານອໍ້ານແຕ່ວ່າ “ຕົກສົດທານາຄ” ໃນໄຊ່ໃໝ່

ອັນທີ່ “ເວີຍຈັນທັນ” ນັນເປັນເນື້ອງທົດວ ຄໍາວ່າ “ເວີຍ”
ນັ້ນໜ້າຍຄວາມວ່າເນື້ອງແນ້ນ ໄນຕົ້ນເຫັນວ່າໃນກໍານົດຫຼຸດຫຼຸດ ເຂົາແຕ່ຕໍ່າແຫ່ງ
ໆຕົກສົດຄົກໃນກຮູ່ “ເວີຍ ວັ້ງ ຄົຕັງ ນາ” ກົບເຫັນອຸ່ນແສນ ວ່າ “ເວີຍ”
ໆຈຳກັບ “ວັ້ງ” ຕົ້ນເປັນເນື້ອງ

ໃນນັ້ນຫຼັດພາຍພເຮົາກ “ດານາ”, ສ່ວນ “ດານາ”, ນັນ ແກ່ນຕົບ
ນາກົງເນື້ອງເຮາດວິຍໃນຄໍາວ່າ “ຕົກຄິນາ”, ກົບປຽບກັນ “ພຣະເຈົ້າກອນາ” ນັນ
“ກື້ອ” ແປດວ່າກະໄວໂຮຍກທ່ານດ້ວຍໄນ່ເຄຍທ່ານ

) ໄປໃນກາරຮັນຫ້ຜົງຕົງໄນ່ຕົ້ນກວາບທົນາກ ເພຣະໄປພບ
ກັບຜໍາພຣະນາທທັນ ແຕ່ງໆນັ້ນກົບເນີນມາຫາເນື້ອງວັນທ ແລ້ວ ຕິ່ງຫາຄນ
ຂອບໃຈໃນກາຮັນຫ້ຜົງຕົງໄນ່ຈຳເປັນເຕີຍ

) ໜັງສ້ອເວົຣຕາງທຈະງົດເພີ່ມອົບບັນ ເວັນແຕ່ຈະນີ້ອະໄວເບັນ
ພົຕະໜູ້ຈະກວາບຖຸດ

๔) รอดนาแต่งงานทบ้านนนท (วันที่ ๒๘) นัดได้ไป ด้วยฝันไม่ตกร

ส่องลายพระหัตถ์

๕) หญิงไอเริญตามพระหัตถ์ ที่ ๑๔/๙๖ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม
มาให้ จงทราบกุจล่องแคบก่อความ

๖) “พุทธิบาร” เห็นจะมาแต่ภาษาตั้งตุตว่า “อุทิช”
และภาษาอีกช้าว่า “อุทุม” คำแห่ง “พระครูอัษฎาจารย์”
ก็ได้กามแต่ก่อน ว่าขียนภาษามาก กองเป็น “อัษฎาจารย์” แปลว่า
ผู้ซึ่งผูก ตั้งตุตเป็น “อุทุมครุย” แปลว่า “หมวด
ความ” ไป คือคำนี้ไม่มี ที่เขียน “หัตถាជารย์” นับเป็นภาษา
ตั้งตุตเดา ตั้งตุตเดานัมมาก ที่ “อ” เป็น “ห” ไปนั้น
ย่อมเป็นธรรมชาติ ไม่ใช่แต่เมืองเรา ให้พึงเรื่องค่างประเทศกัน
เหมือนกัน

ใน “พระค่ำราพุทธิบาร” ชั่งประทานมาให้ด้วยตัวเข้าห้องด้น
ต่อไปยังไม่ได้อ่าน ที่หนังสือขอเมเห็นเป็นภาษาตั้งตุตแกมภาษาอิน
เดียดับคงเป็นแต่ “มนตร์” เท่านั้น

๗) คำ “ขอ” เห็นจะไม่เหลือ เก่า ๆ มีมากนัก แต่ตั้งเกต
ว่าเป็นคำพอกด่างประเทศเรียก “กัมโพช” ใจว่า (กัมพูช) นั้น
ในพุฒานุกรุณของอาจารย์ชุดเดอแปล้ว่า เมืองอันหนึ่ง “เจนរ៉ូវ”
นันยังคันไม่พบ

๘) ควรต้องขับยืนถึงการทรงกถองตั้งค่าเพื่อการหมายรูปนั้นคือ
อย่างยัง ตั้งที่จะฉายนั้นไม่เหมือนกันเดย แต่คนฉายนั้นทำไปตามที่
เข้าว่าด้วยมีคิดบ้างเดย

๙.) ตรัสรถถงแบบเรื่องจริงอย่างที่ครั้ง ๑ ในเรื่องเชื้อคอดนกรต
นันเกย์ไก่ชนพูดที่เคย เขาว่าไม่เชื้อคอดนกรตว่าจะหันหาน

เกิดจากกระหม่อมเป็นคนไม่ชอบเมตยัง ยังมเนตยังรับตัวແດງ
เห็นอยู่ในไก่เดียว แคกเป็น “ นานาจิตต์ ” ที่มาเป็นต้องนกมบาง
 เช่นโรงเรียนกตองมเนตยังเดิน ตามที่ครั้งว่าทำเมตยังໄວตากผ่าน
 ฉะเจ้าถดวายตามที่เห็นในสิงคโปร์ ติกวนคนเข้าเอาเตือผู้ก่อการกับไน
 ทนมอกมาทางหน้าห้องเพ้อตาก การตากผ่าเห็นทบ้านเจ้าพระยาเทเวศร
 ฉะตากหงไวเห่าไรก็ไม่หาย ได้นกในใจว่าไม่มีชื่อไน พระยาส์รตั้ค
(๑๖) บอกว่าบ้านจะไม่ให้มีไนยนนจดงาย เห็นไครไนเข้าทักก้าวติ
 ไปเตียกແಡวกัน มากกตุ้หेयากที่จะรู้ได

๑๗.) คนพวงก้อมตัวร้างแต่ก่อนไม่เห็นไครคิดเจว แต่คนเดยดัน
 ไม่ทราบอย่างไรก็จดวารูวิชาเดิค แม้จะรูวิชาเดิคกยังมคดผดจน
 ตกพัง

๑๘.) รูปชูนรำคำแหงแต่งตัวในรัชกาลหกนนเกิดจากกระหม่อม
 ไม่เคยเห็น รูปฉกทระเบียงนกรดอนไหเห็น แคทเข้าบอยกัวรูปพอก
 ไทย ฉะเหด้าริงอย่างไรก็ไม่ทราบ

๑๙.) ตามที่ทรงตั้งตัวความรู้แต่งตานาเมืองพระตะบองนน
 ควรແດງ ตานาบนข้องที่หดัง

ให้คพจนานุรัมของอาจารย์ชิดเคอ ใบคำ “ คทา ” และ
 “ ทณู ” “ คทา ” แปลให้ไว้ว่า “ Glab ” นกถงรูปยกษัตริย์เห็น
 บนพระปprasangคหนเขมนรดอ “ คทา ” ปถายให้ญูทมอดอເຊັກ ที่ปดาย
 เมນกรະบຸນกรະບຸນຕົມເບີນໃນເຂາມາຫດາວ ສ່ວນ “ ทณู ” ນັ້ນ ແປດວ່າ
 “ Staff ” ມຄາແປດອນທັນຈາກ “ Punishment ” ຕູເຂາທຳກ ກໍາໄຫ້

มารายณ์ถือไม่นั้นสำหรับคุณชวากมาให้ ตะบองกับไม้เท้าก่อพะจะไป
ด้วยกันได้

(๓) ตีมากที่ไม่ทรงใช้คำ “เพราะ” เกต้ากระหม่อมจะเอา
อย่างไม่ใช่บ้าง คำ “ด้วย” ม้อย์ແດວ

(๔) คำ “สาวตัวรักกำนัลใน” ติดว่าคำ “สาวตัวรัก”
นนเป็นนางพ้า แต่ทักษิณนกไม่ใช่จะให้เป็นยังคำ เป็นกราบทด
เพื่อให้เข้าพระหทัยเห็นนเนอง แต่เมื่อไม่ทรงเห็นด้วยกันไม่เป็นไร หนังสือ
ของเราก็เขียนตามใจ “สาวตัน” หรือ “สาวตัวร” และ “สาว
ตัวรรค” ก็คงนั้น ถ้าจะเจาะความตั้งมัครใจ และถ้าเป็นเด็กก็ขอยก
เช่น “สาวตัน” อย่างไรก็ต้องเขียน “ตัวรรค” เป็น “ตัวรรค”,
ก็ เช่น “รังตัวรรค” เป็นคัน เข้าแปดกันว่าแต่งตัวรรค

(๕) คำ “ตัญญาณ” คำได้คงดู ถ้าเกต้าจะกรงทูลกระหม่อม
ชายทรงว่าการกระทรวงกذاโน้ม จะมีหนังสือออกไปทูลถวามกษาด
การคนนาคมน้ออกไปไม่ได้ คงกราบทูลถวามผู้พระบาทເຊື່ອຈະทรง
ทราบบ้าง

(๖) เร่องศรีชุมชนไมยันนไม่ได้ทราบโดย ต้องถวามหญิงสาม
คงได้ทราบเร่อง ทราบถวามดูนไปกว่านอก ว่ากันเหត้าແດວเช่นชบ
ให้ไว้ ที่เช่นชบให้นนเป็นคองสุญไม่ได้ເຂົ້າ.

ความมีควรแล้วแต่จะโปรด

พ.ร.บ.

๓๖/๙๖

คำหนักปลายเนิน คลองเตย

วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๙๖

กราบดู ศิริเมืองพราวยาคั่ว ฯ ทราบผู้พระบาท

กราบทูล

๑) พญาช้างเป็นเจ้าเมืองพระตะบะบองค์เหมือนจะเป็น “พญา
โโคคบอง” เวลากรเรอิง ตัว “ต” ช้างตั้งกอกคนนจะเป็นของ “โโคค”
หรือของตะบองไม่ทราบเตย พญาคนนนเกียจข้องกับประเทศด้านซ้าย
มาก ถึงกับมพระเจดีย์อยู่ท่านของท่าแขกเก่าเรียกว่า “พระเจดีย์”
พญาโโคคบอง เขาว่าปะจุกี้พญาคนนน จะประดุจรังหรือไม่จริง
ก็ไม่ทราบ แต่เราขอ喻ขอเข้าเป็นแนวแกนແล็กกัน

๒) “เงมราฐี” เห็นจะเป็นคำพัฒนา คือ “เงม” กับ
“ราชี” ในเมืองจังหวัด คงคันไม่พบ “เงม” ท่านแปลไว้
ค่าหนังว่า “peaceful” เข้าทามาก

๓) คำ “อิจฉา” นั้นผิด ที่จริงเป็น “อิธุส่า” สังสกฤตเป็น
“อิรุชยา” พดควยเขียน “ต” เป็น “ฉ” เช่น “ตตาก ฉตาก”
เป็นต้น ควรเขียนเป็น “ราชยา” แทนกับเป็นกราบดูให้ทรงทราบ
เท่านั้น เหมือนกันกับคำ “ต้าวศรรภกานต์ใน”

๔) “ทอกเชือก” เข้าใจว่าแปดว่าคดเชือกออกยกยาวไปเพื่อ
ตรุด “ตามเชือก” ในต้องแปดความรักด้วยแล้ว พชนเข้าใจว่า
เกรย์มฉบับซ้าย แต่ไม่ได้ทำเหมือนช้อ กดสายเป็นพชรร้าว แต่ก่อนนั้น
ทางหอเชือกห้องต้นมามหตวัง แต่ครนรขอหอเตี้ยແล็กกรณีปราบเนยเข้า
ชั้นไปทางคทาหนักกรรมตมเดช จำได้ว่าให้เกยรุนไปดู แต่นานແล็ก
จำได้แต่ที่บ้าน เป็นคนว่าบพากย์ทำสัญการหนนไม่ใช่หักดักเพดং

ท่าแต่คนเพด়ง และการพนมมือคนร้าชอกไม่ให้พนมมือ ใช้หงายมือ
คดงหน้าอก และกราบทัตะมยเห็นอนยาแยกเก่า ๆ ท่าร้าชอนนเรยกว่า
“ร้าพตชা” คิดว่าจะร้าท่าพระเจอกแต่ก็ถ่ายเป็นร้าท่าแข่งแรงไป คือ
ท่ายกษ

คำ “คาด” นั้น เข้าใจว่า “คาด” แปลความว่า “ให้เป็น
จะเป็นค่าที่เราใช้อยู่” คำ “คาด” และ “บันคาด” หรือไม่ใช่ก็ไม่ทราบ
โดย เข้าใจ ให้กับ ที่ เสียเขียนปักกันด้วยฝรั่งไม่เห็นแปลกดัน
ม้วนกระดาษซึ่งประทานไปเป็นบันทึกใหม่ ๆ น่อง ได้ตั้งถ้อยคิดมา
แล้ว ถ้อยคิดมา นังต่อ เครื่องหมาย

๒๔๙

๙) “น้ำ” (๙) ยศพม่าใช้น้ำซื้อแปดว่ากระไว คงทรงทราบ
พอกที่จะทรงขอขบวนได้

รายการ

๖) ได้รับใบแตง เว้าใจว่าขายเจริญสุขตั่งมาให้ เชิญรถนำ
แต่งงานนายตีระ ศรีตั้มพันธ์ ดูกาญจนางอบ กับหมื่นราชวงศ์
ชนพาติการ เกษมนั้นด้ ดูกันต่าง ขายเจริญสุข วนที่ ๔

ความมีคุณแล้วแต่จะโปรด

WSD

× × ×

二二

ตำหนักปลายเนิน คลองเตย

រាជក្រឹត នគរបាល ភ.ស. ២៤៨៦

กราบดู ต่ำที่สุด สำหรับผู้ที่มีพระบารมี

สันօงล้ายพระหัตถ์

๑) หนังสือเชิญถายพระหัตถ์ ที่ ๑๕/๔๖ ลงวันที่ ๓๑ กันยายน
มาให้ จะกราบทูลต่อรองตามสัมควร

๒) เดชะผิดไปคนตัด สำคัญว่าพระท่านพุดคำสอนนั้นพระยา
เพชรพิชัย (ตน) ทำ ท่านเป็นพระยาจศร (หนุพร้อม) ทำ ได้ช่างทอง
ไปจากพระยาเพชรพิชัย (ตน)

๓) กับ “อู” ก้าเข้าใจผิด คิดว่ามีความหมายอะไร ที่แทรกอย่าง
“ปู” ของเงยวนนเอง

๔) “ตราสาร์ตตอร์” นั้นเป็นชื่อหองขันให้ ด้วยเข้าใจว่า
“ไหราร์ตตอร์” นั้นเป็นวิชาหมอดู หรือเราก็เหตุผลคือเข้าใจว่า ด้วย
การแต่ละท่านจะต้องขอวิชาขันให้

๕) ตรัสรถึงคำแห่ง “B.A.” และ “M.A.” ทำให้นึกถึงกรรม-
หลักงปรัชญา ตรัสว่า “เป็น B.A.” นั้นคือ เป็นบ้า “เป็น A.M.”
“คือเป็นหมา”

๖) พระไทยจะตอบพระอยู่ปุ่นกงค์นาทางมหา yan พยากรณ์
ด้วยไม้รู ถ้าจะบอกแต่ทางหิน yan ที่ถืออยู่จะค่อยยังชัว ให้เข้าเที่ยบ
เข้าเอง

๗) เป็นแนวว่า “ความ” นั้นทำให้ช้ำไป (ที่เจ้าว่าช้ำนั้นด้วย
ไม่เห็นตัวอย่างอันเรียกว่า “ความ”) หมอนอนแบบว่าผู้รู้ เช่น
“หม่อง หมอยา หมอนวด” เป็นต้น ที่เรามาเข้าใจกันว่าคนขี้ค้อ
ช้ำเป็นหมอน คนขี้หายช้ำเป็นความนี้เข้าใจผิด ข้าหลงเข่นทายช้ำ
พระประเที่ยบ จะโปรดอย่างไร หมอน้ำช้ำก็จะเป็นผู้ทางช้ำช้ำที่
เท่านั้น

๙) ที่โปรดให้ปัจจารมณ์สั่งเวชน์ เห็นว่าที่คุณให้อธิบดีกับบ้าน
ไม่ต้องไปทำการอย่างกรรมการที่รถไฟก็ถอยแล้ว
คำว่า ข้าวโโคครานนสั่งตี้อยู่วันนักนอย่างไร ตามเดิมการพระยา
เทวงศ์ประทานอธิบายว่า นับขึ้นไป ๑ นับลงมา ๑ ตัว ๑ ใจเป็น ๑
ข้าวโโคครา ไม่เกี่ยวแก่ผู้หญิง

กราบหล

๙) เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ได้ไปที่บ้านช้ายเจริญตุ้ง รตน.
แต่งงานให้คุณบ่าวสาวด้วยฝันไม่ตกร

รายการ

๑๐) เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน สำนักพระราชวังสั่งหมายพิเศษเดิน
พระชนมพรรษามาให้ส่องฉบับ คือหมายนำฉบับหนัง กับหมายกำหนด
การ (ใบพิมพ์) ออกฉบับหนัง

๑๑) เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน มีไปแหงมาเชิญไปรดน้ำแต่งงาน
ทบานปถายถนนต์ร่วงศ์ ระหว่าง ร.ค. ตั้งวงศ์ บุนนาค ร.น. ถูกช้าย
นายเตยม ต์ร่วงศ์ กับนางสาวกัญจนा บุนนาค ถูกสาวนายพชรยญาต
วันที่ ๒๔ กันยายน เวลา ๐๗.๓๐ นาฬิกา

ความมิควรแล้วแต่จะโปรด

 X X X

ที่ ๓๙/๘๖

สำหรับ สำนักปลัดเมือง คลองเตย

วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖

กราบหล ตามเดิมการพระยาคำรัง ฯ ทราบผ้าพระบูชา

รายการ

๑) เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ได้รับใบแดง เชิญรอดูแต่งงานบ่าวสาวทบ้าน น. วงศ์ภาณุส์ติ ระหว่างนายมณี กาญจน์โภคิน กับนางสาวเรียม ลัชโภทัย

๒) วันที่ ๓๐ กันยายน ม.๙. เฉลิมศรี จันทร์หัตมานาหา ให้ใบคำว่าจะเฝ้าศพ ม.๙. หญิงทศศันทร์จารุณี ท้วกไครน์ตร เวลา ๑๖.๓๐ น. ได้บอกว่าถ้าฝันไม่ตกจะไป

๓) เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ได้รับใบคำว่าจะทำบุญ ๗ วันให้ม.๙. แบปติก สายสกุลประนก เต้นรังสรรค์ วันที่ ๘ (ภาคคดว่าต่อหนึ่งครรภ ๖ วัน ก็ตาย วันที่ ๔ ตุลาคม)

๔) เมื่อวันที่ ๘ น. ได้รับหมายสำนักพระราชวัง & ฉบับ บขก กฐินหตุวง กับทำบุญวันส์วรรคตในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาฯ นี้หมายกำหนดการ (ใบพิมพ์) มาให้ด้วย คราวนั้นวันที่ ๙ ได้รับหมายกำหนดการ (ใบพิมพ์) อีก ๔ ฉบับ ให้แบ่งสั่งหมายกฐินหตุวง มาถวายบคนธฉบับ ๑ ด้วยหากจะไม่ได้ทรงรับ แต่หมายการทำบุญ ถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาฯ ตามเดิม จึงไม่ได้สั่งมาถวาย

กราบขอ

๕) ข้านหันต์เรื่องพระองค์ชั้นจัง (พระเยี่ยนจัง) พบ “ราชอาต์” ว่าห่ายงดง “สุวรรณจักร” อะไรก็ไม่ทราบไม่เคยรู้ แทนนั้น เองทำให้มค่า “ราชาร์มาธิ” ชน กับในหันต์อนนเองเรียกตัน ไฟว่า “บปุปดิ” คันพจนานุกรมของอาจารย์ชิตเดือน “บปุปดิ” ท่านแปด ได้ว่าคันมะเดือชนิดหัน กับ “บปุปดิ” ท่านแปดได้ว่าคันไฟ (เข้าใจ

ว่าที่พระเจ้าอยู่หัวฯ (ครั้งรุ) เห็นว่าหตุผลนี้ แต่ก็ทรงนับ
ด้วย “อสุตฤด” เป็นตนโพธิแห่งพระเจ้าอยู่หัวฯ ครั้งรุแล้ว

๖) ข่านหนังสือพบว่า วันจะไรต์เดชะเคราะห์ค้ายເມາໄນຈະໄຮ
ຊยากรີແຕຣີໃນກວດງານພຣາມນັ້ນສ່າສົ່ງຄຣາຫຍອພຣະຕົມຸດ ແກບອກຫຼັງ
“ກຸສະ” ເກດັກຮະໜ່ອນກົບຂອງຈ່າຫຼັງກາ ແກ່ຈ່າໄປຕາມທີເຄຍໄຊ້ ທ່ານ
ຈົງຈ່າເປັນຫຼັງຫອນນີ້ໃນເນື່ອງ “ກຸສູຄອນຄຣ” (ຄົມ “ໂກສູຄາ”) ເຫັນໄ້
ວ່າເຫັນໄ້ມີພຣາມນັ້ນຈົງດົກ

๗) ພຣະໂພຊີຕົກຈົງມ້າຍານເຫັນທຽງກັນກັບເຊັນທີ່ຈົງຝ່ຽວ ແຕ່
ກົມນັ້ນໄຄວັນບົດອກຕົງເຫັນຕາມຫອບໃຈ ເຊັນທີ່ຈົງຝ່ຽວເຂົ້າໃຈຈ່າເພັນມາ
ຈົດກັນຂັ້ນທີ່ຈົງຈົດວ່າຕົ້ນບາທຫດວັງທັງ ແຕ່ພຣະໂພຊີຕົກຢັງຄອບຍໍ່ເໝັນ
ເດີນ

๘) ໃນທີປະຈຸນສ່າກັ້ນແທນຮາຍອຸປະກອນຫ້າມຮອເງົນ
ເຫຼົາເຫັນທີ່ກົມນັ້ນໄຄວັນກົມນັ້ນ ຂໍມີຜ່ານທີ່ບໍ່ຕຽງນາ
ຈັງດັນ ໄນເຂົ້າໃຈຈ່າໃນຍ້ເອາໄປທໍາໃນ ທີ່ຫດັ່ງຈົງເຂົ້າໃຈ ຈ່າໄປດີ
ຈັບໄດ້ ໄປຖືເຫຼົາເຫັນກົມນັ້ນ

ການທາຄະນາກົດເກດັກຮະໜ່ອມຮູ້ຕົກຈົງຈົດແຫ່ງ ໄນຕົງທ່າກົນ
ຕົກຈົງຈົດຂຶ້ນຫຼາຍແຜ່ນ (ແຜ່ນຫັນໜ້າຍຄວາມຈ່າກໍ່ເວີ່ງຕາມຍາດ
ຕຽງແຜ່ນໜ້າຍຄວາມຈ່າຕາມກວ່າງຫຮອດຄວົງ) ແປດຈ່າເຫັນເຂົາທ່າກົນ
ນັ້ນ

๙) ข่านหนังสือພິມພົ່ງເຂົ້າໃຈວ່າ “ການຮອນໄຢແດນເຫຼືອ” ນັ້ນ
ເປັນເນື່ອງນີ້ໄຢເຕີຕ ແກ່ອັນນັ້ນເຂົ້າໃຈຈ່າເປັນອາກີຍືສັນຍູ້ໄອຄເດີຈວາ

๑๐) “ອາດຕົວຕົດ” ເຂົ້າແປດຈ່າກອອງຫັນຮອບຕົວ ດ້ວຍ
“ອາດຕ” ແປດຈ່າຂັງຫັນຫຼາເຫັນ “ວົດຕ” ແປດຈ່າຂັງຫັນສົ່ງຕ້ານ

ด้วยเป็นเช่นนั้น “อาทิตย์” จึงแบ่งเวลาขึ้นห้องรับตัว แต่เกล้า
กระหม่อมนายร้อยว่าไม่มี เพียงก็ได้วาคนแบ่งไม่รู้จักเกรงครุยังค์
ที่จริง “อาทิตย์” แบ่งเวลาไว้ให้ญี่ก็ได้

(๑) เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ได้โปรดนาแท่งงานคุ่บ่าวถาวรทบ้าน
ชัยเจริญสุขด้วยฝันไม่ตก

(๒) เมื่อวันที่ ๒๕ ได้โปรดนาแท่งงานคุ่บ่าวถาวร ทบ้าน
ปถายถนนสุรวงศ์ ด้วยเวลาที่เข้ากำหนดมาให้นั้นເພື່ອญี่ฝันหยุด

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ ได้โปรดนาแท่งงานคุ่บ่าวถาวร ทบ้าน น.
องศากลีศึกด้วยฝันไม่ตก ขาดบันเข้าให้คู่เรือนหมาไฟใหม่ เข้าใจว่า
เหตุผลดังเดียวกันแห่งงาน แต่ทว่าเหตุผลดังเดียวกันเป็นต่อหนัง นรด
มีประคุต่างหากแต่อยู่ในรัฐบ้านใหม่

(๔) เมื่อวันที่ ๒๗ ได้โปรดนาแท่งงานคุ่บ่าวถาวร ทบ้าน พอดัง
๑๒.๐๐ นาพิกาກฝันคง ต้องให้ชัยจังวะไปเผาแทนด้วย

บรรเลง

(๕) อ่านหนังสือเรื่องพระองค์ชั้นจัง พุดถงพระเจศยทบราฯ
พระบรมยาตราเชิญขอกราจากพระเจศยใหม่ ให้คนบูชาในเดือนที่
หนึ่งข้างตน ว่าทำด้วยพดอยเมตตคเคยว เป็นอันปรากฏว่าพระบรม-
ยาตรานเป็นองค์เตือนภานานแล้ว

(๖) อ่านพงศาวดารฉบับหลวงปะเสรีรุ๊อก พนว่าเมื่อ (๗๙)
ศึกษา ๗๖๐ (พ.ศ. ๑๘๒๐) ตั้มเศษพระบรมราชอาธิราช (พงฯ)
เตศค์ไปเขามีเมืองชากังราว พระมหาราชารามขอกราดวายบังคม
ทำให้เข้าใจว่าเมืองชากังราจะคือเมืองสุโขทัย แต่ครั้นมาหาราช (เจ้า
เมืองเชียงใหม่) ไปคืนเมืองชากังราและว่าไปคืนเมืองสุโขทัย แต่

(๔๖) ศักดิ์ราช ๙๘๘ (พ.ศ. ๑๘๘๘) ผู้กัน ๙๙ บ้านฯ ทรงไปร์ได้ หรือ
เมืองชาวกังราชวะอยู่ ใกล้กับเมืองตุ้ยวิจัยก์ได้ และขันแกเมืองตุ้ยวิจัย

สันของลายพระหัตถ์

๑๗) เมื่อวันที่ ๑ คุณวัน หนึ่ง ไปเชิญเชิญสายพระหัตถ์มาให้
ฯกราบทูลต้นของความทั่มคลา

๑๘) “บัญชาอันตรธาน” นั้น ก็เป็นคำพยารณ์แห่งคนแต่ง
ถางทกถูก ถางทกผิดเป็นธรรมชาติ แต่ที่ครั้งนักแต่งและทุกๆครั้ง
บอกอีกต่อไปนั้น ไม่นับว่าเกียรติข้องแกบัญชาอันตรธาน หากไม่เอา
เที่ยบกันเข้า

๑๙) โยเต็ตเมืองトイเกียน เข้าใจว่าเป็นอาหารฝรั่ง ไม่ใช่
อย่างญี่ปุ่น ในเมืองญี่ปุ่นนั้นควรจะกินปีกาวยกับเป็นเมืองเกราะ
นักลงครองตั้งเมืองเด็ดการนพะยาเทววงศ์เด็ดฯไปประเทศญี่ปุ่น พระ
เจ้าแผ่นดินให้อาเครื่องเตือนมาประทาน เข้าใจว่าเป็นแบบกีร์กัง
ถก “ตุบ” (เพียงชัน) ด้วย ครั้งนั้น “ซูบ” ตามเต็คฯเข้า
เด่าว่าทุกดتا เข้าใจว่าไปกินข้าวที่โยเต็ตซังจัดเป็นฝรั่ง แต่คราวน
ที่โยเต็ตก่อศึกกับขบวน ท้ายแล้วเข้าใจว่าเขอกันแตงกวาจามนาปีญี่ปุ่น
นั้น ตั้งเกตว่าที่โยเต็ตซังจัดเป็นอาหารฝรั่งกับเป็นอาหารญี่ปุ่น
ทว่าเนื้อปีกาวยาพคถายเนื้อหมูนั้นไม่อัศจรรย์ใจ ด้วยฝรั่งเข้าใจเป็น
ลักษณะกาก旌ไปหากินในน้ำ แต่ไม่เคยรับเห็นแต่กระดูก ตัวเป็นๆ
ก็เข้าใจว่าได้เห็น จะใช่หรือไม่ใช่ก็ไม่ทราบ เห็นแต่นาพูดเป็นฝรั่ง
ไม่เห็นคัว

เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๓๔ ข่ายแขวงน้ำเยี่ยมเกิดภัยหน้ม พร้อมกับแม่ส์ว่าติกับดูกษายด้วย จึงเป็นนักเรียนอยู่โรงเรียนทหารูป ครุฑแห่งกบไป วันนั้น ๆ มาตามจะให้ไปปักนเตียง

(๒๐) ตรัสถานว่า “ตน” หมายความว่าภาระไว้ เกิดภัยหน้ม เข้าใจว่า คือตนเข้มเรานเอง ด้วยคงใจจะเย็บทุกอย่าง แต่ถ้าการหนัก ตัวเองก็อยากรู้ค่าใช้หเบตไม่ออกแต่ก็จน ตัวเองยังบอกตัวเอง ไม่ได้แล้วจะไปบอกใครได้ คำไทยเป็นเดิมพื้นคำปักนี้ เช่น “หัด - หกน” และ “ไย - ไญ (เญยยะ) ” เป็นต้น ถ้าคำ “อุดตะคัดขาดน” จะเป็นภาษาบ้านปักษ์ “อุดตะ” ก็แปลว่าหัด “คัด” แปลว่าถัง “ขัด” ไม่ต้องแบต “ตน” ว่าตนเข้ม หมดหนอก ให้ความแต่จะถูกหรือไม่นั้นไม่ทราบ เร่องข่ายด่วนเกิดภัยหน้ม อ่านว่า “มี - ยาด - ตนะ” แต่ผู้พูดบางทีเห็นจะทรงอ่านว่า “มี - ยา - ตน” คงตรัสถานว่า “ยา” หมายความว่าอะไรก็ทราบทุก ไม่ได้ ท้ออ่านว่า “มี - ยาด - ตนะ” ถ้าแบตเป็นภาษามาจากความทุน ไม่ได้ความอะไว รู้สึกว่าไม่ถูก แม้จะอ่านว่า “มี - ยา - ตน” ก็ไม่ถูก เห็นอนกัน ถ้าถูกแต่จะมีบัญหาว่า “ยา” แบตว่าภาระไว้ทำใน การเขียนนั้นเขียนไปได้หด้ายอย่าง แต่การอ่านก็อ่านไปได้หด้ายอย่าง เห็นอนกัน อย่างไรก็ เขียนครั้งใหม่ก็เป็นครั้งนั้น ถ้าปิดอกกรุว่า ปิดอก ทงนยัมทรงทราบอยู่แล้ว พอกไปกับม้วนภาระ

(๒๑) ที่ตรัสว่า “ขวบ” กับ “ปี” ใช้ต่างกันนกถูก “ขวบ” หมายความว่ารอมดันเกิด “ปี” หมายความว่าเมื่อเปิดยันซึ่งกัน แต่ที่จริง “ขวบ” ก็คือหมายถึง “ปี” นั้นเอง

(๒) ກໍາວ່າ “ສກ” ເງົາຫອງວ່າ “ປີ” ນັ້ນຫອງມາແຕ່ອນເຄີຍແດວ
ຂານເຫຼາຫນັ້ນຕ້ອນມາໃຫ້

(๓) ຂ້າງເຫັນອ່ານອົງເຮົາເຫຼາດຂອງສ໌າຕົ້ນນາມຫາຍານ ຂ້າງເຮົາດ້ວຍ
ສ໌າຕົ້ນນາຫາຍານ ຈຶ່ງປະສົານເຂົາກັນໄນ້ໄດ້ ແຫ່ງຊັງເຮົາດ້ວຍເຄີຍດ້ວຍສ໌າຕົ້ນນາທາງ
ນາຍານມາເໜີມອັນກັນ ເທັ່ນໄດ້ຈາກຄໍາແປດ “ສົດຖາ” ຈ່າ “ພຣະສ໌າຕົ້ນທາ”
ອໝາງທັນ “ພຸຖົນສ່ຽນນັ້ນຄັດໜານ” ຜັງເດີກແດວຂອງຢ່າງທັນ ກົບອັນຂອກ
“ຄັນອືອງ” ຄົດໄດ້ວ່າຄົມ “ຄັນອືອງ” ເນື່ອຍັງເປັນແວນດ້ວຍຄົນ
ຕົງແວນເວຍນເຖິ່ນ.

ຄວຣມີຄວຣແລ້ວແຕ່ຈະໂປຣດ

ที่ ๑๙/๒๕๖๖



กำหนดการ
พระภูมิพลฯ

คุณภาพ ๒๕๖๖

วันที่	เวลา	วัด	แพทย์
๑๙	๑๖.๐๐ น.	มหาธาตุ สุทัศน์	คริสต์ ประดับราชอิริยาภรณ์
๒๐	๑๖.๐๐ น.	บวรนิเวศ ^๑ ราชบพิช พระเขตพน ๑	เต็มยศ จักษุ หรือ จุดดอนเกต้า
๒๑	๑๖.๐๐ น.	เบญจมบพิตร ^๑ ราชปะติมา ^๑ ธาร ๑	เต็มยศ นพวงศ์ หรือ มงคลไทย

ພຣະກູງນຫດວັງ ແລ້ວ ນກາທິນຄອງນ

ວັນທີ ๑๙ ຕຸລາຄມ ເວລາ ๑๖ ນາທິກາ ຄະນະຜູ້ຕໍ່ເຈົ້າຮ່າຊກາຮແນ
ພຣະອົງກໍໄປພຣະຮ່າຊກາທຳນັກງົມກູງກ່າຍຕໍ່ຮ່າຍາຮານ ເປັນວັດທີ ๑
ແດວພຣະຮ່າຊກາທຳນັກງົມຫາຂາດ ເປັນວັດທີ ๒ ແລ້ວໄປພຣະ-
ຮ່າຊກາທຳນັກງົມຕຸ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກ່າຍຕໍ່ຮ່າຍາຮານ ເປັນວັດທີ ๓ ເຊິ່ງແດວຄະນະ
ຜູ້ຕໍ່ເຈົ້າຮ່າຊກາຮແນພຣະອົງກໍດັບ

ວັນທີ ๒๐ ຕຸລາຄມ ເວລາ ๑๗ ນາທິກາ ຄະນະຜູ້ຕໍ່ເຈົ້າຮ່າຊກາຮແນ
ພຣະອົງກໍໄປພຣະຮ່າຊກາທຳນັກດົບດ່ວນເກົດວ່າງໃຫຍ່ ເປັນວັດທີ ๔ ແລ້ວ
ໄປພຣະຮ່າຊກາທຳນັກດົບດ່ວນພື້ນພົມ ເປັນວັດທີ ๕ ແລ້ວໄປພຣະ-
ຮ່າຊກາທຳນັກດົບພຣະເຊື່ອພົມ ເປັນວັດທີ ๖ ເຊິ່ງແດວຄະນະຜູ້ຕໍ່ເຈົ້າຮ່າ-
ຊກາຮແນພຣະອົງກໍດັບ

ວັນທີ ๒๑ ຕຸລາຄມ ເວລາ ๑๘ ນາທິກາ ຄະນະຜູ້ຕໍ່ເຈົ້າຮ່າຊກາຮແນ
ພຣະອົງກໍໄປພຣະຮ່າຊກາທຳນັກງົມບົນພົມ ເປັນວັດທີ ๗ ແລ້ວ
ໄປພຣະຮ່າຊກາທຳນັກງົມຕໍ່ຮ່າຍາຮານ ເປັນວັດທີ ๘ ເຊິ່ງແດວຄະນະ
ຜູ້ຕໍ່ເຈົ້າຮ່າຊກາຮແນພຣະອົງກໍດັບ

ກາຮແດວກາຍ

ວັນທີ ๑๙ ຕຸລາຄມ ແຕ່ງເກົງອົງແບບຄ່າງຍົດ ປະຕັບຮ່າຊອົ່ງຮ່າຍາກຣນ

ວັນທີ ๒๐ ຕຸລາຄມ ແຕ່ງເກົງອົງແບບເຕັມຍົດ ຕ່າຍຕໍ່ພາຍໃຫຍ່ຕົກຍົກຮ່າ

ອົ່ງຮ່າຍາກຣນນໍາຫາຈົກງ່າຍ ອໍານວຍຕໍ່ພາຍຮ່າຊອົ່ງຮ່າ-
ຍາກຣນໍາຕຸຈອນເກົດ

สาส์นสมเด็จ

วันที่ ๒๒ ตุลาคม แต่งเครื่องแบบเต็มยศ ถ่ายร่างพำนัชราชนิรภารณ์ หรือถ่ายร่างพระราชนิรภารณ์ ลงกุฎีไทย

สำนักพระราชวัง

วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๘๖

× × ×

ที่ ๓๕/๘๖

คำหนักปลายเนิน คลองเตย

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๘๖

กราบหูด ศัมเดชกรรณพระยาคั่งฯ ทราบผ้าพรมบท

กราบหล

๑) อ่านประวัติเจ้าคุณพระประยูรวงศ์ ในหนังสือบทละคร
ศักดิ์สิทธิ์ เด่นชัย ตามชั้นประทานไปพบผู้อุปถัมภ์ แต่ก็เป็นผู้ที่ควร
จะผูกหงอน

๒) ทว่า “ดงยาราชาวดี” นั้นเคยวนจอยกับศัมเดชกรรณ
พระสุ่วสิดมาทั้งแฉ้ว จึงเป็น “ดงยาดชาวดี” คำ “ชาวดี”
นั้นเป็นคำเบอร์เซีย หมายถึงพดอยขันกการเด็ก เวลาดงยาส์พากัน
ชอบใช้ในรัชกาลทั้งนั้น แปดว่าทำต่ำเที่ยมพดอยขันกการเด็ก

๓) เพ่งเข้าใจว่าเจ้าคุณพระประยูรวงศ์ชอบเด่นด้วยความสามารถ
รัชกาลทั้งแฉ้ว “ยาน้อยนา” ดังคำเขานาร้องรำตามที่ได้กราบหูด
มาແฉ้ว ทั้งผูงพูดถึงความว่าแกคงขอว่ากระไรกับอกไม่ได้ คงว่า
กระไรก็ไม่เชื่อ เอาแต่เพ่อง ด้วยเหตุนั้นจึงรู้สึกว่าคน渺่าใจได้ไม่
เหมือนกัน

๖) “ ຢາຍນ້ອຍນໍາ ” ນໍາງຈົກຕີ ແຕກນອນນໍາໄຟ
๗) ທົວການທ່າງເຮືອວັກຊາເຮືອທົດງນໍາ ດ້ວຍໃຫ້ໄຟຜົດແຕ່
ເຫັນຈະເປັນຮັກສາກາຕທິກ ໄນໃຊ້ທ່າ

๗) ทอกต่างกันขอเตือนให้ช่องเจ้าคุณพระประยูรวงศ์ว่าไม่ได้
พึงเทศนั้น จะเตือนให้ทรงทราบว่าทศชาตินั้นท่านไม่กระดิกหู ตามที่
ทรงแก้ให้ท่านนักด้อย แต่คำว่า “ฉันท” นั้นเกิดจากพระหน่อ้ม
เข้าใจว่าเป็นราก แต่ทุกๆ งานนุกรมของอาจารย์ชัตเดอจะแบ่งว่ารากหรือ
ว่าโถกไม่ได้ทงส่องอย่าง ต่ำ “อคติ” ในสัมมติเดิมเดียวกัน ท่าน
แบ่งคำว่า “ฉันท” ให้ไว้ว่าทำผิด ภารษานั้นที่เราเข้าใจว่าอะไรมัน
จะนำมาใช้ไม่ควร ถ้าเข้าใจผิดไปแต้วก็อาการรอนัก

๗) ที่กราบทดิจว่าเรื่อง “สังฆคิดปชัย” เป็นสำนวนนั้น
ขอประทานถอนคำ ด้วยได้คุบหตะคร “ศักดิ์บริพ” มีต่องโภค
และหันอยู่ในตอนที่สองแล้ว แต่เด่นด้วยไปดึงเข้าใจว่านั่นสำนวน
บทดิจครกต้าบบริพเห็นจะเข้าใจกันว่าเป็นบทเก่ากระหน่อมแต่ง
ที่เข้าไปเดินอกสำนวนเรื่องนนกเห็นให้ว่าเป็นเช่นนั้น ทั้งร่วมกับ
ความจริงแตะไม่ตรงกับทั้งแต่งคำนำไว้ ต้องเรื่องที่เข้าไปเดินนั้น
จำได้แม่นคงเป็นคำที่กราบทด แคเรื่องอนรุชนนจำไม่ได้ คำที่พด
เป็นฉากดึงดูดเขาว่าเป็นบทดิจครกต้าบบริพ แต่ดูไกว้างคนใน
วงเตบว่างงานหา อยู่ข้างแปลกศักดิ์บริพเด่นกันคำธรรมคำไม่มฉาก
ทั้งเรื่องกับเป็นมหศมุขด้วย เห็นได้ว่าผู้คนกันหด้ายอย่าง ในฉบับ
อนรุชนทวารศรีปราชญ์แห่งนนในมหศมุข ทชด “อนรุชน” กับ “อน-
รุช” กับนันเดียวกัน เขายังเป็นอุเทานน เก็นแต่ผลที่เขาคนอุ
ไปได้เดียวหน้า กับด้วยสักดิจข้างหลังตกไป แต่ไม่สำคัญ เขาวงดู

เข้าเดี่ยงเป็นพหุทัศ แต่ถ้าจะเขียนให้ถูกจะต้องเป็น “ อนุรุทธ ” ซึ่งเป็นชื่อเจ้าแผ่นดินกม ทศนัชชานมเรือง เจ้าพระยาเทวะศรีบันว่าถูกถูก ถึงไปแล้วถูกไม่ชนด้วยยังไม่ถูกบท อย่างเดียวกับนางส์ดาผูกคอตาย ซึ่งสุนทรภู่เปิดเผยเป็น “ เมื่อนั้น วายบตรแก้ได้คงใจหมาย ” เกิดจากพระหมื่นบากว่าถูกถูกหากจะเม้นแล้วถูกขันรับกันก็แล้วกัน ไม่ต้องมีบท ตามทวนเป็นเด่นฉะคร ถ้าย้านหนังส์ยกต้องเป็นไปออกอย่างหนัง จะคงเก่าไว้ได้

๔) เพลงร้องซังๆ ใจในสมุดบทตะกราดคิดคำบรรพน ๔๘
กราบทูลให้ทรงทราบบดินว่า ถางเพลงร้องตามทเคยวร้อง ถางเพลง
กรูเขากะให้คาดังครรลอง ถางเพลงก์เป็นเพลงเก่าคิดว่าเป็นเพลงนั้น
แต่ไม่ใช่ ถางเพลงก์ต้องให้ยกเหอกไถ่ถาน ถางเพลงก์ไม่มีชื่อต้องคิด
ให้ใหม่ ถางเพลงก์แน ถางเพลงก์ไม่แน่ อัญคงน

๕) คำ “ ตัน ” ซึ่งกราบทูลมาແຈนกให้ออกหอยคำ คือ
“ ตันไก ” กับ “ ตับตัน ” และ “ ต่อตัน ” เป็นต้น คำ “ ตันไก ”
เข้าได้กับตันเข้ม แต่คำ “ ตับตัน ” เข้าไม่ได้ ส่วนคำ “ ต่อตัน ”
นั้นໄกต์ไปทาง “ ตัน ” บนค่านหตุของชื่อ “ ตัน ” คำ “ วิเชียร ”
เพงเข้าใจว่าเป็นคำไทย คำ “ ปะยุ ” หรือ “ ปะยู ” และ
“ ฤกษณ ” นนรูด้วย ว่าภาษาบ้านคือและตั้งส์กุศลไม่มี

๖) “ หลังศก ” นั้นอาจจะคืนมานานแล้ว เราเอาอย่างเข้า
เหตุที่เป็นคงนกด้วยศักการชื่องเขานับคำเพาะของศักพระเจ้าแผ่นดิน ก
เพอจะนับบัดดกอกัน นบวชกาจกงจายขัน

(๓) เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม เดยงพระวัดราษฎร์ทำบุญถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ วันที่ ๒๗ ไปถวายบังคมบุชาพระบรมรูปทรงนาถตามเคย

(๔) วันที่ ๒๘ ไปทอดกฐินพระราษฎร์ที่วัดเทพธิรินทร์ คืนเย็นพระยาธรรมจารยามาหา ถวายว่าพระบาทจะเดินไปไหนได้คงกว่าในรู้ ในรัศมีสายจันเพงบือกเมื่อวันที่ ๒๕

(๕) เมื่อวันที่ ๒๙ นี้ ชายสัวต์ศักดิประคิษฐ์ สัวต์ศิวัฒน์ มาให้รดน้ำแต่งงาน กับนางสาวฉัตริยา ฤทธิ์พัฒนา

(๖) กับเมื่อวันที่ ๓๐ พ.ศ.๒๕๖๓ มาให้รดน้ำแต่งงาน (น้อย ในรายการ) เวดญาคากับสุ่บหวานท่า

(๗) “พระคำราพฤทธิ์บ้า” สำหรับ ชั่วประทานหมุนวานมาให้คนไม่ได้อ่าน ด้วยไปหดงอ่านหนังสือพนมพเตี้ย จนกระหงหงง สามเศือนคงได้อ่าน จะกราบทอกความที่ได้สั่งเกต แต่อการหนักทุ่ง ข้างหน้าอย่างผ่องไม่ได้

หนังสือขออ่านออกบ้าง ไม่ออกบ้าง เห็นจะเป็นอย่างเช่นร จะเป็นเขมรครั้งใหม่กินไม่ทราบ ไม่เคยอ่านหนังสือเข้มรเก่า ๆ ได้ยินแต่ อุบາຍกันว่าตัวเหตุยมเป็นอย่างเก่า ตัวกตนเป็นใหญ่ ทว่าตัวกตนนั้น ไม่เหมือนหนังสืออนัญพนา ทุรังเป็นตัวตุกไข่คง แต่ไม่เหมือนกับ หนังสือเข้มรไปทุกวนน ให้หนังสือขอแบบตัวอย่างเรื่อง นกคำทเขียน แบบก ได้สำนึกว่า “ทยา” ตือนกันให้อ่านว่า “ทงหลาย” กับ “ก” ตือนกันให้อ่านว่า “อันว่า” และ “เมะ” ตือนกันให้อ่านว่า “ນອ” เช่น “ອົດ ມອ ອິມນາ” เป็นต้น คงเป็นภาษาเข้มรเก่าและใน หนังสือขออนุนគับให้วาเขียนไม่ถูกกัน ด้วยคำเดียวกันแต่เขียนพ้องกัน

ถูกศิษย์จะอ่านได้แต่ที่ครับออกไม่เข่นนักก่อนไม่ได้ประหาดากใจหนัก
หนา ทั้นควรพยายามถอดไปต่ำๆ ครุกอยู่ต่ำๆ จึงได้ด้วย
เหตุว่าเป็นมัตรัตนเอง

ส่วนหนังสือไทยนั้นอ่านออกมาก แต่กันเขียนผิดเหมือนกัน
เห็นได้ว่าเก่าแก่ มากซึ่งผิดกับที่ใช้กันเดียวนบ้าง ในหนังสือไทย
นั้น มี “พุทธิบาล” หรือ “พระพุทธิบาล” นี้ “พระตันฝง”
เข้าใจว่า “พระเด็ก” ก็ “พระตันฝง” นี้ คำ “เด็ก” ไม่ได้แปล
ว่า “แก้” ออกจาก “เจ้า” (เช่น คำว่า “ปุนเก้า”) ที่เป็นคัวคิวสือ
เห็นจะเป็นผู้เรียนเขียนไว้เพื่อคนเข้าใจ

(๑) จะกราบทูลดุแก่ “พระไพศรพณ์เจด
ดิสกุตตรา” ในเรื่องความบุกเบิกศรัทธาดำเนินพัน ด้วยเรารู้ว่าข้า
กันว่า “แม่ไพสูบ” หรือ “แม่ไพสูบ” คำนั้นตั้งตียกิจจะเป็นงด ก็
“ไพสูบ” แต่ตีบไม่ออกก็ฉุน ครันได้ชื่อ “เวสสุวรรณ-ไภศรพณ์”
อาจจะทำให้เป็น “ไพศรพณ์” ได้ คงได้ไกด์ให้เป็น แต่ที่จริงมาพบ
ที่หัตถ์ว่าเป็นงาคริงๆ ในตราเก้าดุจของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรฯ
ทำการทดลอง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เรียก “ตราพระไพสูพราชาทวงเครื่อง
ยนบันแทน” ก็เป็นใจ

(๒) ทักราบทูลว่า โภคลงเห็นจะมาทางอสานน ขอประทานคัด
ภายในโดยเดือกที่จะเป็นตัวอย่าง ไม่ใช่ตามท้องเร่อง ดังน
“แทนย่างไหหัวท่าน ขอน้อม มากิน
คุณราชาอย่างยืน เมือนาน
มหานิตเต้าโภชนา พอหมน
แกนอยู่พากุนปึก เป็นพยา แต่เนอ”

สารสนเทศ

๘๓

ตั้งเกตว์บานที่ข้างท้ายกันต่องค่าเช่นโภคถังดิน ที่เป็นศีลามนในหมอด
ความก่อต่อเป็นตัวอย่างเหมือนบทหนังกับบทสาม เมื่อเรารายนแต่งมา
กแยกระยะ แตเดียวนเขียนพิดกันทางสักๆ ทว่าคำเกินปรากฏในบทน

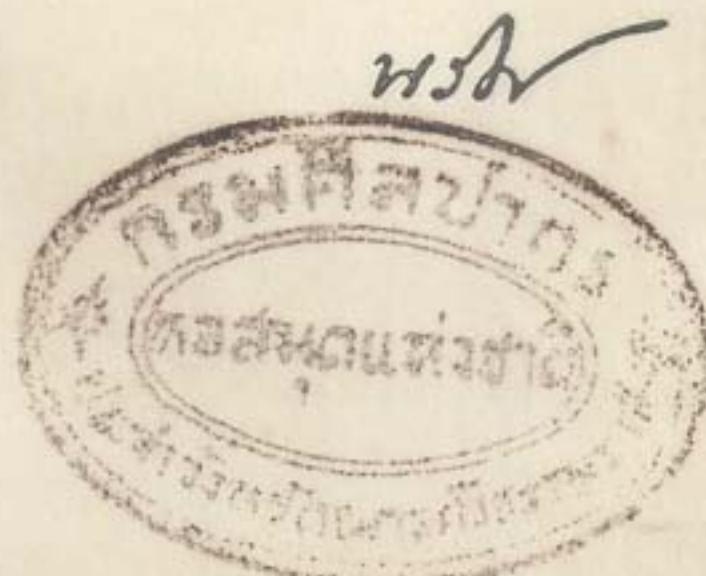
“พินพาดพ้อมแคมป์	สวนไอล
หน้าหน้าชุมแพ่แก	คนแคมป์
หลังเห็นดาวไหลดเหลือนเดือนไส	สุนเมค
ไก่ผู้แก้วขันพ้อม	สั่งเสียง”
เห็นจะเขียนแก้ให้ต้องกับเจ้าน	

รายการ

(๑๔) เมื่อวันที่ ๒๖ นั้นแม่เท่าเอาใบ>tag>มาให้ฉบับหนึ่ง เป็นการ
พระองค์อาทิตย์ เชิญไปรดน้ำแต่งงาน พ.ศ.๗๐๙ เอฯ ณ บ้านเพ็ชร
กับนางสาวพวงเพชร วัฒนศิริ แต่บอกว่าไม่ต้องไป จึงมาให้รดน้ำ
ทบ้านปถายเนินท์หลังฤกษ์

(๑๕) และในวันที่ ๒๘ สำนักพระราชวังส่งหมายมาให้ฉบับหนึ่ง
บอกว่าวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พุศศิริกายน ประจำ๙๐๙ พระองค์ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
จะไปเบ็ดองเครื่องพระแก้ว

ความมิควรแล้วแต่จะโปรด



กิมกิใบกิมพ์ทะรันก์ ภ่าทะรันก์ ทะระคน
นายลันน บุณยศิรินธ์ เก้าชง ผู้กิมพ์
ดุเมษณา พ.ศ. ๒๕๐๕